

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

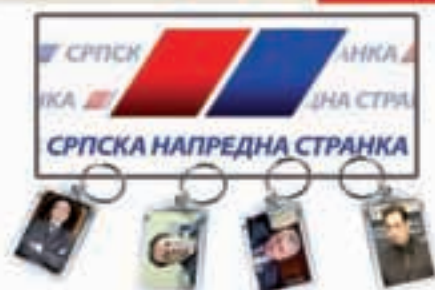

BROJ
674

Subotica, 18. ožujka 2016. Cijena 50 dinara

Hodočašće u
subotičku katedralu

Izborne liste:
»Srbija pobeđuje«

Kuća za stare
u Maradiku

Natječaji u tijeku

INTERVJU
Željka Zelić

Predizborna kampanja

Tko nam kuca na vrata?

SADRŽAJ

AKTUALNO

5

**DSHV PITA ZAŠTO HRVATSKA I
SRBIJA IGNORIRAJU VOJVODANSKE
HRVATE**

TEMA

10-11

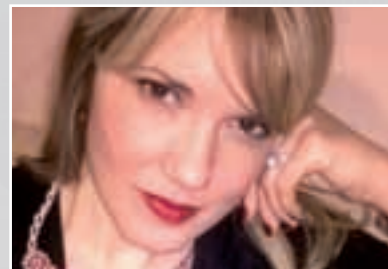
Stranke i koalicije u predizbornoj kampanji:
Srbija pobeđuje – Aleksandar Vučić
**KOALICIJA PREDSKAZUJUĆEG
NAZIVA**

INTERVJU

12-13

Željka Zelić, književnica
**LJUDIMA JE DANAS PREVIŠE
GALAME**

ŠIROM VOJVODINE

24-25

Blagoslov temeljnog kamena kuće za stare
u Maradiku
ZAJEDNIČKA BRIGA O STARIMA

KULTURA

29

Izložba Predraga Kovačića u Subotici
**MONOTIPIJE S ILUZIJOM
ASOCIJATIVNOSTI**

SPORT

51

Danijel Mandić, trkač
VOLIM TRČATI U PRIRODI

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić**LEKTOR:**

Zlatko Romić

REDAKCIJA:Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Iza vrata

Kako doći do birača i osvojiti izbore? U američkim priručnicima o tome kako pobijediti na izborima, kampanja od »vrata do vrata« se preporučuje kao najjeftinija i u isto vrijeme najkorisnija. Preporučuje se da izborni stožeri uzmu biračke popise iz lokalnih ureda, krenu od vrata do vrata, poželjno je da i kandidati za visoke funkcije budu skupa s volonterima, da volonteri ponesu sa sobom bilježnice i bilježe tko će za njihove kandi-

date glasovati ili eventualno postati volonter i da ponesu promotivni materijal među ostalim i table s likom kandidata ili kandidatkinje koje će zamoliti da glasač stavi u svoje dvorište, ukoliko podržava određenog kandidata.

Možete li zamisliti tako nešto kod nas. Da vaša dvorišta u vrijeme izbora budu ukrašena tablama s likovima raznih kandidata i da to nikome ne smeta? Teško. Naravno, nismo mi Amerika, i ova kampanja kao i neke prethodne pokazuju da predizborne tehnike i prakse koje su ponikle u nekim drugim zemljama, kada se primijene kod nas, nailaze na strahove i otpore. Tako je i s kampanjom »od vrata do vrata«, premda se ona već odomacila i kod nas i primjenjuju je manje-više sve stranke. Primjenjuju je stranke koje su na vlasti i koje su u oporbi, male i velike. Ipak, mnogim ljudima to smeta. Ne vole kad im netko zakuca na vrata i pita ih za koga će glasovati i ne vole kad njihovo ime netko zapisuje na popise. Otkuda to nepovjerenje? Otkuda strahovi? Prema mišljenju politologa Duška Radosavljevića koje je iznio za naš list strahovi u višenacionalnim sredinama su još i izraženiji, i refleksi su devedesetih godina. Zamislimo samo da neki bivši radikal, danas naprednjak, zakuca na vrata Hrvata u Srijemu. Nekog od onih malobrojnih Hrvata koji su ostali ovdje nakon ratnih devedesetih. Zamislite da stranke koje su na vlasti ili one s najvećim utjecajem i manje-više izvjesnom pobjedom pitaju hoćete li glasovati za njih, a vi ste sasvim slučajno zaposleni u javnom sektoru i možda će vaše zaposlenje ovisiti o njima. Svega toga čini se nema u Americi, valjda zato što je tamo privatni biznis dominantan. Kompetitivnost se podrazumijeva, kao i najrazličitije metode dolaženja do kupca, glasača pa i one koje smatramo agresivnim. Drugim riječima politička kultura je drugačija. Kod nas se i danas one stranke koje su na vlasti doživljavaju kao gospodari života običnih smrtnika. Ostaje samo pitanje jesu li stranke toliko jake same po sebi ili im takvu snagu daju upravo strahovi ljudi.

J. D.

Glasački listići na 12 jezika

Glasački listići za parlamentarne i lokalne izbore 24. travnja bit će tiskani na 12 jezika, a postojat će 33 jezične kombinacije u zavisnosti od stanovništva u lokalnim samoupravama.

»Sve ćemo uraditi u skladu sa statutom gradova i općina«, rekao je predsjednik Republičke izborne komisije (RIK) **Dejan Đurđević**.

RIK je u srijedu odlučio i da nabavu biračkih kutija, za koje je bila pokrenuta procedura javnih nabava, povjeri kompaniji *Galenika-Klirit* iz Zemuna. Procijenjena vrijednost ove nabave je tri milijuna dinara.

Na sjednici, održanoj 15. ožujka, usvojena su i pravila o radu biračkih odbora, koja se tiču načina na koji će glasovati osobe s invaliditetom ili nepismene osobe. Predviđeno je da zajedno s njima mogu biti i pomagači koje će oni dovesti na biračko mjesto.

Odšteta 12.000 dinara po hektaru

Ministrica poljoprivrede **Snežana Bogosavljević – Bošković** je izjavila da je prethodnih dana poplavljeno 6.000 hektara zemljišta, a prema državnom programu za otklanjanje posljedica po oštećenom hektaru isplaćuje se 12.000 dinara.

Povjerenstva za procjenu štete su na terenu, a polovina poplavljenog zemljišta su njihove pripremljene za proljetnu sjetvu, rekla je ministrica, gostujući u Dnevniku RTS-a.

Ona je istaknula da su, osim njiva, poplavljeni i malinjac i voćnjaci, a na sreću nije bilo većih šteta u stočarstvu, jer su životinje na vrijeme izmještene iz ugroženih zona.

Bogosavljević – Bošković je istaknula da su sredstva za plaćanje odštete osigurana, a razgovara se i s donatorima kako bi se pomoglo i na drugi način.

Ona je objasnila da se poljoprivrednici trebaju prijaviti za pomoć, a na bazi prijave povjerenstava izlazi na teren i radi procjenu štete koju šalje Kancelariji za ulaganja, a isplata se obavlja preko trezora NBS-a, kao što je slučaj i s poticajima.

APR odbacio prijavu HGS-a

Agencija za privredne registre odbacila je 7. ožujka jedinstvenu registracijsku prijavu Hrvatskog građanskog saveza koju je podnio **Tomislav Stantić**. U obrazloženju se navodi kako prijava, podnesena 3. ožujka, ne ispunjava uvjete jer »dostavljeni osnivački akt udruženja ne sadrži potpise svih navedenih osnivača udruženja, odnosno nije potpisan od strane osnivača Tomislava Stantića«.

Nadalje, navodi se kako je u nazivu predmetnog udruženja navedeno da se radi o savezu, a uvidom u dostavljenu dokumentaciju, utvrđeno je da su osnivači saveza, fizičke osobe, što nije u skladu s odredbom članka 7. stavka 1. Zakona o udruženjima, kojom je propisano da se udruga može udruživati u saveze i u druge asocijacije u zemlji i inozemstvu, a ne fizičke osobe.

Udruga može u roku od 30 dana podnijeti novu, urednu, registracijsku prijavu s novim osnivačkim aktom koji će biti potpisan od svih osnivača udruge, uključujući i potpis osnivača Tomislava Stantića, i koji u nazivu neće sadržati »savez« ili će kao osnivači saveza biti navedene udruge.

REM: Izborna pravila za elektroničke medije

Predizborna kampanja će prvi put proteći bez zakupljenih stranačkih termina na televizijama, predviđeno je novim pravilima koje je uvelo Regulatorno tijelo za elektroničke medije (REM), prenijele su *Večernje novosti*.

To pravilo je, kako objašnjavaju u REM-u, uvedeno da stranke koje imaju velike proračune ne bi zakupile veliki broj sati na televizijama.

Mitinzima će moći biti emitirani, ali prema procjenama urednika, kao dio predizbornog programa i bez diskriminacije stranaka. Novina je i da će ovog puta komercijalne televizije morati sa stranaka potpisati ugovore o suradnji ako žele da se njihov program emitira. Do sada su tu obvezu imali samo javni servisi. Zamjenik predsjednika Savjeta REM **Goran Petrović** najavljuje da će se nadzor predizbornog programa obavljati odvojeno od standardnog nadzora i da je počeo raditi i novi softver, tako da se programi dvostruko snimaju 24 sata bez prestanka.

Emiteri će morati poštovati Pravilnik o obvezama pružalaca medijskih usluga tijekom kampanje, a on, osim ostalog, predviđa i da predizborni program mora

biti odvojen zvukom i slikom od ostatka programa, a tijekom njegovog trajanja mora biti jasno označen tekstualnim obavještenjem.

On se ne smije emitirati tijekom i najmanje 10 minuta prije ili nakon emitiranja emisija za maloljetnike.

Pravilnik predviđa i zabranu emitiranja predizbornog programa predstavljajući ga kao informativni ili neki drugi program, a sve liste moraju biti zastupljene bez diskriminacije.

Također, televizije prema tom dokumentu imaju obvezu emitirati političke oglase svih izbornih lista, a ako je zainteresiranost veća od slobodnih reklamnih minuta, oni se moraju rasporediti srazmjerno zainteresiranosti.

Televizije ne smiju u udarnim terminima, kao vijesti dana i glavne naslove, objavljivati istraživanja javnog mnijenja, a političari tijekom kampanje ne smiju gostovati u zabavnim emisijama, igranom, dječjem i sličnim programima, s izuzetkom ako je taj program snimljen bar godinu dana prije raspisivanja izbora, navode *Novosti*.

DSHV pita zašto Hrvatska i Srbija ignoriraju vojvođanske Hrvate

Vodstvo vojvođanskih Hrvata pozdravilo je susret premijera Srbije **Aleksandra Vučića** i predsjednika Srpskog narodnog vijeća (SNV) **Milorada Pupovca** i zapitalo se kako to da takvu vrstu pozornosti prema Hrvatima u Vojvodini ne pokazuju ni vlada Hrvatske ni Srbije, prenijela je *Hina*.

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini (DSHV) **Tomislav Žigmanov** izjavio je u utorak da je »i ovaj put Srbija pokazala što znači sustavni i djelatni interes za srpsku zajednicu u Hrvatskoj«.

»Takvo što, na žalost, izostaje kada je riječ u Hrvatskoj spram Hrvata u Srbiji. Dodatno sve skupa djeluje otužno, jer su Hrvati iz Vojvodine još prije više od mjesec dana poslali jasne poruke da žele biti primljeni kod predstavnika novih vlasti u Republici Hrvatskoj. Jer, i mi imamo što reći ne samo kada je riječ o problemima s kojima se suočavaju Hrvati u Srbiji već želimo iznijeti i naša očekivanja. Ovakvo smo i dalje isključeni iz hrvatsko-srpskih

odnosa«, naveo je Žigmanov.

S druge strane, dodao je on, voljeli bismo kada bi premijer Srbije Aleksandar Vučić očitovao slični interes i za građane svoje države koji su hrvatske nacionalnosti.

»Naime, od 2012. kada je postao predsjednik srbijanske Vlade, Aleksandar Vučić se ni jednom nije sastao s predstavnicima hrvatske zajednice u Srbiji, što također držimo i više nego prijepornim. Istodobno, Srpska napredna stranka (SNS) čiji je predsjednik Vučić ima itekako razvijenu komunikaciju s Bunjevcima nehrvatima, koja ovih dana doživljava svoj vrhunac predizbornim koaliranjem s političkom strankom koja niječe pripadnost Bunjevaca hrvatskom narodu«, zaključio je predsjednik DSHV-a.

Premijer Srbije i čelnik SNS-a Vučić primio je u utorak u Beogradu predsjednika SNV-a s kojim je razgovarao o odnosima Srbije i Hrvatske, kao i problemima srpske manjine u Hrvatskoj. Vučić i Pupovac sastali su se i koncem siječnja.

Beograd: Vučić se sastao s Pupovcem

Premijer Srbije **Aleksandar Vučić** sastao se u Beogradu s predsjednikom Srpskog nacionalnog vijeća iz Hrvatske **Miloradom Pupovcem**, a tema razgovora bila je položaj Srba u Hrvatskoj, priopćeno je iz kabineta predsjednika vlade.

U razgovoru je posebna pažnja posvećena načinu na koji Srbi u Hrvatskoj ostvaruju svoja prava i radu njihovih institucija, navodi se u priopćenju.

»U razgovoru je istaknuta potreba suradnje u rješavanju otvorenih pitanja. Premijer Vučić je ponovio opredijeljenost Srbije za uspostavljanje dobrosusjedskih odnosa s Hrvatskom, regionalnu suradnju i suradnju u okviru eurointegracija«, navedeno je u priopćenju.

Sjednica HNV-a

Redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, 30. po redu, bit će održana danas (petak, 18. ožujka) u 17 sati u Subotici. Na dnevnom redu sjednice naći će se, među ostalim, i prijedlog odluke o usvajanju izvješća revizora o prihodima i rashodima Hrvatskog nacionalnog vijeća za 2015. godinu, te prijedlog odluke o davanju mišljenja na prijedlog odluke o broju mjesta za upis učenika u prvi razred srednjih škola na teritoriju AP Vojvodine u školskoj 2016./2017. godini.

Praznik hrvatske zajednice

Hrvatsko nacionalno vijeće organizira proslavu jednog od četiri praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji – blagdana svetog Josipa, zaštitnika hrvatskog naroda, koja će biti održana večeras (petak, 18. ožujka), u Subotici.

U Franjevačkoj crkvi u 18.30 sati bit će služena sveta misa, poslije čega će u velikoj vijećnici Gradske kuće biti priređen prigodan kulturno-umjetnički program i domjenak. Početak programa je u 19.30 sati.

Pisanica darovana Subotici

U povodu predstojećeg Uskrsa Koprivničko-križevačka županija i njihova Turistička zajednica darovali su Subotici pisanicu – oslikano veliko uskrsno jaje. Pisanica je jučer, uz kraći program primopredaje, postavljena na platou ispred Franjevačke crkve.

Presuda Šešelju

Hški tribunal priopćio je u srijedu da će presuda **Vojislavu Šešelju** biti izrečena 31. ožujka u 10 sati, bez prisustva optuženog.

U obrazloženju odluke, koje je potpisao sudac **Mandijae Nijang**, navodi se kako će presuda biti izrečena 31. ožujka unatoč odsustvu optuženog, ne zato što se njegovo prisustvo ne zahtijeva, već zato što on odbija prisustvovati i što srpske vlasti ne primjenjuju odgovarajuća sredstva da ga na to primoraju.

IZBORNA UTRKA U SRIJEMU

Tko će s kim?

U Srijemu su lokalni izbori raspisani u općinama Šid, Ruma, Irig, Indija i Stara Pazova i u gradu Srijemska Mitrovica, dok u Općini Pećinci neće biti raspisani. Pojedine stranke su već predale izborne liste. U svih šest lokalnih samouprava u Srijemu prvu listu predala je Srpska napredna stranka sa svojim koalicijskim partnerima. Koalicija okupljena oko SNS-a *Aleksandar Vučić – Srbija pobjeđuje* (Socijaldemokratska partija Srbije, Partija ujedinjenih penzionera Srbije i Pokret socijalista), prvi su predali listu sa 61 kandidatom za lokalni parlament. Prvi na listi je aktualni gradonačelnik Srijemske Mitrovice **Branislav Nedimović**. Drugu listu u petak, 11. ožujka, u Srijemskoj Mitrovici predala je Demokratska stranka, koja na lokalne izbore izlazi s Novom strankom i Demokratskim savezom Hrvata u Vojvodini. Naziv liste koja će se na glasačkom listiću nalaziti pod brojem dva je *Za pravednu Srbiju – Demokratska stranka – dr Miroslav Kendrić* (DS, DSHV, Nova). Izbornu listu u ovom srijemskom gradu do nedjelje, 13. ožujka, predala je i Socijalistička partija Srbije

koja na predstojeće izbore izlazi sa Zelenima Srbije i koalicija koju čine Socijaldemokratska stranka, Zajedno za Srbiju i Vojvođanska partija. I u općini Ruma rumske naprednjaci i njihovi koalicijski partneri PUPS, SDPS, Nova Srbija, Pokret socijalista i SPO, prvi su predali svoju listu. Poslije SNS-a listu

Srijemska Mitrovica

je predali Demokratska stranka sa svojim koalicijskim partnerima LSV-om i ZEP-om. Slična je situacija i u općini Šid, gdje su naprednjaci također prvi predali

svoju listu, a na lokalne izbore ova stranka u Šidu izlazi u koaliciji s PUPS-om, SDPS-om, Pokretom Socijalista, Slovaci napred i SPO-om. Srpska radikalna stranka u Šidu druga je predala svoju listu. Što se tiče demokratskog bloka, DS je u Šidu proteklog tjedna potpisala koalicijski sporazum sa

demokratski orijentirane su se ujedinile kako bi u narednom razdoblju bili protuteža SNS-u za koju smatraju da je općinu Šid u protekle četiri godine vodila na rušilački način. U jedinoj općini u Srijemu gdje je na čelu DS, Indiji, tijekom predaje izborne liste dogodio se incident. Kako je izjavio aktualni predsjednik te općine **Petar Filipović**, članovi SNS-a su tog dana blokirali ulaz u prostorije Općinske izborne komisije i tako fizički onemogućili predaju liste *Petar Filipović – zato što volim Indiju*. Filipović je ocijenio da je to ozbiljno kršenje prava građana da se izjasne čiju kandidaturu i koju listu podržavaju. Istoga dana ta stranka priopćila je da je predala prvu listu za vijećnike u toj općini. Povodom te objave oglasio se SNS svojim priopćenjem u kojem se navodi: »Iako je aktualna vlast DS-SPS krenula ranije s prikupljanjem potpisa, to nije spriječilo građane da daju brzu potporu SNS-u«. Tako se lista okupljena oko SNS-a i u ovom srijemskom gradu nalazi pod brojem jedan, a lista oko DS-a pod brojem dva.

S. Darabašić

HNL spremna dati potporu DSHV-u

»Hrvatska nezavisna lista neće sa svojim članovima sudjelovati ni na jednoj izbornoj listi na predstojećim republičkim izborima, za Skupštinu AP Vojvodine i na lokalnim izborima i samo možemo žaliti što je propuštena još jedna šansa i što nije došlo do formiranja *Hrvatske izborne liste*, jer je izvjesno da će stranke i udruge s hrvatskom nacionalnom odredni-

com sudjelovati na tri ili četiri izborne liste«, kaže **Zlatko Ifković**, predsjednik HNL. Prema njegovim riječima, ova udruga je spremna dati potporu Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini.

»Smatrali smo da je program DSHV-a za *Budućnost, dosljednost, ravnopravnost* mogao biti polazišna osnova za uspostavljanje suradnje i da je prihvatljiv većini unutar hrvatske zajednice u Srbiji. Tako for-

mirana *Hrvatska izborna lista* bi postigla dobar izborni rezultat na pokrajinskim i lokalnim izborima i tako bi odaslali poruku pripadnicima naše zajednice da možemo surađivati i dobili bi poticaj da u većem broju glasuju. Nažalost, put za suradnju između pripadnika hrvatske zajednice nije otvoren ni ovog puta. Ako se DSHV tijekom kampanje bude držao svog programa za *Budućnost, dosljednost, ravnopravnost*, spremni

smo im dati potporu i aktivno se uključiti u kampanju.

Druga hrvatska politička stranka, Demokratska zajednica Hrvata nije objavila svoj program da bismo o njemu uopće mogli razgovarati, a sigurno je da nećemo dati potporu onoj hrvatskoj udruzi čiji dužnosnici prilikom javnih nastupa ne govore hrvatskim jezikom«, kaže Zlatko Ifković.

Z. S.

LOKALNI IZBORI U SUBOTICI

Predstavljavanje lista

U sjedištu Gradskog odbora Demokratske stranke u Subotici, 15. ožujka, predstavljena je koalicija koja će sudjelovati na lokalnim izborima, koju predvodi Demokratska stranka, a koalicijski partneri su Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Liberalno-demokratska partija i Nova stranka. Izborna lista ove koalicije s nazivom *Za pristojnu Suboticu – Demokratska stranka (DSHV, LDP, NS)* predana je 11. ožujka i bit će na drugoj poziciji na izbornom listiću. Nositelj liste je nekadašnji gradonačelnik Subotice **Saša Vučinić**, koji će najvjerojatnije biti kandidat za prvog čovjeka grada.

»U našoj koaliciji su stranke kompatibilnih i sličnih programskih opredjeljenja, a u kampanji ćemo se obraćati glasačima i sa svojim specifičnostima. Na našoj listi su pripadnici različitih nacionalnih zajednica, osobe koje su se potvrdile dosadašnjim radom, kao i nova lica na političkoj sceni Subotice«, rekao je predsjednik Gradskog odbora DS-a **Slavko Parać** i naglasio da na listi nema ni jednog kandidata »preletača«, tj. onih koji su trgovali mandatima.

»Vjerujemo da ova koalicija može biti druga po snazi u Gradskoj skupštini. Naziv naše liste je višeznačan, a osnovna ideja je da gradimo pristojnu Suboticu s pristojnim životom, pristojnih građana Subotice, te da gradimo pristojne odnose prema različitostima, od nacionalne, vjerske, kulturne i bilo koje druge različitosti, uz puno poštovanje ljudskih i manjinskih prava«, rekao je Parać.

Obraćajući se novinarima, predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** je rekao da ta stranka na svim razinama izlazi na izbore s Demokratskom strankom,

pa tako i na ovim lokalnim, a svoje sudjelovanje u donošenju gradskih odluka tražit će kroz ovu koaliciju.

»Razlozi za udruživanje su dvostrani, s jedne strane to su programska načela DS-a koja su visoko kompatibilna s onim što je i programska osnova DSHV-a, ne samo kada je u pitanju društveni položaj pripadnika hrvatske zajednice, nego i kada je u pitanju Srbija, kao uređena zemlja u kojoj će funkcionirati

ma, a cilj je vraćanje starog sjaja Subotice.

»Zalagat ćemo se i za ravnomjerniji razvoj prigradskih zajednica uz uvažavanje svih specifičnosti i različitosti koje ovdje postoje. Također, pokušat ćemo biti nemajorizirana zajednica u gradu gdje smo davali prinos i gdje i dalje želimo davati prinos na boljitak svijetu«, istaknuo je Žigmanov.

Menadžer Gradskog odbora Liberalno-demokratske stranke

okupljanje koalicije prvenstveno borba za pristojnu Suboticu.

»Molim sve građane koji imaju mogućnost izbora da prekinu svoj mazohizam i da ne muče više ni sebe ni svoje bližnje, nego da odaberu one ljude koji im mogu pružiti neku vrstu etike, morala, akademske čestitosti i pristojnosti«, rekao je Cvijanov.

Mnoge stranke još skupljaju potrebne potpise za predaju izbornih lista, dok je GrO Saveza vojvođanskih Mađara predao 12. ožujka listu koja se zove *Savez vojvođanskih Mađara – István Pásztor*. U izborima za Skupštinu grada SVM ide samostalno na izbore.

Gradski odbor Srpske napredne stranke, zajedno s koalicijskim partnerima, prvi je predao Gradskoj izbornoj komisiji izbornu listu s kandidatima za Skupštinu grada Subotice. Naziv liste je *Lista Aleksandar Vučić – Srbija pobeđuje*, a osim SNS-a, listu čine i Socijaldemokratska partija Srbije, Pokret socijalista, Partija ujedinjenih penzionera Srbije, Nova Srbija, Srpski pokret obnove i Treća Srbija.

U sjedištu Sjevernobačkog okruga Srpske radikalne stranke u Subotici je 15. ožujka predstavljena koalicija za lokalne izbore koju će činiti Srpska radikalna stranka, Demokratska stranka Srbije i Srpski pokret Dveri, a kako je službeno priopćeno iz Saveza bačkih Bunjevaca, ta stranka na izbore izlazi samostalno.

U priopćenju nakon potpisivanja koalicijskog sporazuma Mađarskog pokreta i Demokratske zajednice vojvođanskih Mađara navodi se da će u Subotici na listi koju predvodi **Jenő Maglai** sudjelovati i Demokratska zajednica Hrvata.

Z. Sarić

Norbert Cvijanov, Tomislav Žigmanov,
Róbert Sebők i Slavko Parać

snažne, legitimne demokratske institucije, u kojoj će vladati koncept vladavine prava i koja će dosljedno i privrženo provoditi europske integracije bez kalkulacija. S druge strane, to je praksa koju je DS do sada očitovale kada je obnašala vlast, praksa koja je donijela boljitak pripadnicima hrvatske zajednice, od institucionalnog razvoja, preko integracije u društvo, pa do kvalitete ostvarivanja ljudskih prava.«

Žigmanov je naveo da DSHV na listi nastupa s mladim, obrazovanim kandidati-

Róbert Sebők rekao je da mu je čast što se nalazi u koaliciji s časnim i poštenim ljudima, te da će se svi zajedno boriti za pristojnu Suboticu i podizanje kvalitete života građana i građanki, za što su potrebne investicije i nova radna mjesta.

»Moramo spriječiti da stranačke knjižice imaju veću težinu u odnosu na diplome. Cilj nam je da smijenimo ovu nesposobnu vlast, koja posljednje dvije-tri godine vodi ovaj grad«, rekao je Sebők, dok je predsjednik lokalnog odbora Nove stranke **Norbert Cvijanov** rekao kako je

IZBORNA UTRKA U VOJVODINI

Kandidati za mjesto predsjednika pokrajinske Vlade

Pokrajinski odbor Demokratske stranke (DS) jednoglasno je donio odluku da kandidat za predsjednika Pokrajinske vlade ispred te stranke bude **Miroslav Vasin**, priopćila je 11. ožujka ta stranka.

Miroslav Vasin je diplomirani pravnik, a više od 20 godina je radio u gospodarstvu. Od 2008. godine je obavljao funkciju pokrajinskog tajnika za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova, a od 2012. pokrajinskog tajnika za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova. Trenutačno je i na funkciji potpredsjednika Pokrajinske vlade.

Iz DS-a su naveli da je za vrijeme njegovog mandata Vojvodina privukla više od 40 posto stranih direktnih investicija na razini Srbije, a ostvareni su značajni rezultati u oblasti turizma i socijalnog dijaloga između sindikata i poslodavaca.

»Građani Vojvodine upoznali su ga kroz programe afirmacije rodne ravnopravnosti, borbe protiv nasilja u obitelji, pomoći ženskom poduzetništvu, osnivanju više od 400 ženskih seoskih udruga. Posvećen je radu s udrugama građana, a prepoznat je kao istinski promoter vojvođanskih vrijedno-

sti, multikulturalnosti, tolerancije, uvažavanja različitosti i zajedničkog života«, naveo je DS.

Vasin je i predsjednik Pokrajinskog odbora Demokratske stranke za Vojvodinu.

Srpska napredna stranka još uvijek nije donijela službenu odluku o kandidatu koji bi mogao naslijediti **Bojana Pajtića**, a najčešće se kao ozbiljni kandidati spominju potpredsjednik SNS-a **Igor Mirović** i gradonačelnik Srijemske Mitrovice **Branislav Nedimović**. Socijalist **Dušan**

Bajatović, direktor *Srbijagasa*, je siguran kandidat za predsjednika Vlade APV, jer je na sjednici Glavnog odbora SPS-a još koncem prošle godine tako odlučeno, ali još nije službeno promoviran kao kandidat. Ispred Srpske radikalne stranke kandidat za pokrajinskog premijera bit će najvjerojatnije potpredsjednik SRS-a **Milorad Mirčić**. Ostale stranke koje će sudjelovati na pokrajinskim izborima također još nisu promovirale kandidate za predsjednika Pokrajinske vlade.

H. R.

LOKALNI IZBORI – NOVI SAD

Krstonošić kandidat za gradonačelnika

Demokratska stranka će na lokalnim izborima u Novom Sadu nastupiti u koaliciji s Novom strankom, Demokratskim savezom Hrvata u Vojvodini i Mađarskim pokretom, saopćio je 10. ožujka DS.

Lista će nositi naziv *Demokratska stranka – dr. Veljko Krstonošić*, a **Krstonošić** je ujedno i kandidat DS-a za gradonačelnika Novog Sada.

»Na ovaj način je formirana snažna demokratska, građanska i nacionalna alternativa postojećoj nesposobnoj gradskoj vlasti. Riječ je o listi stranaka i organizacija koje baštine vrijednosti građanskog društva i stoljetne tradicije zajedničkog skladnog života u multietničnom, multikonfesionalnom i multikulturnom Novom Sadu«, navodi se u priopćenju za javnost.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Sl glasnik RS« br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *PATENT CO* Mišićevo, Vlade Četkovića 1A podnio je dana 7.3.2016. godine pod brojem IV-08-501-102/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Silos kapaciteta 8 * 1240 m3 sa pratećim objektima«, na katastarskoj parceli 10603/5 KO Bajmak, Mišićevo, ulica Vlade Četkovića 1A (45.993704°, 19.485744°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

POTICAJI ZA INVESTITORE

Kratkoročne vitaminske injekcije

Dio ekonomista smatra da država ne treba davati poticaje investitorima da bi poslovali u Srbiji, dok drugi dio smatra da je njihovo odobravanje jedini način da se privuku ulagači. U raspravi za i protiv subvencioniranja investitora u Srbiji tvrdi se da su izravna ulaganja najčešće jedini način za nadvladavanje nagomilanih ekonomskih problema, od nedostatka kapitala, ograničenog pristupa međunarodnom tržištu, pa do anakrone gospodarske strukture, te je svaki proizvođač dobrodošao, a vlada treba odobravati poticaje kako bi privukla investitore.

No, postoje i mišljenja da i u Srbiji ima iskusnih gospodarstvenika, koji bi s tim sredstvima ostvarili čak bolje rezultate. Također, dio stručne javnosti osporava politiku subvencioniranja radnih mjesta, davanja

zemljišta u najam ispod tržišne cijene, oslobađanja od plaćanja poreza i komunalnih usluga i zagovara ponovno uvođenje poticaja za zapošljavanje kod domaćih tvrtki.

»Velika je dilema je li subvencioniranje investitora potrebno ili ne. Po meni, na jedan način jest potrebno, ali ta oblast bi morala biti čvrsto definirana i planirana. Investitori traže prostor za ulaganje, a poticaji znače da im se plaća za 'dolazak i boravak'. Ovdje je važno pitanje ročnosti – na koliko je godina limitirana ugovorna obveza investitora: hoće li oni poslovati samo u razdoblju dok im se poticaji ne isplate, a poslije toga se ugasi? Većina investitora ostaje samo dok 'kaplje' državni poticaj. Mislim da poticaje još nisu donijele neke dugoročnije investicije, koje bi bile zamajac za razvoj gospodarstva, nego su u pitanju investicije kratkoroč-

nog karaktera. Problem je i što poticaje dobivaju uglavnom tvrtke koje rade niskoakumulativne poslove«, kaže subotički broker **Radivoj Belančić**.

Mnogi ekonomisti tvrde da su Srbiji potrebne investicije u industriju koja donosi veliku dodatnu vrijednost, a ne investicije koje se baziraju na jeftinoj radnoj snazi, »šrafčiger majstorima« i trgovini. S takvim mišljenjem se slaže i Belančić, naglašavajući pri tome da se vrlo rijetko spominje značaj i potreba subvencioniranja poljoprivredne proizvodnje, kao važne grane gospodarstva.

»Kad god se otvara neki novi proizvodni pogon, vidimo da se radi o proizvodnji raznih dijelova, primjerice, kablova, vijkova ili plastičnih komponenti, a ne najvitalnijih dijelova određenog proizvoda. Nekada se u Kikindi lijevao motor za 'opele', to je znači bio vitalan dio automobila. Ne

tako davno radnici su u Subotici radili u gigantima, kao što su bili 'Agroseme', 'Agrokombinat', 'Bratstvo', 'Sever'... Takve tvrtke su bile visokoakumulativne i nije se smjelo dopustiti da stignu do stečaja. Gubi se linija zašto je došlo do stečaja. Zašto se to nije subvencioniralo kad su te tvrtke zapale u krizu? Ekonomski ambijent je danas takav u Srbiji da smo gladni gospodarstva, posla. Međutim, nemamo koordinaciju i planiranje, zamisao kojim putem ići, što bi bila bazna priroda. U ovom trenutku bilo bi najlogičnije da je to poljoprivreda. Poljoprivreda je dugoročan posao, a za poljoprivrednu proizvodnju se smanjuju poticaji, a daju se za neke poslove koji su kratkoročnog karaktera. Razvoju domaćeg gospodarstva bi moglo pomoći i osnivanje razvojne banke.«

Z. Sarić

Neiskorišćeni kapacitet biomase

Potpredsjednik Skupštine Vojvodine **Milivoj Vrebalov** izjavio je nedavno da se u Vojvodini godišnje spali tri milijuna tona biomase, umjesto da se iskoristi za proizvodnju energije i da se tako smanji uvoz skupog plina i nafte.

Vrebalov je na konferenciji za novinare rekao da Vojvodina koristi svega sedam posto svojih kapaciteta biomase, što znači da svake godine gubi ogromne količine »dragocjenog resursa, koji nam je dan kao obnovljivi izvor energije«.

»Ukoliko bi država više promovirala i oslonila se na obnovljive izvore energije za grijanje ili za proizvodnju struje, ostvarile bi se značajne uštede koje bi mogle da dostignu brojku od čak 60 milijuna eura godišnje, što je skoro na razini količine proizvedene električne energije od svih domaćih hidroelektrana«, naveo je Vrebalov i naglasio kako je vrlo važno da kompletna proizvodnja biomase, paleta i drugih čistih energenata ostane u Srbiji i zadovolji domaće potrebe, dok bi se eventualni viškovi mogli i izvoziti.

On je kao dobar primjer naveo Termoelektranu-toplanu u Srijemskoj Mitrovici, koja je uz pomoć Pokrajinske vlade 2012. godine prešla sa skupog uvoznog plina na domaću biomasu s vojvođanskih polja.

»Ušteda koju donosi razlika u cijenama plina i biomase, u njihovom slučaju suncokretove ljuske, je oko 250 tisuća eura godišnje«, precizirao je Vrebalov.

Hrvatska – dobar turistički booking

Usklopu nedavnog službenog posjeta Njemačkoj, hrvatski ministar turizma **Anton Kliman** sastao se s generalnim tajnikom UNWTO-a **Talebom Rifajjem**, s kojim je razgovarao o nastavku suradnje u okviru Svjetske turističke organizacije (UNWTO). Ministar Kliman tom je prilikom potvrdio kako su mu u fokusu daljnji razvoj i nastavak povećavanja konkurentnosti hrvatskog turizma, te ulazak među 20 najkonkurentnijih turističkih destinacija u svijetu. Ministar Kliman predstavio je i prošlogodišnje turističke rezultate te napomenuo kako je dosadašnji booking za Hrvatsku veoma dobar. Posebice se to odnosi na booking iz Njemačke koji je veći za preko 20 posto, nego li u istom razdoblju prošle godine, istaknuo je ministar Kliman, te dodao kako su projekcije za booking do kraja lipnja za sva tržišta oko 5 posto više nego li lani.

Osim toga, Kliman i Rifai su razgovarali i o trenutnoj sigurnosnoj situaciji, a ministar Kliman je napomenuo kako Hrvatska ima prednost više glede turizma time što je sigurna destinacija. Ministar Kliman je predstavio i da je prošle godine otvoreno 25 novih hotela, a da se ove godine očekuje 35 posto više investicija u turistički sektor.

Koalicija predskazujućeg naziva

Razdoblje od preostale dvije godine do isteka mandata, sada već tehničke, Vlade s jedne strane izgleda kao prekratko za ispunjenje uvjeta svih 35 poglavlja u pregovaračkom procesu s Europskom unijom, a s druge se čini i kao predugačko da bi se rizikovala nova (sigurna) izborna pobjeda

Ako ćemo početi s pukom teorijom, najmanje koristi od izborne kampanje imat će Srpska napredna stranka (SNS) i njezini koalicijski partneri: Partija ujedinjenih penzionera (PUPS), Socijaldemokratska partija (SDP), Nova Srbija (NS) i Pokret socijalista (PS). Ako ćemo, pak, nastaviti sa suhom praksom, njima je potpuno svejedno: izborna kampanja vladajuće koalicije već četiri godine odvija se u kontinuitetu, te joj nekakva propisana minutaža na javnim servisima dođe tek kao izbleđjela nijansa višestranačkog »ekrana s tisuću boja«. Zastanimo tu i prisjetimo se nije li tako uvijek bilo od 2000.? Najneutralniji odgovor vjerojatno bi bio – JesNe.

ODMJERAVANJE SRCA I UMA

Nastavimo li, pak, započetu priču, pred nama se otvara nekoliko polja koja stručna i obična javnost već mjesecima obrađuju. Prvo, i najšire, tiče se samog motiva raspisivanja izbora »kad im vrijeme nije«. Od zilijuna ispisanih novinskih karaktera na ovu temu najčešće spominjani razlozi tiču se učvršćivanja, odnosno, potvrde vrhunca popularnosti SNS-a, čije procjene u ovim trenucima variraju tek na razini statističke greške. To što će izbori biti održani na sve tri razine dovoljno

govori u prilog tome kako SNS od Srbije namjerava napraviti na demokratskom pluralizmu utemeljenu jednopartijsku državu i to tako što će preuzeti vlast gdje je za protekle četiri godine još nije uspjela osvojiti (u pojedinim lokalnim samoupravama i Skupštini Vojvodine). Budimo

– i kada je riječ o nastavku započetih »reformi«, a čiji je krajnji cilj (bar deklarativno) članstvo Srbije u Europskoj uniji. Naime, razdoblje od preostale dvije godine do isteka mandata, sada već tehničke, Vlade s jedne strane izgleda(lo je) kao prekratko za ispunjenje uvjeta svih

i sa samim odnosima unutar SNS-a, napose između njihova dva ključna čovjeka. Naime, već odavno javnost s vremena na vrijeme, »iz izvora bliskih vrhu stranke«, biva obavještavana o neslaganju predsjednika Vučića i »zamrznutog člana«, trenutačno na radnom mjestu predsjednika

i dalje neutralni, i recimo: to je njihovo (legalno i) legitimno pravo.

Ne manje spekulacija na ovu temu izrečeno je – počevši od izjava samog premijera i predsjednika SNS-a **Aleksandra Vučića**, pa do mnogih drugih

35 poglavlja u pregovaračkom procesu s Europskom unijom, a s druge strane se i čini(lo) kao predugačko da bi se rizikovala nova (sigurna) izborna pobjeda.

Iako mnogo manje, raspisivanje izvanrednih izbora u medijima je dovođeno u vezu

sвих građana Srbije **Tomislava Nikolića**, od kojih i jedan i drugi u SNS-u imaju svoje sljedbenike. Na površinskoj ravni, a što ni jedan ni drugi svojim izjavama i postupcima ne skrivaju, to izgleda ovako: dok Vučićeva glava uvjerava članstvo kako je

Zapad (EU i SAD) najbolji izbor za Srbiju dotle ih Nikolićevo srce svim (emotivnim) snagama vuče Istoku, Rusiji prije svega. Ukoliko su ove – koliko razmjerno sramežljive, toliko i srazmjerno učestale – spekulacije točne, onda se raspisivanje izvanrednih izbora može promatrati i na četvrtoj ravni: kao odmjeravanje unutarstranačkih snaga u SNS-u.

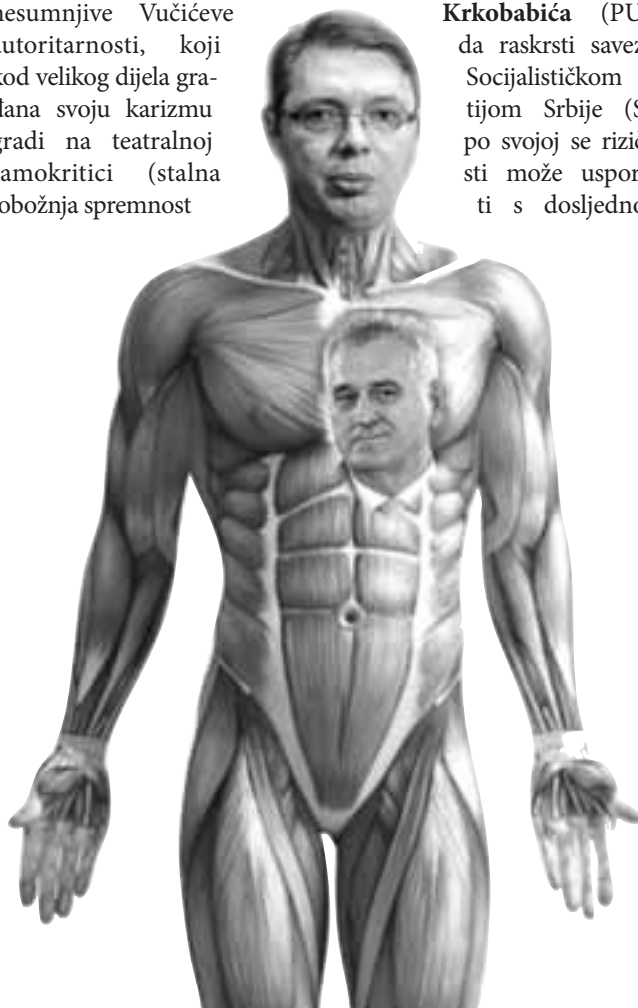
GLASAČKO STARO UHO

U ovoj »obradi polja« dva se pitanja čine posebno zanimljivima. Prvo se tiče do sada urađenoga, a drugo partnera najjače političke stranke u Srbiji.

Primjer naprednjaka, koji su na vlast 2012. došli kao posljedica samodestruktivne politike Demokratske stranke – iako za naše prilike nimalo neuobičajen – ipak je fascinantan. Naime, u protekle četiri godine, doneavno aktualna, a sada tehnička, vlast donijela je više zakonskih odluka ili uredbi koje su izravno pogodile nekoliko širokih kategorija građana. Počnimo, recimo, od umanjenja mirovina penzionerima ili plaća prosvjetnim radnicima, preko nemušte i neosmišljene »racionalizacije« u javnom sektoru i nastavka isto takve »privatizacije« lokalnih medija (zbog koje je s radom prestalo postojanje više nacionalnomanjinskih uredništava), pa do katastrofalnog Zakona o poljoprivrednom zemljištu (usvojenom isključivo zarad zadovoljavanja dugoročnih interesa domaćih i stranih tajkuna) da bi, na koncu, sve to kulminiralo smanjenjem izravnih poticaja u biljnoj proizvodnji čak za tri četvrtine, odnosno s dvanaest na četiri tisuće dinara na maksimalnih dvadeset hektara obradive površine. Tu se također treba prisjetiti i nikad do kraja razjašnjenih okolnosti pada helikoptera i pogibije sedmero ljudi, te skandala s novinarkom »koja kleči«, a koji su izravno povezani s odgovornošću bivšeg ministra obrane **Bratislava Gašića** (koji je, za kaznu, morao prisustvo-

vati posljednjem potpisivanju koalicijskog sporazuma SNS-a s ostalim strankama). Pa ipak, rezultat ogromnog, i tinjajućeg, nezadovoljstva širokih slojeva stanovništva nije pad nego održavanje popularnosti SNS-a kod građana (koji su, valjda, spremni izaći na izbore).

Uzrok ovom fenomenu – viđenom, istina, i u vrijeme vladavine režima **Slobodana Miloševića**, a i DS-a najvećim dijelom od 2000. – vjerojatno se nalazi u kombinaciji nesumnjive Vučićeve autoritarnosti, koji kod velikog dijela građana svoju karizmu gradi na teatralnoj samokritici (stalna tobožnja spremnost

preuzimanja odgovornosti za »eventualne« propuste u radu Vlade) i krupnim obećanjima čija se ispunjenja mogu mjeriti s izvjesnošću realizacije projekta *Beograd na vodi*. U vezi s ovim treba istaknuti i tradicionalnu servilnost većine medija koji svojim pisanjem i nekritičkim izvještavanjem daju ogroman doprinos (iz)gradnji živog spomenika prvog čovjeka Stranke

(i države, naravno), pri čemu se uočljivo izdvajaju jedan tabloid koji u svom zaglavlju ima bar jedno »r«, jedna televizija čiji je i sam naziv obojen i jedan javni servis, a koji nije iz Novog Sada.

ALBUM ISPRANIH LIKOVA

A što tek reći o koalicijskim partnerima liste *Srbija pobeđuje* – **Aleksandar Vučić**, a da to – kao i u donedavnom sazivu Skupštine Srbije – nema veze s privjescima?

Nedavna odluka **Milana Krkobabića** (PUPS) da raskrsti savez sa Socijalističkom partijom Srbije (SPS) po svojoj se rizičnosti može usporediti s dosljednošću

neravnopravnom savezu ima više koristi: Guliver, koji nakon postizborne simbolične podjele vlasti računa i na stvarnu podjelu odgovornosti, ili Liliputanci, kojima je sudjelovanje u vlasti veća nagrada od kazne potencijalnih dežurnih krivaca.

Iako nijedna suverena vlast to nikada neće otvoreno priznati (kao ni deklarativnu nezavisnost Kosova, uostalom), uloga stranog faktora na izborima u državama poput Srbije – makar i posredno – nije beznačajna. Uostalom, česti susreti premijera Vučića, napose s dužnosnicima sa Zapada, i prisiljenost na pravljenje ustupaka (ponajviše kada je riječ o Kosovu i uvjetovanjima Međunarodnog monetarnog fonda) cijena su kojom se plaća njihovo gledanje kroz prste na način već opisane vladavine na unutarnjem planu. Naravno, za rezultate izbora u Srbiji, možda i više nego za pobjedu SNS-a (bar ne »Vučićevo krilo«), zainteresiran je i Istok, odnosno Rusija, čiji diplomatski predstavnici, nerijetko i mnogo otvorenije nego li njihovi zapadni kolege, također prelaze prag dobrog ukusa (ponekad i odgoja), »preporučujući« domaćinima na koju stranu svijeta im se valja okrenuti.

Konačno, u zaključku ovog teksta o koaliciji predskazujućeg naziva recimo i to da se početak izborne kampanje po svom intenzitetu apsolutno uklapa u opću klimu u društvu: niti Golijat ima volje boriti se s Davidom niti ovaj ima pračku za to. Osim »društvene klime« (apatije ogromnog broja građana), razlog za ovako mlaku kampanju svakako treba potražiti i u smanjenom obimu sredstava koje su stranke dobile za izbore. Ali, koliko god to za većinu njih bilo loše, za obične građane to je ipak dobra stvar: s jedne strane manje će javnog prostora biti onečišćeno ispranim likovima, a s druge, djeca će – što većim izostankom grmljavine verbalnog streljiva – mirnije spavati. I sanjati. Bezgranično.

Z. R.

Ljudima je danas previše galame

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Sa subotičkom književnicom **Željkom Zelić** razgovarali smo povodom njene nove zbirke poezije *Slikam te riječima*. Osim o stvaralaštvu ove spisateljice, kojoj su ranije objavljeni roman *Bezdan* i prva zbirka poezije (*intimna*) *Kronika srca*, razgovarali smo i o mjestu, ulozi i svrsi poezije u aktualnom vremenu.

HR: Kako biste opisali Vašu zbirku poezije *Slikam te riječima* i kako je vidite u odnosu na Vašu prethodnu, prvu zbirku poezije (*intimna*) *Kronika srca*?

Moram na samom početku istaknuti da je vrlo nezahvalno i teško biti »sudac« samom sebi, a s druge strane, bez samokritičnosti čovjek ne može, ukoliko želi raditi dobro i biti dobar u onomu što radi. Ako je suditi prema vlastitom osjećaju, onda bih rekla da je ova zbirka, kako su to potvrdili i neki drugi, zrelija u odnosu na prvu, u smislu da je napravljen pomak, kako je

to istaknula u pogovoru knjige i **Nevena Mlinko**: »u stilskom nijansiranju pojedinih segmenata ove zbirke pjesama«. Dakle, više se volim oslanjati na ono što o knjizi kažu drugi, kako stručna javnost tako i sami čitatelji, jer ja na nju ne mogu gledati objektivno budući da sam izravno sudjelovala u njenom nastanku i da mi je u tom smislu svaka pjesma na poseban način draga, jer je plod samoispitivanja, emocija, previranja, razmišljanja, trenutka. Tema je i dalje ostala ista: ljubav kao esencija i smisao postojanja.

HR: Što mislite tko sve čitatelj u komunikaciji s Vama u pronalaženju »rasvjete stvari«, koja je najčešće sakrivena u banalnosti i tami svakodnevlja? Možda oni koji još imaju srca? Ili oni kojima je uz literarni užitek, čitanje i čin njihove kreacije? Ili?

Zasigurno da se među prvim recipijentima bilo koje vrste književnosti nalaze upravo ljubitelji

pisane riječi. Bilo da sami pišu, da se njome bave ili pak da su samo čitatelji željni pisane riječi. Čovjek današnjice, pritisnut kako rekoste »tamom svakodnevlja« jedinu svijetlu točku koja čovjeka hrani i iznutra može naći u lijepoj književnosti ili pak kulturnim sadržajima koji obogaćuju duh. Svjedoci smo poplave besadržajnih i zatupljujućih televizijskih emisija. Na tragu toga, knjiga kao i prava, glasno izgovorena Riječ je jedino što nas još može održati u moru sivila i crnila. Oni koji se žele spasiti, uvjereni sam, barem ponekad, koliko im mogućnosti dopuštaju, posežu za knjigom.

HR: Što je za Vas dobra poezija?

Prije svega mislim da je odgovor na ovo pitanje višeznačan, jer polazeći od sebe same zaključujem da mi u različitim raspoloženjima, pa čak i različitim razdobljima života, godi i dotiče me različita vrsta poezije. Ponekad je to ljubavna, ponekad

duhovna, egzistencijalna ili zavlačajna ili spoj svega toga pomalo. Ali, rekla bih da prema vlastitu senzibilitetu naginjem više ka ljubavno-duhovno-egzistencijalnoj poeziji budući da je za mene to troje neodvojivo. Ljubav je zapravo esencija iz koje crpimo i trebali bismo crpiti snagu za sve ostale, neodvojive segmente života. Prema tomu, dobra poezija je ona koja je prije svega iskrena (a ne pisana da bi zadovoljila ukuse i kriterije javnosti ili pak suvremene trendove u književnosti), autentična, ne odveć patetična, potiče na preispitivanje nas samih, koja zna biti i kritična, ali ne i sarkastična i kojoj se uvijek možete vratiti i koju iznova i iznova želite čitati.

HR: Mnogo je onih koji danas omalovažavaju poeziju. Je li to zbog toga što oni u stvari ni ne čitaju vrhunske stihopisne izraze koji mentalno i duhovno pročišćuju ili možda poeziju omalovažavaju zbog poplave najrazličiti-

jeg kičeraja koji se hoće inaugurirati kao poezija?

Rekla bih da poeziju mogu omalovažavati samo oni koji nikada nisu pisali ili pak nikada nisu čitali. Onaj tko se bavi pisanjem puno lakše može prodrijeti u bit stvari. Baviti se pisanjem ili bilo kojom vrstom publicističke djelatnosti nije lako, jer to znači da ćete svoja zapažanja, zaključke, misli ili pak emocije na neki način izložiti sudu i očima javnosti, a javnost, znamo, zna često biti okrutna, napose ako ne pripadate mainstream književnosti. Mukotrpan je posao čeprkati po sebi ili svijetu oko sebe, a još je teže imati hrabrosti to izreći jasno i glasno »pred svijetom«. No, upravo, kako i Vi rekoste, taj je proces pročišćujući i mentalno i duhovno te što više pišete to više žedate za riječima i želite »vikati« ono što mislite i osjećate. Reći da je poeziju lakše pisati ili da je manje vrijedna od npr. proze, isto je što i u novinarstvu reći da je vijest lakše napisati nego izvješće. Oni koji se novinarstvom bave, jako dobro znaju da je teško u nekoliko redaka sažeti bitno, a puno je lakše raspisati se na pet novinskih kartica o nečemu. Tako je i u književnosti! Pri tom ne mislim da je pisati prozu lako. Kako već reko, niti jedan proces pisanja nije lagan, pitanje je samo što komu leži i tko se u kojem žanru bolje pronalazi. Najteže je biti svoj i biti dobar u onomu što se radi!

HR: Koji je smisao poezije danas, u postmodernoj epohi, koju među ostalim karakterizira konzumerizam, površnost, hrpe manipulativnih informacija i medijska histerija spektakla?

Iako se na prvi pogled može učiniti da na primjer proza, dramska djela ili pak filmska umjetnost danas mogu biti više društveno angažirani i na taj način biti određeni kritički korektiv u društvu, rekla bih da isto tako, ako je dobra i snažna, to može činiti i poezija. Ipak, svjedoci smo devalvacije osjećaja za drugog i za društvena zbivanja na svim razinama. Čovjek

je više nego ikada okrenut sam sebi, svojim interesima, zapravo nema vremena zastati i primjećivati oko sebe ljude, najobičnije stvari. Ne znamo se više radovati. I upravo u tomu vidim snagu, ali i zadaću poezije. Da nam pomogne vratiti se samima sebi i jedni drugima, onomu što je bitno. Poezija obično ne viče, ne galami. A ljudima je danas previše galame. Stoga poeziju, kako je to uvijek bilo kroz povijest, vidim kao »tihu vodu koja bregu dere«. Nije namijenjena širokim masama, ne prodaje se u milijunskim primjercima, ne dodjeljuju joj se nobelove nagrade, ali dobra poezija tiho krči put do srca čitatelja. I u tomu je njena najveća vrijednost!

HR: Smatrate li sebe mladom književnicom?

Ukoliko donekle poznajemo književnu scenu ovdašnjih Hrvata, onda bismo mogli reći da spadam u red mladih-mladih književnica. No, nije li porazna i otužna činjenica da se, na primjer, osobe na blizu ili na pragu četrdesetih, smatraju mladim književnicima? Dobro je to ponekad izgovoriti i naglas, jer evidentno je da kao narod, ali i kao manjina, starimo. Stoga jednom od krucijalnih zadaća za sad, za danas i odmah, ali i u budućnosti, vidim upravo rad s mladima, poticanje književnog stvaralaštva mladih i djece. To vrlo dobro rade vaši podlistici *Kužiš* i *Hrcko*, ali i neke druge, osobito kulturne udruge. Samo na taj način osigurat ćemo kontinuitet kulturne autonomije, bez obzira što ona nije dovoljno razvijena, usustavljena ili pak valorizirana, kako na domaćoj kulturnoj i književnoj sceni, tako ni izvana.

HR: Može li se dobro pisati bez pročitanih nekoliko »šlepera« knjiga? Treba li neusporedivo više čitati, nego pisati?

Ako bih trebala odgovoriti u samo jednoj riječi, onda bi moj odgovor na Vaše prvo pitanje bio: ne. Pisac, književnik, publicist, kako god sebe zvao, nužno mora puno čitati, jer samo na

taj način može razvijati svoj stil pisanja i vizure, ali i kritičnost, ne samo spram drugih već i prema samom sebi. Pri tom ne mislim da treba čitati bilo što, što nam dođe pod ruke, jer svjedoci smo danas poplave »žute književnosti«, one koja se želi dopasti širokim masama, senzacionalističkim naslovima privući što više, osobito mladih čitatelja, a kada se počne grepsti ispod površine onda se čovjek često uvjeri da nema ništa od najavljene senzacije, a još manje od sadržaja vrijednog pažnje. Isti je slučaj i sa senzacionalističkim naslovima u novinama. Dakle, uvjerena sam da onaj tko piše poeziju više, ali ne i isključivo, čita poeziju, i obratno, tko piše prozu više čita prozna djela, a oni koji se bave na primjer znanstvenim radom, više naginju takvoj vrsti literature. Čitajući druge čovjek prestaje biti samodostatan. Smatram da je ta vrsta otklona od nas samih nužna, ako se želimo razvijati u kreativnom izražavanju, što je za književnike iznimno važno. Dakako, »šleper« pročitanih knjiga bez dara i smisla za pisanje može značiti samo produbljanje znanja i širenje vizura, ali ne jamči istodobno da će čovjek biti i dobar književnik.

HR: Je li postojanje kulturne baštine i aktualne produkcije u području kulture preduvjet za vođenje politike, u našem slučaju, politike koja zastupa interese manjina? Može li uopće bilo koja politika biti autentična bez prinosa umjetnosti, kao autonomnog i korektivnog glasa, u određenom društvu?

Drago mi je da se bez obzira na sve poteškoće s kojima se suočava, u hrvatskoj zajednici još uvijek poklanja pažnja kulturi i kulturnoj autonomiji, bilo kroz nakladničku djelatnost ili pak kroz organiziranje različitih kulturnih manifestacija i sadržaja. Dobro je to u razgovoru za vaš tjednik u prošlom broju istaknuo vlč. **Dragan Muharem** da »jezik živi, ali umire s čovjekom«. Tako je i sa svim drugim sastavnicama identiteta. Dakle, s jedne strane imamo borbu za očuvanje naci-

onalnog i kulturnog identiteta, a s druge pak strane se suočavamo s tihim nestajanjem i odumiranjem. Stoga bih se nadovezala na tu izjavu, da je preduvjet vođenja bilo koje politike prije svega opstojnost na ovim prostorima, a onda dakako i njegovanje kulturne baštine, kao neodvojivog dijela identiteta i prepoznatljivosti u društvu.

HR: Radite kao prevoditeljica na hrvatski jezik u Gradskoj upravi, jer je u Subotici i hrvatski jezik u službenoj uporabi. Koriste li Hrvati koji žive u Subotici »punim plućima« to svoje pravo. Postoji li dovoljna svijest kako je korištenje tog prava važan dio za očuvanje našeg materinskog jezika?

Sva prava i zakoni vrijede samo onoliko koliko se koriste. Inače su samo mrtvo slovo na papiru. Često se u javnosti ističe kako se prava Hrvata zajamčena Zakonom o pravima nacionalnih manjina ne poštuju, a znam da je najviše takvih problema u obrazovanju i glede udžbenika, ali jednako tako trebamo realno sagledati koliko je u (ne)korištenju tih prava krivnja na nama samima, pripadnicima hrvatske nacionalne manjine. Odgovor je uvijek negdje na sredini, ni lijevo ni desno. U Gradskoj upravi prevode se u prvom redu skupštinski materijali, Službeni list te svi dopisi i dokumenti koje građani koriste i na čije korištenje imaju pravo. Ali statistike, nažalost, pokazuju da se vrlo mali broj Hrvata koristi tim svojim pravom, osobito kada su u pitanju upravno-pravni postupci i slično. Bez obzira na to, smatram da je obitelj kolijevka jezika i da se upravo u njoj stječe identitet i osjećaj pripadnosti zajednici. Na mnoge procese koji ovise o političkoj volji ili ne-volji, nažalost, ne možemo utjecati, ali ono što možemo učiniti jest koristiti svoj materinski jezik bez osjećaja srama i straha, čitati literaturu na materinskom jeziku, jer jezik je uz sve ostale čimbenike jedan od primarnih čuvara nacionalnog i kulturnog identiteta.

TKO ĆE VAM U KAMPANJI KUCATI NA VRATA?

Predizborni folklor

»Kampanja 'od vrata do vrata' posebice uznemiruje ljude u Vojvodini, što je, s obzirom na njenu raznolikost nacionalnu strukturu i ono što se dešavalo 90-tih godina, i razumljivo.

Smatram da je u takvim situacijama uznemiravanja građana bilo prostora da reagira republičko odvjetništvo, republički ombudsman«, kaže Duško Radosavljević.

Na ulazu u jednu zgradu u novosadskom Novom naselju osvanuo je natpis skupštine stanara: »Molimo aktiviste političkih stranaka da ne dolaze do vrata stanova. Glasaćemo po vlastitom izboru«. Ovakav natpis vrlo rado stavila bi na ulaze zgrada i privatnih kuća većina građana. I ne samo to, vrlo rado blokirali bi i sve telefonske pozive aktivista stranaka. S razlogom, jer je pravi »napad« na birače počeo još mnogo prije službene kampanje. I ne samo to, bilo je slučajeva da su stranački aktivisti dolazili s točnim popisom osoba koje su prijavljene na određenoj adresi, što znači da im je dostupan birački popis. I ne samo to, bilo je slučajeva da su obiteljima koje nisu primile aktiviste SNS-a na ulaze lijepili žute točke. I ne samo to, bilo je i neugodnih razgovora i verbalnih prijetnji. I ne samo to, jer tko zna što ćemo još vidjeti i doživjeti od stranačkih aktivista do izbora.

KAD ZVONE NEZVANI GOSTI

Mnogim građanima Sombora laknulo je kada su barem od jedne stranke, koja će sudjelovati na lokalnim izborima, čuli da neće ići »od vrata do vrata«, mjeriti šećer i tlak. Onih drugih koji se neće tijekom kampanje odreći pohoda »od vrata do vrata«, i drugih akcija (čitaj pritiska na glasače) mnogo je više. A kampanje i kucanja va vrata počele su još početkom godine.

Politolog **Duško Radosavljević** kaže kako treba jasno reći da je prije službenog raspisivanja izbora kampanju »od vrata do vrata« vodila samo jedna stranka, i to vladajuća.

Duško Radosavljević

»Zašto je vladajuća stranka, koja ima velike izgleda da i poslije ovih izbora formira Vladu prva krenula u kampanju? Odgovor je jednostavan. Bez obzira na sve one propagandne priče koje sama o sebi plasira ova vlast ostvarila je malo od izbornih obećanja iz kampanje prije četiri i prije dvije godine. I dalje imamo povećanje nezaposlenosti i dalje imamo gomilu nerješivih problema. U toj situaciju vi pred izbore morate osigurati takozvane sigurne glasove, osigurati glasove kolebljivih birača i utjecati na oporbene glasače. Zbog toga se krenulo u tu kampanju 'od vrata do vrata', koja je mnogim ljudima objektivno

zasmetala, jedan dobar dio ljudi i zaplašila. Pokušaj je to da se poslije mršavog rezultata vlasti ostane i dalje na vlasti«, kaže Radosavljević.

No, kampanja »od vrata do vrata« nije novum naprednjaka, jer su takve kampanje posljednjih 15-16 godina vodile i druge stranke.

»Da se razumijemo, sve ovo što radi vladajuća partija samo je savršenija verzija modela koji su se koristili ne samo od 2000., već od početka višestranačja. Znači, partijsko zapošljavanje, partijsko zastrašivanje, korištenje države u predizborne svrhe smo već vidjeli, ali smo očekivali da se se neke od tih praksi neće više ponavljati. Drugo, ovo je sada, kada to radi vladajuća partija, posebice uočljivo, jer je ona od svog formiranja inzistirala na tome da će, kada dođe na vlast, promijeniti obrazac ponašanja. Ali pokaza-

lo se, ne samo da ga nisu promijenili, već da su ga usavršili. Očekujem zato da će u kampanji, kada se ona zahukta, od početka travnja, doći do mnogih rđavih pojava za koje smo mislili da ih poslije 2000-tih više neće biti«, kaže naš sugovornik.

On smatra da je kampanja »od vrata do vrata« izgubila svaki smisao i da ona zapravo sada služi za zastrašivanje birača.

»Kampanje su krenule tijekom zime, a zimi je već u četiripet popodne mrak. Kada vam netko, dvoje-troje stranačkih aktivista, nenajavljeno, u to doba zazvoni na vrata sigurno da se ne osjećate ugodno. U takvoj situaciji vi ne možete reagirati najracionalnije i to je ono što stranački aktivisti koriste. Ovakve akcije posebice su uznemirile ljude u Vojvodini, što je, s obzirom na njenu raznolikost nacionalnu strukturu i ono što se dešava-

NEMA SPOKOJA ZA BIRAČE

Radosavljević kaže da do okončanja ove predizborne kampanje birači neće imati mira i spokoja, jer će biti prepadani s trgova, ulica, stadiona, televizija, bilborda, po haustorima, pijacama...

»Veliki broj nedokazanih ljudi pokušava u politici ostvariti neki interes, a uglavnom je to posao i onda su u stanju podnijeti velike žrtve, čak i do samog poniženja. Jer, što je drugo presretanje i uznemiravanje građana s propagandnim materijalom i pitanjem 'za koga ćete glasovati?' Oni moraju dokazati da su vjerni partijski vojnici i u tom slučaju mogu očekivati da će dobiti neki posao, jer 24. travnja će se otvoriti najveća burza rada u Srbiji«, kaže Radosavljević.

lo 90-tih godina, i razumljivo. Smatram da je u takvim situacijama uznemiravanja građana bilo prostora da reagira republičko odvjetništvo, republički ombudsman. Da se prvo izrekne mjera upozorenja, a onda i da se takve akcije zabrane. Dakle, smatram da ovo zvonjenje na vrata i traženje od građana da se izjasne za koga će glasovati jest direktna prijetnja», zaključuje Radosavljević.

ŠTO KAŽE ZAKON

U Kaznenom zakoniku članci od 154 do 162 odnose se na kaznena djela protiv izbornih

ra do tri godine. U kazneno djelo spada i silom ili prijetnjom prisiljavanje drugoga da na izborima (ili referendumu) glasuje ili ne glasuje, a za to kazneno djelo predviđena je kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine. U članku 156 stoji da »tko drugome nudi, daje, obećava nagradu, poklon ili kakvu drugu korist da na izborima ili referendumu glasuje ili ne glasuje ili da glas u korist ili protiv određene osobe odnosno prijedloga, kaznit će se novčano ili zatvorom do tri godine«. Istom kaznom kaznit će se i onaj tko zahtijeva ili primi poklon ili kakvu drugu korist da na izborima ili referendumu gla-

ma biračima da bi glasovali za određenog kandidata ili političku stranku i da ta kaznena djela predstavljaju napad na slobodu i

Aniko Muškinja – Hajnrih

pravo birača i da je Radosavljević u pravu kada pita zašto je izostala rekacija državnog odvjetništva. Pokušali smo s nekoliko odvjetnika razgovarati o ovim zakonskim odredbama, ali nitko od njih nije bio raspoložen upuštati se u priču o tome koliko bi na sudu bilo lako dokazati kaznena djela protiv izbornih prava.

REAGIRAO POKRAJINSKI ZAŠTITNIK

Jedina službena institucija koja je reagirala na pritužbe građana da im stranački aktivisti

dolazeći na njihove kućne adrese narušavaju privatnost, zahtijevaju da se izjasne hoće li izaći na izbore i za koga će glasovati, a da se u slučaju negativnih odgovora njihova imena i adrese zapisuju je pokrajinski ombudsman.

»Tijekom veljače obratilo nam se više građana koji su rekli da su od njih traženi podaci koji obuhvaćaju informacije o jedinstvenom matičnom broju građana. Neki od građana koji su nam se javili tvrdili su da su među aktivistima stranaka prepoznali i zaposlene u općinskoj ili gradskoj upravi. To je bio i razlog što smo putem priopćenja građanima skrenuli pažnju da nemaju obvezu otvarati vrata aktivistima stranaka i da im daju bilo kakve informacije i da zbog toga ne smiju snositi bilo kakve posljedice. Moram reći da su neki od građana izrazili bojazan da će trpjeti posljedice ukoliko ne glasuju ili ukoliko ne kažu da će glasovati za stranku koju aktivisti predstavljaju. Htjeli smo tim priopćenjem spriječiti taj strah kod građana, ali i skrenuti pažnju strankama da predstanu s takvim ponašanjem«, kaže za naš list pokrajinska ombudsmanka **Aniko Muškinja – Hajnrih**.

To što su aktivisti stranaka na vrata birača zvonili sa spiskovima stanara na određenim adresama po mišljenju pokrajinske ombudsmanke nije dovoljan razlog za reagiranje državnih tijela.

»Ovo je slično uporabi djece u predizbornim kampanjama. To je pitanje morala. Točno, građani su tvrdili da su aktivisti imali podatke o članovima kućanstava, a zna se da se ti podaci nalaze u općinskim upravama, tamo gdje se nalaze birački popisi. Ali to bi bio jedan složeni proces dokazivanja kako su stranke došle do tih informacija. U našem pravnom sustavu teško je tako nešto istjerati na čistac«, kaže Muškinja – Hajnrih.

Jedino što onda građanima preostaje je zatvaranje vrata pred nepozvanim i neželjenim gostima.

Zlata Vasiljević

POVJERENIK NEMOĆAN

Povjerenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o личности **Rodoljub Šabić** kaže da građani nemaju nikakvu obvezu primati stranačke aktiviste i odgovarati na njihova pitanja. Premda razne aktivnosti političkih stranaka u vidu posjeta aktivista mnogi građani doživljavaju kao uznemiravanje, povjerenik nema nikakve pravne i faktičke mogućnosti bilo koga spriječiti u neželjenom posjetu.

prava. Tako u povredu prava glasanja spada onemogućavanje glasanja, ali i protupravno sprječavanje ili ometanje glasanja. Za ta kaznena djela zapriječena je novčana kazna ili kazna zatvo-

suje ili ne glasuje ili da glasuje u korist ili protiv određene osobe. Tumačeći ove članke Kaznenog zakonika jasno je da u kazneno djelo spada svako davanje poklona bilo u novcu bilo u paketi-

OTVORENO SVEUČILIŠTE U SUBOTICI, MJESTO SA ŠEZDESETOGODIŠNJIM ISKUSTVOM OBRAZOVANJA ODRASLIH

Godine nisu prepreka za stjecanje novih znanja i promjenu karijere

N ikada nije kasno odlučiti se za učenje nekog stranog jezika ili stjecanje novih vještina koje bi u doglednoj budućnosti mogle biti novo zanimanje. To je moto Otvorenog sveučilišta u Subotici koji građanima nudi različite programe učenja i radnog osposobljavanja. O programu koji se trenutno nudi na OS razgovarali smo s koordinatoricom Centra za obrazovanje **Ivonom Iveljić**.

PROGRAMI CENTRA ZA OBRAZOVANJE

»Otvoreno sveučilište se više od 60 godina bavi obrazovanjem odraslih. U sklopu svoje ponude razvio je četiri grupe programa. To su škola stranih jezika, škola računara, škola zanimanja i škola ljepote. Što se tiče škole stranih jezika od 2006. godine OS radi po CEF standardu i nudi učenje stranih jezika na 6 razina, od A1 do C2. U ponudi

imamo različite jezike: engleski, mađarski, njemački, španjolski, srpski i francuski. Tradicionalno je najveće zanimanje za engleskim jezikom, koji nudimo na A i B razini. Osim toga, veliko zanimanje je trenutačno i za mađarskim jezikom. Tu moram naglasiti da mi ne nudimo kratke tečajeve koji za cilj imaju stjecanje mađarskog državljanstva, nego su to ozbiljni tečajevi koji traju cijeli semestar (4 mjeseca). Ljudi to uglavnom znaju, a njihov motiv je da zaista nauče mađarski jezik. Unatrag tri-četiri godine veliko je zanimanje i za njemački jezik. Tu se najčešće uči A razina, ili početna B razina. Većina onih koji uče njemački planira otići iz države. Sporadično se javljaju grupe za talijanski, španjolski ili francuski jezik. Talijanski je tražen u posljednje vrijeme zbog kompanije *Calcedonia* koja je u Subotici otvorila tvornicu, čiji radnici uče talijanski jezik«, pojašnjava koordinatorica Iveljić i nastavlja:

»U školi računara nudimo osnove za one koji nikada nisu radili na računarima. To su paket *Word* i *Excel*, zatim *Power Point* i *Acces* napredni *Excel*. Ono što je zanimljivo je da u posljednje vrijeme na osnove računara dolaze stariji ljudi, što objašnjavam time da mlađi ljudi rade na računarima i nemaju potrebe za dodatnom obukom. Kroz projekt 'Life long learning' napravili

smo DLS platformu za učenje na daljinu i jedan program naprednog *Excelsa* koji se može raditi od kuće. Osim toga nudimo i različite programske jezike, HTML, Java C i ostale programske jezike. Ono što imamo u ponudi novo je: upotreba besplatnih internet alata za izradu web stranica, bloga i obradu fotografija. To je ljudima zanimljivo, jer sa znanjem tih programa mogu zaradivati i raditi od kuće kao dodatni posao«.

ŠKOLA LJEPUTE I ŠKOLA ZANIMANJA

Nаша sugovornica ističe kako je Otvoreno sveučilište posebno ponosno na *Školu ljepote* koja je u obliku u kojem danas funkcionira otvorena prije desetak godina.

»Opremili smo dva učenička salona. Jedan je frizerski salon, gdje svi koji kod nas uče za frizera mogu odrađivati praksu. Za razliku od privatnih frizerskih salona u kojima učenici na praksi u početku samo peru kosu ili čiste, kod nas od prve do posljednje operacije oni rade sami. Kompletan materijal u salonu je osiguran. Imamo moderatora nastave koji vodi računa o tome da sve funkcionira kako treba. Usluge u našem salonu su besplatne, tako da svatko tko je zainteresiran da ga neko od polaznika ošiša ili mu

Ivona Iveljić

napravi frizuru uz nadzor predavača, može doći. U drugom učeničkom salonu se odrađuje praktični dio svih ostalih tečajeva. To su tečajevi za ručnu relaksacijsku masažu, za kozmetiku, za pedikir i manikir, za nadogradnju noktiju i profesionalnu šminku. Za sve tečajeve osiguravamo kompletan materijal i alat. Polaznici na nekim tečajevima vježbaju jedni na drugima, a na nekima dovode svoje modele».

Osobe koje žele unaprijediti svoje obrazovanje propušteno u srednjoškolskim godinama ili nastoje promijeniti struku u školi, zanimanja mogu pohađati različite tečajeve za zanimanja.

»Postoji veliko zanimanje na tečajevima za kuhare, slastičare i pekare, krojače, računovođe, špeditere i cvjećare. U školu zanimanja dolazi nekoliko kategorija ljudi. Prva kategorija su mladi ljudi koji nisu uspjeli završiti zanat kroz redovito srednjoškolsko obrazovanje. Druga grupa su oni koji su godinama radili neki posao koji im je dosadio i sada ga hoće promijeniti. Treća grupa su oni koji traže zanimanja s kojima bi mogli otići van države. Za školu ljepote je karakteristično i to da neki dolaze kako bi stekli vještine za dodatnu zaradu».

AKREDITACIJA I CERTIFIKATI

Nakon završenog tečaja polažu se ispiti, te se dobije certifikat kao dokaz o završenom tečaju. Postoje naznake kako će ubuduće ove potvrde dobiti na većoj važnosti i služiti kao dokazi o stečenom znanju.

»Što se certifikata tiče, po do sada važećem zakonu tečajevi se ne mogu mjeriti sa srednjom školom. Svi certifikati koji se dobijaju s neformalnog obrazovanja se ne mogu upisivati u radne knjižice. Po novom Zakonu o obrazovanju odraslih, koji je izašao početkom 2015. godine, će svaka institucija koja se bavi obrazovanjem odraslih moći akreditirati svoje programe kod posebnog tijela za akreditaciju. Ako prođe akreditaciju,

tada će iza njega stajati država i certifikat koji bude izdavao će biti validan. Čim bude bilo prilike, mi ćemo konkurirati za akreditaciju svih naših programa kako bismo podigli naše usluge na višu razinu, te će naši polaznici dobijati validna uvjerenja», naglašava Ivona Iveljić.

KAKO SE UČI U ŠKOLI LJEPOTE

Tečajevi uljepšavanja i njege tijela pružaju mogućnost stjecanja vještina s kojima se može zaraditi kako kod kuće, tako i

kvalitetno nadzirati. Predavači su ljudi koji godinama rade u tim oblastima. Neki predaju i u srednjim školama, a svi imaju bogato praktično iskustvo».

ŠKOLA ZA FRIZERE

Gabrijela Barković, jedna je od stručnih suradnika u *Školi ljepote* u kojoj drži teorijski i praktični dio za frizere.

»Tečaj obuhvaća 40 sati teorije i 288 sati praktičnog rada. Za polaznike je korisniji praktični dio, jer će od toga živjeti, pa sam pokušala oba dijela spojiti na

te i hoće li ti netko htjeti reći kako najlakše koristi alat. Bitno je puno raditi i vježbati. Ispit se sastoji od teorijskog dijela – povjerenstvo postavlja tri pitanja, i praktičnog dijela gdje oni sami dovedu model i na zadanu temu prave frizuru».

POLAZNICI TEČAJEVA

Polaznici tečajeva dolaze iz različitih životnih kategorija. U praksi je do sada najmlađa polaznica imala 16, a najstarija 50 godina. Također, njihovi motivi su različiti: neki planiraju obrt

u inozemstvu. Radi toga, za ove tečajeve vlada veliko zanimanje. Koliko kandidata se prima na tečajeve, te kako se vještine stječu i što tečajevi obuhvaćaju, objašnjava naša sugovornica.

»Broj polaznika je ograničen, jer svaki polaznik mora imati radno mjesto. Polaznici rade u paru, tako da u školi kozmetike, na šest stolica za šminkanje, možemo primiti 12 kandidata. Princip rada je takav da polaznici rade u parovima. Jedni druge šminkaju zbog toga što trebaju na svojoj koži osjetiti ono što rade klijentima, trebaju naučiti kako držati ruku, kako pričati i drugo. Na masaži ih ima 10 jer ima 5 stolova, a kod frizera ih trenutačno u grupi ima trinaestoro s time da su podijeljeni u dvije grupe. Suština je u tome da broj polaznika ne može biti veći od broja koji predavač može

način da se uspoređo s praksom radi i teorija. Teoretski dio obuhvaća povijest frizerstva i berberskog zanata, usluge uljepšavanja i njege tijela. Također, polaznike učimo osnovnoj kulturi ponašanja u salonu, neposrednom odnosu prema mušteriji...Čim krenemo s anatomijom glave i pranjem kose, počinje i praktični dio. Upoznaju se s materijalom i alatom – korištenjem, održavanjem i dezinfekcijom istog. Frizerski zanat je fizički zahtjevan, pa polaznici uče kako trebaju držati tijelo, kako držati ruke, finu motoriku kod navijanja viklera i drugo. Polaznici prvo rade jedni na drugima i na svojim prijateljima. Za 6 mjeseci se može naučiti zanat. To je osnova na kojoj će se oni kasnije izgrađivati. Zanat se krade. Osnova se nauči, a sve kasnije ovisi od toga hoćeš li naučiti skinuti pokre-

kao dopunski posao, a najčešće je frizerski zanat »karta za budućnost«, jer planiraju otići iz zemlje. U sadašnjoj grupi najmlađa polaznica **Milica Šumonja** kao motiv navodi kako od malena voli kosu i frizure, te da se pronašla u ovom poslu. Dosadašnje iskustvo stekla je u jednom frizerskom salonu gdje je počela raditi praksu, a kada je shvatila da joj to dobro ide, odlučila je doći na OS. **Božana Ardalić**, jedna je od najstarijih polaznica na tečaju i kaže kako je od malena željela naučiti frizerski zanat. Godinama je radila na Buvljaku, ali zbog zdravstvenog stanja to više nije u mogućnosti. Tako je sada odlučila ostvariti želju iz djetinjstva, naučiti ovaj zanat i nakon završenog tečaja planira raditi kao frizerka.

Aleksandra Prčić

Hoćete li aplicirati na natječaje?

ZVONIMIR RAJKOVIĆ,
ZHZ knjižnica i čitaonica Ilija
Okrugić, Zemun

Gdje su naša prava?

Zajednica Hrvata Zemuna, knjižnica i čitaonica *Ilija Okrugić* je tijekom svog postojanja od 2002. godine više puta aplicirala na natječaje koje je raspisivala Autonomna Pokrajina Vojvodina. Svaki put smo dobijali odbijenicu, jer administrativno ne pripadamo Pokrajini Vojvodini, te nam je u objašnjenju rečeno da apliciramo na natječaje koje raspisuje Republika za redovan rad i aktivnosti udruga. Do sada smo uspijevali osigurati sredstva preko natječaja koje raspisuje Hrvatska (Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske), preko Ministarstva vanjskih poslova Veleposlanstva Hrvatske u Beogradu. Osim toga, sudjelovali smo na natječajima koje raspisuje Hrvatsko nacionalno vijeće odakle smo dobivali skromna sredstva. Za natječaje koje raspisuje Srbija, točnije Ministarstvo kulture, nismo u mogućnosti aplicirati jer se traži gomila papira, a mi koji se time bavimo nismo u stanju te papire dostaviti jer nismo stručno educirani za to. Lokalna zajednica nas ignorira i kod svakog pokušaja da dobijemo neka sredstva, dobijamo odbijenicu. Ne rade ništa za manjine i imamo tretman kao da Hrvati ne žive u Zemunu. Obećali su nam u HNV-u da će nam pokušati izaći u susret i svrstati nas u one koji imaju prava aplicirati na natječajima APV. Smatram da smo mi praktično vezani za Pokrajinu i da geografski njoj i pripadamo. Iskreno se nadam da će se nešto uraditi po tom pitanju, kako bismo i mi u Zemunu imali prava na ta sredstva, kao i sve ostale udruge u Srijemu.

S. D.

ZVONKO TADIJAN,
KPZH Šokadija, Sonta

Nema više na časnu riječ

Ovih dana raspisani su mnogi natječaji za financiranje rada udruga iz oblasti kulture, pa je stanje u *Šokadiji* mobilno. Prošla su vremena kad su se sredstva dobivala malte ne na časnu riječ. *Šokadija* se na vrijeme prilagodila ovom načinu rada i financiranja. Pozorno pratimo sve aktivnosti institucija čiji su nam natječaji zanimljivi, a zanimljiv nam je svaki koji će omogućiti namicanje sredstava. KPZH *Šokadija* financira se od projekata, donacija i dotacija iz mjesnog samodoprinosu i općinskog proračuna, iz dijela predviđenog za udruge iz oblasti sporta i kulture. U najvećem dijelu naših aktivnosti već desetak godina unazad financiramo se kroz projekte, tako da nam na ovaj način odobrena sredstva predstavljaju i glavni dio prihoda koje uspijevamo realizirati kroz godinu. To što radimo i opstajemo kroz sve ove godine, bez obzira na opću društvenu i ekonomsku krizu, najbolji je dokaz da se uz projektno financiranje itekako može funkcionirati. Od samih početaka ovakvog načina financiranja kadrovski smo osposobljeni za pisanje i rad s projektima, odnosno sami smo u stanju napraviti kvalitetne projekte. Međutim, ukoliko je riječ o projektima međunarodnog tipa, poglavito vezanim uz velike europske fondove, tu se već javljaju problemi koji nadilaze granice naše osposobljenosti. Stoga mislim da je u ovim slučajevima svim udrugama potrebna pomoć profesionalaca. Dobar projekt može proizaći samo iz dobre ideje, ali i ideju treba znati kvalitetno uobličiti i prezentirati.

I. A.

MATA MATARIĆ,
HKUD Vladimir Nazor,
Sombor

Prezahtjevna dokumentacija

Osnovni izvori financiranja za nas su na natječajima koje raspisuje RS, APV, lokalna samouprava, ZKVH, HNV, Državni ured za Hrvate izvan RH. Natječaji koje raspisuje Ministarstvo za kulturu RS i Ured za ljudska i manjinska prava, raspisuju se jednom godišnje i od njih neka veća sredstava nisu dobivena. Natječaji koje raspisuju tajništva APV su već većim dijelom dostupni nacionalnim zajednicama, jer u svojim planiranim aktivnostima financiranja prepoznaju aktivnosti nacionalnih manjina na ovim prostorima. Natječaji koje raspisuje lokalna samouprava Grada Sombora, kao i natječaji ZKVH-a, HNV-a su konkretni, odnose se na tekuće manifestacije i redovite aktivnosti udruge i ne podupiru neke projekte koji su obimniji i zahtjevniji financijski. Iznos sredstava, bar za našu udruhu, a koje je vodeće na ovim prostorima, obujmom programskog sadržaja, brojem članova..., je vrlo mali u odnosu na potrebe udruge, mada se kao vodećem predstavniku nacionalne zajednice Hrvata u regiji očekuje mnogo veća potpora HNV-a i drugih hrvatskih institucija. Sama procedura konkuriranja nije zahtjevna, ali popratna dokumentacija koja je potrebna za sam natječaj je obimna. Dolazimo u situaciju da na svaki natječaj, a po nekom apliciramo i po više predloženih projekata, moramo dostaviti papire koji su dostupni svim službama putem Agencije za privredne registre (dokaz o registraciji, rješenje za PIB, statut, ...); zatim karton deponiranih potpisa u bankama, potvrdu o otvorenom računu ... što bi se po našem mišljenju moglo pojednostaviti.

Z. V.

**RAZGOVOR U POVODU POČETKA
IZBORNE KAMPANJE:**
**IVAN UŠUMOVIĆ, DOPREDSJEDNIK
I ČLAN IZBORNOG STOŽERA DSHV-A**

Glasuj HRabro za svoje pravo

Kao novinu, radit ćemo kampanju i preko društvenih mreža

Na predstojećim izborima u Srbiji DSHV će na republičkoj razini nastupiti skupa s blokom koji predvodi Demokratska stranka. U sklopu predizborne kampanje planiraju se zajednički nastupi i aktivnosti, ali i samostalna kampanja orijentirana prema građanima hrvatske nacionalnosti pod sloganom *Glasuj HRabro za svoje pravo*. Dopredsjednik DSHV-a i član izbornog stožera stranke **Ivan Ušumović** je u kraćem razgovoru na temu početka izborne kampanje pojasnio određene karakterističnosti vezane uz predstojeće predizborne aktivnosti.

Kako će se provoditi kampanja DSHV-a na izborima za parlament Srbije?

Kampanja na republičkoj razini bit će zajednička s našim koalicijskim partnerima,

to jest s Demokratskom strankom kao nositeljem liste, ali će DSHV imati i svoje samostalne aktivnosti. Isto tako imat ćemo svoj slogan – *Glasuj HRabro za svoje pravo*, kao i vlastiti vizualni identitet, koji se može vidjeti na facebook stranici stranke. To neće biti skupa kampanja, već će počivati na izravnoj komunikaciji s građanima i klasičnim javnomnijenjskim nastupima.

Hoće li to biti zajednička kampanja s DS-om?

Na određenim skupovima i prezentacijama ćemo nastupati skupa, međutim DSHV će, prema dogovoru koji je postignuti s DS-om, voditi i svoju kampanju, koja će biti usmjerena spram građana hrvatske nacionalnosti. Osim skupova, ona će imati elemente kampanje od vrata do vrata kao i obraćanje biračima putem promidžbenog

materijala, izravnih razgovora i putem društvenih mreža.

Kako će izgledati kampanja na pokrajinskoj i lokalnoj razini?

Kampanja za sve razine izbora bit će međusobno povezane u jednu cjelinu, a prije svega će biti usmjerena ka našem puku. Ona će biti pozitivna i aktivistički postavljena. Glavne poruke za sve razine vlasti bit će usmjerene na konkretne probleme koji tište naše građane, a s njima skupa ćemo vidjeti na koji način ćemo iste pokušati i razriješiti.

Gdje su sve planirani promotivni izborni skupovi?

Budući da je kampanja tek na početku, nemamo još izrađen točan kalendar događaja, ali ćemo u svakom slučaju na vrijeme obavijestiti sve zainteresirane i javnost.

Tko je sve uključen u rad izborne kampanje?

U kampanju je uključen izborni stožer koga je odredilo Vijeće stranke, gdje je za šefa kampanje određen **Tomislav Žigmanov**, njen predsjednik. Osim dopredsjednika DSHV-a, tu je još nekoliko članova Vijeća i stručnjaka za pojedine oblasti. Naravno, očekuje se da u kampanju bude uključen svaki član DSHV-a i da svoj doprinos što boljem izbornom rezultatu naše koalicije. Isto tako, očekujemo da se uključe i simpatizeri DSHV-a u animaciji naših ljudi da izađu na izbore i daju svoje povjerenje DSHV-u

Na koji način se financira kampanja?

Kampanja se financira iz zajedničkog namjenskog računa koalicije, a DSHV će svoj dio prikupiti od članstva i donacija.

Dražen Prčić

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Ista zgrada različitih namjena

Na staroj fotografiji iz vremena zaprežnih kola Mliječna tržnica je na istom mjestu gdje se nalazi i danas. Vidljiv je rub tržnice na snimci, ali zgrada koja i danas postoji, na prvi pogled nije ni nalik prijašnjoj. Samo na prvi pogled, jer lokacija i veličina zgrade je ista kao nekad, i oblik stare kapije je zadržan, ali je kuća promijenila namjenu – s ulice je otvoreno nekoliko lokala s ulaznim stubištima, te je postala mali tržni centar.

Stambene objekte na ovom prostoru bilježi i karta grada pri kraju XVIII. stoljeća (*Gradotvorci I*, autori **Gordana Prčić – Vujinović, Viktorija Aladžić i Mirko Grlica**). Vlasnik kuće 1815. bio je **Josip Vojnić**, potom njegovi sinovi, te **Oto Ivan**, posjednik velikih površina oranica. Lokacija se očito smatrala elitnom, a uz to u ondašnje vrijeme nalazila uz staro gradsko šetalište (*Széchenyi tér*), te je i naredni vlasnik jedan od najvećih zemljoposjednika u Subotici u XIX. stoljeću **Imre Magyar**. »Upravo ta kuća je jedna od rijetkih baroknih građevina u gradu. Donedavno se još mogla sagledati njena izvorna ljepota, s visokim krovom pokrivenim biber crijepom i nizom visoko izdignutih prozora...«.

NEKAD
i
SAD

K. K.

Kasni proljetna sjetva

Zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta proljetna sjetva će najvjerojatnije kasniti. Urađen je samo dio sjetvenih radova, ali sporadično, kažu u Poljoprivrednoj stručnoj službi Subotica. Najvažnije je da poljoprivrednici pripreme mehanizaciju za aplikaciju pesticida i za obavljanje radova, te da se uradi prihrana strnina, napose oni koji to do sada nisu radili. Očekuje se da u proljetnoj

sjetvi bude zasijano oko 50.000 hektara, od čega 37-38.000 hektara kukuruza i oko 6-7.000 hektara suncokreta. Ove godine se ne očekuje veliki interes za soju koja je prošle godine bila u ekspanziji, zbog nižih prinosa i nižih cijena koji su poljoprivrednicima donijeli mali profit, pa se očekuje opadanje interesa za ovu kulturu u našem kraju.

Računi za veljaču

Počela je distribucija računa za utrošenu toplotnu energiju za veljaču, priopćeno je iz JKP *Subotička toplana*. Kao i u pret-

hodnom razdoblju, dosljedno je primjenjivan tarifni sustav za obračun utrošene toplotne energije donijet od strane nadležnih tijela lokalne samouprave. S obzirom na veliki broj reklamacija na iznos siječanjskih računa, *Toplana* priopćuje da je primijenjen jednotarifni način obračuna toplotne energije za veljaču identičan načinu obračuna primijenjenim u siječnju.

Kako je prosječna vanjska mjesečna temperatura za veljaču bila 7, a za siječanj 0,81 stupanj, suglasno tarifnom sustavu i načinu obračuna prema registriranom utrošku toplotne energije koji važi za obračunsko razdoblje za veljaču, potrošači iz kategorije stambenih potrošača, kao posljedicu blažih meteoroloških uvjeta i primijenjenog načina obračuna, mogu očekivati iznose računa koji će u prosjeku biti niži za oko 40 posto, uzimajući u obzir cjelokupno područje opskrbe.

Iz prethodno navedenih razloga, prosječan fakturirani iznos utrošene toplotne energije potrošača iz kategorije individualnih stambenih objekata niži je za 40 posto u prosjeku. Niži iznosi računa za grijanje za veljaču u odnosu na siječanj isključivo su posljedica faktora koji utječu na potrošnju toplotne energije – prvenstveno prosječna vanjska temperatura i primijenjeni način jednotarifnog obračuna registrirane potrošnje toplotne energije, navodi se na kraju priopćenja.

VIII. Butkicijada i Uskrsni vašar

Udruga za uzgoj svinja rase mangulica Vojvodine organizira manifestaciju pod nazivom VIII. *Butkicijada* i Uskrsni vašar, koja će od 18. do 25. ožujka biti održana u Subotici, na Trgu Republike. Manifestacija će obuhvatiti prezentaciju proizvoda kako od mangulice, tako i od obične svinje, te prezentaciju proizvoda od podolskog govečeta. Osim toga, u asortiman će biti uvršteni i proizvodi domaćih manufaktura, koji vjerno oslikavaju ponudu i mogućnosti subotičke općine, kao i sve što je potrebno za uskrsnu trpezu (šunka, hren, šarena jaja). Posjetiteljima će biti izloženi mali zečevi kojima će imati pristup, dok će gurmani moći uživati u raznim specijalitetima. Svečano otvorenje će biti održano u subotu, 19. ožujka, u 11 sati, a istoga dana će biti održano i ocjenjivanje šunki.

Svečano otvorenje prvog Shoppi Retail Parka

Otvorenje prvog u nizu *Shoppi Retail Parka* prema najavama održano je u četvrtak na adresi Segedinski put 88. Unaprijeđenim doživljajem kupovine, lokacijom i pristupačnim cijenama širokog asortimana proizvoda, na površini od 10.000 četvornih metara, *Shoppi Retail Park* u Subotici teži biti omiljena lokacija kupovine za sve potrošače iz regije sjeverne Bačke, ali i šire na teritoriju cijele Vojvodine. U povodu svečanog otvorenja upriličen je i cjelodnevni zabavni program, koncerti **Sare JO** i **Željka Joksimovića**, brojni sadržaji za sve članove obitelji, kao i posebne pogodnosti zakupaca.

MLADI PODUZETNIK IVAN PAŠIĆ IZ MONOŠTORA

Ispekao zanat, pa otvorio pekaru

*U Monoštoru je nedavno otvorena pekara * Druga je to pekara u selu, a ono što je zanimljivo je da ju je otvorio jedan dvadesetogodišnjak*

Ivan Pašić ima tek dvadeset godina, a već dva i pol mjeseca vlasnik je pekare u Monoštoru. Vrijedno radi sa suprugom **Marijom** i bratom **Acom**, kako bi uhodali i proširili ovaj posao, a sve pod budnim okom oca **Stipana** koji je i financirao cijelu ovu investiciju kako bi pomogao djeci da se osamostale kada ih poljoprivreda, kojom se Stipan bavi, pretjerano ne interesira. Osim u svojoj pekarskoj radnji kruh i druge proizvode prodaju u još tri trgovine u Monoštoru, a sljedeći korak im je »osvajanje« Sombora i Bezdana.

BEZ RIZIKA NEMA POSLA

Zašto baš pekara? Objašnjenje je jednostavno – Ivan je u Srednjoj poljoprivredno-prehrambenoj školi u Somboru izučio pekarski zanat, a još ga je godinu-dvije pekao u jednoj pekari u Kljajićevu, a onda postao i svoj gazda. Iskreno, nije Ivan krenuo na pekarski zanat zato što je baš to najviše želio, jer mu je to na listi želja koje se popunjavaju pri upisu u srednje škole bila među posljednjim, ali tako se posložilo da se upisao baš na taj smjer.

»Polako mi se sve više i dopadalo, a najzanimljivija je bila praksa koju smo imali u pekarama. Poslije završene škole, iskustvo sam stjecao i krao tajne zanata u pekari u Kljajićevu. Iskreno, na radu u

Ivan i Aca u pekari

Marija u prodavaoni

pekari sam i naučio pekarski posao, a ne u školi, gdje je više teorije nego prakse«, priča nam Ivan koga smo u nedjeljno rano jutro zatekli u pekari, gdje je za pečenje pripremao posljednju turu kruha.

Posao nije prekidao ni dok smo razgovarali, jer zamijese-no tijesto ne može čekati. Na

upit što je u pokretanju ovog posla bilo najvažnije odgovora – dobra volja i puno novca. Zato je tu ključna bila pomoć i potpora oca Stipana. Otac mu je dao »vjetar u leđa«, a na Ivici je sada da ovaj posao održi i proširuje.

»Otvoriti pekaru u neku ruku je i rizik, jer nikada ne znate kako će to biti, ali bez rizi-

ka nema ni jednog posla«, kaže ovaj mladi poduzetnik, koji je bez obzira na veliki broj pekara u Somboru i okolici optimist i vjeruje da će se posao, korak po korak, širiti i postajati sve profitabilniji. A ulaganja u adaptaciju i opremu nisu mala. Najviše novca uloženo je u veliku pekarsku peć i to onu u kojoj se kruh peče »na drvim«. I ne samo kruh, jer se u Pekari Pašić mijese i lepinje, kifle, kuglofi i burek. Najbolje se, osim kruha, prodaju lepinje i burek. Ivan ne samo da je vlasnik pekare već je i glavni majstor, a desna ruka u poslu mu je stariji brat **Aca**.

»Po struci sam elektrozavarivač i radio sam kod privatnika, a kada je brat otvorio pekaru i ja sam se uključio u ovaj posao. U početku je bilo teško, a sada sam se navikao. Najteže je što se radi noću, krećemo s poslom od 11-12 sati i onda do ujutro«, priča Aca, a Ivan dodaje da je bilo dana kada se radilo bez prekida i 24 sata, jer trebalo je ispoštovati sve mušterije, a bilo je to za Božić, koji su zbog posla dočekali u pekari.

A to da se radi sedam dana u tjednu već se podrazumijeva.

INVESTICIJA BEZ KREDITA

Usprkos svakodnevnom, noćnom, radu u pekari Ivica stiže i dva puta tjedno u Somboru trenirati američki nogomet, jer za dva tjedna počinje prvenstvo, a somborski *Celtisi* u prvoj su ligi

Iskoristili smo ovu priliku da Ivana pitamo i jesu li točne priče o tome da je crni kruh u stvari obojen, ali i je li točno da pekari dobro žive, jer od kilograma brašna koji je oko 40 dinara prave veknu od pola kile koja je 45, 50. »Mi ne pravimo crni kruh, ali točno je crni kruh se boji kakaom i kavom. Bez bijelog brašna nema kruha od drugih vrsta brašna. Tako recimo kruh od raženog brašna sadrži 70 postotaka bijelog brašna. Od džadžića brašna od 25 kilograma dobije se 60 vekni kruha«, kaže Ivica koji u svojoj pekari mijesi domaći, obični i raženi kruh. Pravio je i kukuruzni kruh, ali nisu Monoštorci baš bili spremni mijenjati ustaljene navike, pa je od kukuruznog kruha odustao.

s ambicijom da budu prvaci. Supruga **Marija Molnar** nema ništa protiv njegovog bavljenja sportom, a i kako bi kada su se upoznali baš na utakmici američkog nogometa. Marija je danas također angažirana u poslu i to kao prodavačica u pekari koja je otvorena od pol šest ujutro do šest navečer, a uskoro će to radno vrijeme biti i duže.

»Nije teško ustati, nije teško ni raditi cijeli dan, što ćemo raditi se mora«, kaže Marija koja je kada je iz Sivca došla u Monoštor znala da Ivan kreće sa svojim poslom i da će i ona svojim radom morati dati svoj doprinos.

»Ovu investiciju priveli smo kraju bez ikakvih kredita, sve smo sami financirali ne opterećujući se kreditnim zaduženjima. Ti krediti na kraju, kada se sve sračuna, ispadnu jako skupim. Poljoprivredom se

bavim 31 godinu i nikada nisam uzeo ni jedan kredit, koliko imam novca toliko ulažem«, poslovna je filozofija oca Stipana.

S obzirom na to da je poljoprivrednik koji obrađuje velike površine zemlje, iz naše perspektive logičnije bi bilo da se tim poslom nastave baviti i sinovi. Razuvjerava nas riječima da je poljoprivreda krvav posao, koji će, kako sada stvari stoje, za naše obične poljoprivrednike biti još teži.

»Ako strani investitori pokupuju našu zemlju, dođu ti strani odgajivači svinja, nema nama opstanka. Zato sam i želio da svojim sinovima omogućim da rade i žive od nekog drugog posla«, priča Stipan, koji i pored posla u poljoprivredi također pomaže u pekari, a njegove zaduženje je da razvozi kruh po dućanima.

Zlata Vasiljević

NATJEČAJI GRADA SOMBORA

Programi za mlade i djecu

Grad Sombor raspisao je natječaj za projekte koji se odnose na realizaciju Lokalnog akcijskog plana za mlade. Po ovom natječaju bit će dodijeljeno 2,5 milijuna dinara, a maksimalni iznos po jednom projektu je 300.000 dinara. Grad će u iznosu od pola milijuna dinara financirati jedan istraživački projekt o potrebama mladih. Raspisan je i natječaj za programe za djecu, a po tom natječaju bit će raspoređeno 500.000 dinara. Natječaj su otvoreni do 23. ožujka, detalji natječaja objavljeni su na internetskoj stranici Grada Sombora www.sombor.rs, a prijave se podnose u Uslužnom centru Gradske uprave.

Z.V.

TJEDAN U BAČKOJ

Potrošačke muke

Malo sam dvojila, ali sam onda ipak odlučila da u ovotjednom pregledu s vama podijelim svoje potrošačke muke, jer sam skoro potpuno sigurna da se s istim takvim mukama suočavate i vi kada kročite u neku od trgovina. A meni se posljednjih nekoliko dana baš poredalo nekoliko, rekla bih iritirajućih slučajeva, pa se sada svaki put kada kročim u trgovinu i uzmem košaru pitam koje me iznenađenje čeka.

Slučaj prvi. Privukao me u dućanu jednog somborskog trgovinskog poduzeća natpis s akcijskom prodajom naranči. Cijena 49 dinara (i onih nezaobilaznih 99 para). Malo sam bila sumnjičava (moram priznati zbog cijene), ali sam ipak odabrala nekoliko naranči za probu, pa ako su dobre lako je ponovno skoknuti do trgovine i kupiti još. A u tu novu kupovinu otišla sam u drugi dućan iste trgovine, i s iste police na kojoj je naznačena akcijska cijena uzela naranče. Ali na kasi nije ta cijena već 75 dinara. Kada sam prodavačici skrenula pažnju da je cijena 49,99, ona me u čudu pogleda pa će drsko: »A gdje ste vidjeli da ovakve naranče koštaju toliko?«. Ne dam se ja već odgovaram: »Pa kod vas lijepo piše.« Ali ne da se ni ona i uporno nastavlja po svom. Pokolebalo je to i mene malo, toliko da sam posumnjala u svoje vlastite oči. Vratim se do odjela s voćem i vidim stoji 49,99 dinara. Ali ona ostaje pri svome, a raspravu smo okončale tako što sam ja odustala od naranči. No, kraj priče nije tu. Jeste sada već vidno iznervirana trgovkinja sklonila naranče, ali je na računu koji sam dobila i trebala platiti i dalje stajalo dva kilograma naranči. Tu sam se već i ja iznervirala, ali sam i istjerala svoje.

Slučaj drugi. Zbog sasvim druge kupovine uđem u jedan od novijih dućana u Somboru. A kako uvijek volim pogledati po rafovima i usporediti cijene, zapade mi za oko pakiranje kuhinjskih ubrusa. Akcijska cijena 146 dinara. Znam: kvaliteta je dobra, a i cijena pristojna pa se ubrusi za čas nadoše u mojoj košarici. Kako uvijek imam običaj na ekranu pratiti dok trgovci utipkavaju cijene, vidim da ubrusi nisu 146 već 180 dinara. Skrenem kasirki pažnju na to, a ona odmah u pomoć pozove svoju kolegicu. Vodim kolegicu do rafa gdje lijepo piše 146 dinara, a ona bez pardona skine cijenu i kaže: »E, sad više nije«.

Ima tu i slučaja i trećeg i četvrtog, ali nema prostora za njih. Poslije svega pitam se gdje je nestalo ono trgovačko obvezno: »dobar dan i doviđenja, izvolite« i ono najvažnije: »kupac je uvijek u pravu«. To se nekada učilo u trgovačkim školama. Vjerojatno se uči i danas, ali razlika je u tomu što danas u trgovinama može raditi svatko.

Z. V.

BLAGOSLOV TEMELJNOG KAMENA KUĆE ZA STARE U MARADIKU

Zajednička briga o starima

Projekt uključuje izgradnju i pokretanje obiteljskog doma Sveta Elizabeta koji je namijenjen starijim osobama

Temeljni kamen kuće za stare i siromašne postavljen je u četvrtak, 10. ožujka, u župi Maradik. A zajednički je projekt caritasa dvije biskupije Caritasa Bolzano – Bressanone iz Italije i Srijemske biskupije. Projekt uključuje izgradnju i pokretanje obiteljskog doma Sveta Elizabeta, koji je namijenjen starijim osobama. Već nekoliko godina Caritas iz južnog Tirola

POMAGANJE LJUDI U POTREBI

Temeljni kamen kuće za stare u Maradiku blagoslovio je srijemski biskup mons. **Đuro Gašparović** podržavajući ostvarivanje ideje Caritasa:

»Uvijek je potrebno zalagati se u projektima koji su od izuzetne važnosti za ljude u potrebi. Crkva je pozvana da propovijeda radosnu vijest, kao i da pri-

ćih životinja«, istakao je biskup Gašparović.

Prisutnima se obratio se i direktor Caritasa za Srijem **Jozo Duspara**, ističući da je ovaj projekt nastavak uspješne suradnje s partnerima iz južnog Tirola:

»Ostvarili smo nekoliko projekata: kućna njega, rad sa starima, mikro krediti po cijeloj biskupiji, proizvodnja malih ulaganja, pomaganje siromašnih obitelji. Naši partneri žele financirati

VELIKI ZNAČAJ OBJEKTA ZA MARADIČANE

Objekt za stare i siromašne bit će dostupan župljanima Srijemske biskupije koji su u potrebi, koji budu ispunjavali određene uvjete i koji budu željeli živjeti u Maradiku:

»Preuzeli smo odgovornost da objekt izgradimo i da vodimo taj posao, kako ja kao župnik tako i članovi vijeća. Vjernici su tu ideju vrlo dobro prihvatili. Kada smo im objasnili da se tu radi o siromašnim ljudima, iskazali su spremnost za suradnju kao i da volontiraju prilikom izgradnje objekta«, kazao je župnik u Beški i župni upravitelj u Maradiku vlč. **Božidar Lusavec**.

Punu potporu izgradnji kuće za stare pružit će i općina Indija, koja neće financijski sudjelovati, ali će pomoći u nabavi neophodne dokumentacije i dozvola.

»Indija ima preko 30 socijalnih stanova koji su godinama puni, a postoji potreba za izgradnjom sigurno još 30. U narednom razdoblju ćemo graditi te stanove, a jedan projekt takve vrste u Maradiku sigurno da rješava jedan od problema«, istaknuo je predsjednik općine Indija **Petar Filipović**.

Na kraju se svim prisutnima obratio i direktor Caritasa Bolzano-Bressanone **Franz Kripp**, ističući kako mu je drago što suradnja dvije biskupije traje već punih petnaest godina, a da je kruna toga upravo temeljni kamen za izgradnju doma za siromašne.

S. Darabašić

i Caritas Srijem pomažu starijima i osobama s invaliditetom preko servisa za kućnu njegu, a i opskrbljuju ih ogrjevom. Prigodom nedavnog posjeta predstavnika Caritasa iz južnog Tirola obiteljima u Srijemu rodila se ideja o izgradnji obiteljske kuće za šest osoba koja će prihvatiti najugroženije.

stupi i utješi one koji su u nevolji i potrebi. Tu su u najvećem broju stari. Kupili smo prostor i zemljište kako bi ovdje mogli doći oni koji su u velikoj potrebi iz svih naših župa u biskupiji. Prednost će imati oni koji se sami mogu uzdržavati i koji su pokretni, a osim apartmana ovdje će postojati i povrtnjak, te mogućnost uzgajanja doma-

ovaj projekt. U dogovoru s našim župnim uredima u Srijemu, bit će otvoren natječaj nakon kojeg će se izabrati osobe koje će moći stanovati ovdje. Nije nam cilj da to budu nepokretne osobe, nego one koje mogu brinuti o sebi, ali koje nemaju gdje živjeti. Zato želimo uključiti općinske vlasti kako bi nam pomogle u tome«, rekao je vlč. Jozo Duspara.

Neprikosnovene u Srbiji, zapažene u Europi

U prepunoj dvorani OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti u subotu, 12. ožujka, atraktivnim programom obilježeno je 10 godina rada KUD-a *Mažoret*. Skupina djevojčica, predvođena osnivačem i predsjednikom **Adamom Vidakovićem**, 2006. godine je počela od ništice, a unutar samo jednoga desetljeća dohvatila je europske visine. U početnom radu angažiran je trener **Branimir Radić Bilin** iz Osijeka. Podučio je djevojke osnovama mažoret plesa, pripremio ih za natjecanja, ali je istodobno radio i na izobrazbi trenerskih kadrova iz lokala. Radilo se

s velikim poletom, a u dolazećim godinama, što nitko nije očekivao ni u najsmjelijim snovima, Sonćanke su osvojile dva srebra na prvenstvima Europe, a od prvenstva Srbije 2008. godine u Pančevu prigrabile su titulu najboljih u državi. Osim domaćih, sonćanska publika je te večeri pozdravila i mažoretkinje iz Vukovara, Nuštra i Sente. Ambijentu u dvorani osobitu toplinu dodala je već čuvena slika **Ane Tudor Kilometar Dunava**. Proslavi su prisustvovali mnogi uzvanici, među njima i predsjednik European majorettes association, Zagrepčanin **Alen Šćuric**.

I. A.

18. ožujka 2016.

TJEDAN U SRIJEMU

Bez prava na sredstva

Informirajući se o aktualnim natječajima lokalnih samouprava u Srijemu, jedan od mnogih zaokupirao je moju pažnju, a tiče se natječaja općine Šid za sufinanciranje projekata nacionalnih vijeća. Javni natječaj odnosi se na dodjelu sredstava radi financiranja i sufinanciranja projekata nacionalnih manjina čiji je jezik u službenoj uporabi na teritoriju općine Šid. Kako sam saznala, ovo je prvi natječaj takve vrste koji je raspisala ova općina, i to baš u momentu kada sam pomislila da i Hrvati kao jedna od nacionalnih manjina koja živi na ovim prostorima ima prava na predviđena sredstva (s obzirom na to da je u Sotu i Batrovcima hrvatski u službenoj uporabi) dobila sam informaciju da Hrvati nemaju pravo sudjelovanja na tom natječaju. Visina sredstava predviđenih za ovu namjenu iznosi 800.000 dinara, a kao kriteriji za izbor projekata navode se, osim uvjeta da je jezik u službenoj uporabi na teritoriju općine, broj pripadnika nacionalne manjine čiji je jezik u službenoj uporabi prema posljednjem popisu stanovništva, broj registriranih udruga građana koji pripadaju nacionalnoj manjini čiji je jezik u službenoj uporabi, broj područnih ureda pojedinog nacionalnog vijeća na teritoriju općine Šid, sufinanciranje projekata iz drugih izvora, stupanj zadovoljavanja javnog interesa i unapređenje stanja u oblasti u kojoj se projekt realizira. Tragom odgovora na pitanje koji su razlozi zbog kojih hrvatska nacionalna zajednica nema prava na predviđena sredstva, od načelnika općinske uprave Šid **Romka Papuge** dobila sam odgovor da je osnovni razlog taj što službena uporaba hrvatskog jezika nije na cijelom teritoriju općine Šid, pa samim tim nije ispunjen uvjet za sudjelovanje na ovom natječaju. Jedan od odgovora bio je da je u vrijeme kada je hrvatski jezik kao službeni uveden u Sotu i Batrovcima, bio posljednji vlak kada se to pravo moglo ostvariti. Zbog čega, kako i zašto, pisat ću u jednom od narednih brojeva. Možda će pokrajinske i državne institucije znati odgovor na pitanje jesu li na ovaj način umanjena prava jedne od nacionalnih zajednica koja egzistira na ovim prostorima, je li u pitanju još neka »rupa« u zakonu ili je možda stvarno tako. A kada je već riječ o natječajima, da dodam i to da su hrvatska kulturna društva koja egzistiraju na području općine Šid na natječaju o raspodjeli sredstava iz općinskog proračuna za programe iz oblasti kulture dobila ukupno 210.000 dinara. Točnije, HKD *Šid* 120.000, a HKD *Ljuba* 90.000. Kriteriji za dodjelu nisu navedeni, jedino iznosi koji su predviđeni za rad ostalih društava, a koji su u daleko veći od onih koja su dobila hrvatska kulturna društva.

S. D.

Čitam i skitam u Đurđinu

Čitajući, doskitali smo do Đurđina i OŠ *Vladimir Nazor*. Kviz Gradske knjižnice Subotica je u samoj završnici i traje još samo do kraja mjeseca. U ponedjeljak, 14. ožujka, učenici đurđinske škole ugostili su informatricu **Bernadicu Ivanković** Dječjeg odjela subotičke Gradske knjižnice koja im je predstavila sve detalje glede on-line upitnika koji se nalazi na njihov mrežnoj stranici. Budući da je ovo već osmi po redu kviz i mnogo smo pisali o njemu, neki su i prije njena dolaska znali što se točno treba pročitati i kako se može sudjelovati u Kvizu, te su samo utvrdili koliko su u tome bili uspješni. Ostali su se s velikom pozornošću upoznali s propozicijama kviza, nagradama i ostalim detaljima.

Ne zaboravite i vi dragi moji *hrckovci* da Vam je preostalo još svega 13 dana da obnovite svoju članarinu i popunite on-line upitnik, jer pripremljeno je već 130 nagrada a kažu bit će ih još.

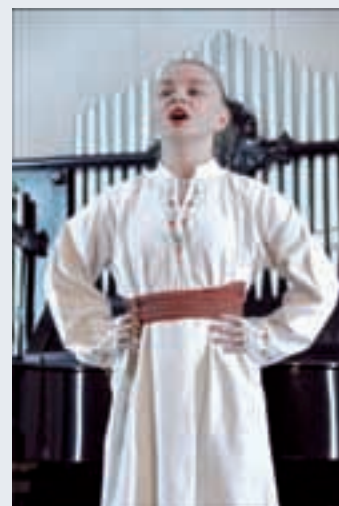
Stoga, samo hlabro... knjige u ruke... čitajte i naravno skitajte!!!

Javni sat pjevača uz pomoć gajdaša

Augustin Žigmanov, Ines Bajić, Martina Čeliković, Tamara Štricki-Seg i Zdenko Ivanković

Odsjek za tradicijsko pjevanje Glazbene škole u Subotici održao je 10. ožujka javni sat. Imali su što i pokazati. Dvije profesorice **Tamara Štricki – Seg** i **Zsófia Kanalas** predstavile su svoje cure i momke koji vrijedno rade i sve bolje zvuče. Bilo je tu različitih interpretacija iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Vojvodine, Srbije, Mađarske i drugih destinacija iz naše regije uz prigodne koreografske i scenske dodatke koji su značajno oplemenili večer. Kako

je ovaj odsjek među novijim u Glazbenoj školi, s ponosom predstavljamo naše polaznice **Ines Bajić** i **Martinu Čeliković**. Posebni gosti večeri bili su naši gajdaši **Zdenko Ivanković** i **Augustin Žigmanov**, koji su pomogli da posljednja točka bude što autentičnija.

Kad vidite fotografije, možda se i vi ohrabrite te naredne školske godine priključite ovom kvalitetnom i posebnom odsjeku Glazbene škole u Subotici.

ODRŽAN PRVI SASTANAK ČITATELJSKOG KLUBA ZA TINEJDŽERE

Flâneuri prošetali kroz povijest Subotice

Neobična reklama koja nije odavala mnogo, kiša koja je toga dana padala, te subota prije podne, vrijeme odmora kada nema nastave i možda još po neka osobna otežavajuća činjenica nisu odvratili naše tinejdžere da sudjeluju na prvom sastanku i osnutku Čitateljskog kluba *Flâneuri* koji je održan u subotu,

12. ožujka, u čitaonici Gradske knjižnice Subotica.

Je li radoznalost, ljubav prema knjizi i čitanju ili druženje bio razlog njihova dolaska nije ni važno. Bitno je da su predviđena dva sata proletjela i da su komentari po završetku bili više nego pozitivni, a tek oni koji su uslijedili narednih dana bili su ohrabrujući te potvrda

da je baš ovakav čitateljski klub bio nužno potreban našim tinejdžerima.

Bila je to svojevrsna avantura, baš kako je i najavljeno. Pustolovno, zabavno, istraživački, humoristično i da ne nabrajamo dalje. Recimo, sasvim drugačije od onoga što su očekivali.

Nakon upoznavanja kroz igru mladi čitatelji doznali su što doista znači flâneur i čime

se on bavi, te je uslijedila šetnja sa subotičkim građanstvom potkraj XIX. i početkom XX. stoljeća posredstvom interaktivne izložbe.

Šetnja u svakom smislu riječi, bila ona fizička, virtualna ili otkrivanje nepoznatog osnovni je motiv flâneura. Stoga je zakazan novi susret za mjesec dana. A tada neka nova tema i neka nova šetnja.

Dorta Jagić gostovala u Novom Sadu

NOVI SAD – Omladinski centar CK13 iz Novog Sada ugostio je u utorak hrvatsku književnicu **Dortu Jagić**. O književnim počecima,

preko dvadeset godina književnog rada, odnosu književnosti i drugih umjetnosti, položaju spisateljice danas, te književnim nagradama – s Dortom Jagić razgovarao je novosadski pisac **Bojan Krivokapić**.

Uskrsna radionica u Somboru

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* organizira večeras (petak, 18. ožujka) Uskrsnu radionicu. Sudionici radionice imat će priliku upoznati se sa starim tehnikama ukrašavanja i bojenja uskrsnjih jaja, ali i ih i sami, koristeći te tehnike, šarati. Početak je u 19.30 sati.

Z. V.

Uskršnja izložba u Tavankutu

TAVANKUT – Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame i HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta organiziraju Uskršnju izložbu koja će biti otvorena danas (petak, 18. ožujka) u 17 sati u Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu. U programu otvorenja sudjelovat će učenici hrvatskih odjela OŠ *Matija Gubec*.

Spomendan rođenja Franje Štefanovića

NOVI SAD – HKPD *Jelačić* četvrtu godinu zaredom organizira svečani program u znak sjećanja na petrovaradinskog velikana – **Franju Štefanovića**, skladatelja i tvorca opere za djecu. Spomendan rođenja ovog velikana bit će upriličen u nedjelju, 20. ožujka, u amfiteatru SPENS-a u Novom Sadu, s početkom u 19 sati. Glazbeni program priređuju članovi glazbenih sekcija Društva i učenici Glazbene škole *Isidor Bajić* u Novom Sadu.

Uskršnja izložba u HKC Bunjevačko kolo

SUBOTICA – Uskršnja izložba Likovno-slamarskog odjela HKPD-a *Matija Gubec* Tavankut i Likovnog odjela HKC *Bunjevačko kolo* Subotica bit će otvorena u ponedjeljak 21. ožujka, u 17 sati, u svečanoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*. Izloženi radovi moći će se pogledati do 24. ožujka, svaki dan od 10 do 20 sati.

Izložba slika s kolonije Stipan Šabić 2015.

SUBOTICA – Izložba slika nastalih na petom sazivu Umjetničke kolonije *Stipan Šabić 2015*. bit će otvorena u ponedjeljak 21. ožujka, u 19 sati, u galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici. Izložbu će otvoriti profesor hrvatskog jezika i komparativne književnosti **Vladan Čutura**, a o nastalim radovima govorit će povjesničar umjetnosti **Branimir Kopilović**. U programu otvorenja sudjeluju: *Trio Gordan-Nenad-Zlatko* i recitatori iz Gimnazije *Svetozar Marković*.

Izložena se djela mogu vidjeti i kupiti do 4. travnja.

Ča Grgina huncutarija u somborskom kazalištu

SOMBOR – U Narodnom kazalištu Sombor 30. ožujka gostuje HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice koje će izvesti komad *Ča Grgina huncutarija* **Marjana Kiša** rađenog po tekstu drame **Đure Franciskovića**. Početak je u 20 sati.

Z. V.

Koncert Tonija Cetinskog u Novom Sadu

NOVI SAD – Hrvatski pop glazbenik **Toni Cetinski** održat će 17. travnja koncert u velikoj dvorani novosadskog SPENS-a. Cetinski će na pozornicu izaći s proširenim glazbenim sastavom, te najavljuje da će, osim svojih aktualnih hitova, izvesti i svoje stare pjesme koje publika nije imala priliku dugo čuti, kao i neke pjesme s novog albuma koji se uskoro očekuje.

Ulaznice za koncert se mogu kupiti na blagajni SPENS-a, kao i na svim prodajnim mjestima u prodajnoj mreži *Gigstixa* i *Eventima*.

HMI: Mala škola hrvatskoga jezika i kulture

NOVI VINODOLSKI – Hrvatska matica iseljenika i ove godine, dvadeset i treći put, organizira *Malu školu hrvatskoga jezika i kulture*. Škola će biti održana od 18. do 29. srpnja u Novome Vinodolskom, primorskom ljetovalištu bogate kulturne prošlosti. Temeljni je cilj ovoga ljetovanja da djeca, uzrasta 9-16 godina, koja žive izvan Hrvatske, u zajedništvu s djecom iz različitih mjesta u Hrvatskoj, unaprijede svoje znanje hrvatskog jezika te upoznaju kulturnu i prirodnu baštinu kraja u kojemu borave.

Program škole ostvaruje se putem raznih kreativnih igraonica-radionica (jezična, kulturološka, novinarska, lutkarska, dramska, plesna, filmska), te niza sportskih, rekreativnih i zabavnih sadržaja. I još puno, puno veselja i radosnih trenutaka u zdravom, bezbrižnom i sigurnom okolišu pod nadzorom iskusnih učitelja i voditelja.

Više informacija o programu možete pronaći na internetskoj stranici HMI: www.matis.hr u rubrici Programi.

IZLOŽBA PREDRAGA KOVAČIĆA U SUBOTICI

Monotipije s iluzijom asocijativnosti

Do 20. ožujka u galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici može se pogledati izložba monotipija akademskog kipara **Predraga Kovačića** iz Srijemske Mitrovice.

Ovaj mladi umjetnik stvara u različitim likovnim medijima, a subotičkoj se publici predstavio sa serijom od šezdesetak monotipija nastalih 2014. godine.

»Monotipija je tehnika između grafike i crteža, ovisi kako ih koja literatura kategorizira. Radovi su apstraktni, ali imaju iluziju prostora i asocijativnosti, tako da svatko može pronaći nešto

va nove rezultate. Ne treba smesti s uma činjenicu da je za Predraga Kovačića i sam pojam 'crtež' istovremeno i tradicionalan i aktualan kao koncept izražavanja modulacija linija s jasnom idejom o angažiranom karakteru djela. Linija mu je sigurna, likovno funkcionalna, u oblikovanju koncepta jasna, ali, istovremeno, i samoj sebi dovoljna. Kombinacija u procesu nastanka crteža s monotipijom crtežu daju karakter višeslojnosti«.

Kovačić je završio Akademiju umjetnosti u Novom Sadu, smjer kiparstvo u klasi profesora **Mladena Marinkova** kod kojeg završava i postdi-

vlastito u njima. Namjerno im nisam davao nazive kako promatraču ne bi sugerirao neki sadržaj«, kaže za HR Predrag Kovačić.

U tekstu koji prati izložbu, likovni kritičar **Sreto Bošnjak** zapisao je, među ostalim, sljedeće: »Bitna činjenica, koja je trajna okosnica njegovog kreativnog čina, je težnja za razlaganjem jezičnih struktura u totalitetu plastičkih normi samih činjenica i prije no što one postanu nositelji idejnih intencija. U takvoj konstelaciji logično je očekivati izvjesne promjene koje će označiti novi prilog aktualnoj umjetničkoj praksi: serijom crteža otvorio je novi proces koji obeća-

plomske studije. Njegov opus obuhvaća serije crteža, skulptura, ambijentalnih instalacija, fotografija i video radova.

Do sada je imao šesnaest samostalnih i sudjelovao na preko pedeset skupnih izložbi.

Radovi su mu zastupljeni u muzejskim i osobnim kolekcijama u više europskih država, SAD-u i Argentini. Likovno-pedagoškim radom bavi se u okviru Likovne škole *Štifla* i Osnovne škole *Jovan Jovanović Zmaj* u Srijemskoj Mitrovici.

Član je Saveza udruženja likovnih umjetnika Vojvodine i Međunarodne unije mail-umjetnika.

D. B. P.

KULTURAMA

(Ne)cenzurirano

Nakon slučaja vezanog za predstavu *Crvena – samoubojstvo nacije* čije je gostovanje u leskovačkom Narodnom pozorištu prvo zakazano, pa otkazano, pa ponovno, pod pritiskom javnosti, zakazano, stigla nam je još jedna ružna vijest iz kulture. Naime, u utorak je kolektiv *Kamerades* skinuo svoju izložbu dokumentarnih fotografija *Dirty Season – Necenzurirano* iz galerije *Artget* Kulturnog centra Beograda, u znak prosvjeda zbog, kako navode, cenzure. Imajući u vidu naslov izložbe, taj potez djeluje kao marketinški trik, ali nije. Izložbu su skinuli zbog ranijeg uklanjanja četiri fotografije sa staklenog izloga galerije *Artget*, što je, kako kažu, učinjeno bez konzultacija s njima i umjetničkom ravnateljicom galerije. Na tim fotografijama bili su predstavljeni farbom ili sprejem oštećeni plakati s likovima političara (**Vučić, Dačić, Jovanović, Šešelj**) iz predizborne kampanje 2012. godine. Te su fotografije činile integralni dio postava, pa je bez njih, kako ističu, izložba izgubila »snagu i značenje«.

S druge strane, v. d. ravnateljica KCB-a **Ivona Jevtić** je negirala da je izložba cenzurirana, navodeći da je u pitanju nesporazum. Ona je u pisanoj izjavi navela kako je »do nesporazuma došlo jer su uklonjena četiri postera, ne fotografije, koji su se nalazili na staklenom dijelu (prozorima) za čije je postavljanje neophodna dozvola Zavoda za zaštitu spomenika«. Kao drugi razlog za nesporazum, Jevtić je navela da su programski i umjetnički ravnatelj to učinili mimo njezinog znanja. Prema njezinim riječima, na mjestu uklonjenih plakata trebao bi biti postavljen ćirilčni natpis naziva KCB-a, što je više puta odgađano zbog loših vremenskih uvjeta, koji su, uz optimalnu temperaturu, neophodni za lijepljenje katovanih slova.

Programski sektor KCB-a stao je na stranu umjetnika, izrazivši protivljenje odluci i postupku v. d. ravnateljice Ivone Jevtić. Potporu *Kameradesima* dali su građani i »kulturnjaci« koji su se okupili na skidanju izložbe, a Asocijacija Nezavisna kulturna scena Srbije je u priopćenju »najoštrije osudila cenzuru izložbe« i zatražila od gradskih vlasti smjenu ravnateljice Ivone Jevtić.

Kad već spominjemo ovu izložbu, trebalo bi napisati i čime se ona bavi, iako ju je sada već nemoguće pogledati. Bavi se »neprestanom izbornom kampanjom, manipulacijom masom, borbom za glasove, cenzurom i autocenzurom, masovnim zasipanjem posterima, bilbordima, reklamama koje obećavaju 'bolje sutra'«. A ta nas (poznata) priča čeka iza kuta, jer su turbine predizborne kampanje već upaljene.

D. B. P.

NATJEČAJI

Manje od Pokrajine, više od Republike

Natječaji koje u području kulture i informiranja raspisuju nadležna pokrajinska i republička tijela veoma su važan izvor financiranja udruga, odnosno njihovih programa i projekata. Iako su ta sredstva njihovim korisnicima bila i dosad mala, ona će ove godine, kada su u pitanju natječaj pokrajinskih tajništava, biti još manja. Naime, zbog značajnog smanjenja proračuna AP Vojvodine, značajno su smanjena sredstva namijenjena za natječaje pokrajinskih tajništava. Ta su sredstva smanjena za više od dvije trećine u odnosu na prošlu godinu. Da stvar bude gora, dva pokrajinska natječaja iz područja kulture koji se odnose specifično na nacionalne manjine (za programe i projekte zaštite nematerijalnog kulturnog naslijeđa i suvremenog umjetničkog stvaralaštva, te nakladničku djelatnost) nisu još ni raspisani. Natječaj će, kako se navodi u obavijesti Tajništva, biti raspisani po pribavljanju rješenja o dozvoljenosti državne pomoći od Ministarstva financija, odnosno Komisije za dodjelu

državne pomoći. Neslužbeno se očekuje da to bude do kraja ovog mjeseca. Podsjetimo, prošle je godine u te namjene za Hrvate u Vojvodini izdvojeno 2.025 milijuna, odnosno 2,4 milijuna dinara.

Raspisan je Natječaj za dotacije organizacijama etničkih zajednica u AP Vojvodini, kojega je raspisalo Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice-nacionalne manjine – a tu je za hrvatsku nacionalnu zajednicu opredijeljeno 950.000 dinara, što je također manje sredstava jer je prošle godine to bilo 3,1 milijuna.

S druge strane, Ministarstvo kulture i informiranja Republike

Srbije raspisalo je sve planirane natječaje iz područja kulture za 2016. godinu. Za hrvatsku zajednicu zanimljivi su natječaj u području suvremenog stvaralaštva (u okviru kojih je i natječaj za nacionalne manjine), ali i kulturnog naslijeđa, za otkup publikacija za knjižnice, umjetničkih djela u području vizualnih umjetnosti, mobilnosti umjetnika i profesionalaca u području kulture i umjetnosti, te sufinanciranje projekata u području kulture i umjetnosti koji su podržani kroz međunarodne fondove.

U okviru prvospomenutog natječaja koliko će sredstava biti izdvojeno za Hrvate nije poznato, a prema neslužbenim informacijama, iznos ukupne sume, a samim time i izdavanja za ovu nacionalnu zajednicu, bi se trebao kretati na prošlogodišnjoj razni, što je oko milijun od ukupnih 15 milijuna dinara. Iako tu ima špekulacija o mogućem povećanju (tako bi se mogao tumačiti podatak da će minimalni iznos sredstava po projektu biti 200.000 dinara, a što je više nego lani), konačne informacije donijet će nam, čini se,

sami rezultati natječaja. Natječaj je u tijeku »a Odluka o raspodjeli sredstava donosi se najkasnije u roku od 90 dana od dana zaključenja natječaja«.

Glede natječaja u području informiranja, resorno pokrajinsko tajništvo ih još nije raspisalo (barem do srijede kad smo zatvorili ovaj broj tjednika). U tom tajništvu kažu da bi ti natječaj trebali biti raspisani do kraja ožujka, te da će iznos sredstava biti, kao i u slučaju drugih natječaja, značajno manji. Prošle je godine na natječaju za informiranje raspodijeljeno 36,8 milijuna dinara, a poduprt je jedan projekt iz hrvatske zajednice s 350.000 dinara.

Natječaje za sufinanciranje produkcije medijskih sadržaja raspisalo je Ministarstvo za kulturu i javno informiranje. Na natječaju koji se odnosi na informiranja nacionalnih manjina bit će raspodijeljeno 40 milijuna dinara, što je povećanje u odnosu na lanijskih 30 milijuna. Najmanji iznos sredstava koji se može odobriti po projektu iznosi 400.000 dinara, a najveći 2 milijuna dinara. Što se Hrvata tiče, prošle je godine na istom natječaju raspodijeljeno 1,2 milijuna za tri projekta.

D. B. P.

HUK LAJČO BUDANOVIĆ MALA BOSNA

Obnova rada uz nove prostorije

Poslije nekoliko godina »mirovanja«, koje je bilo prouzročeno iz više razloga, a najviše gubitkom prostora za probe folkloraca, Hrvatska udruga kulture *Lajčo Budanović* iz Male Bosne se vraća na scenu. Nakon promjene vodstva, njihovim, a najviše zalaganjem predsjednika **Branka Vujića** i njegovog

zamjenika **Dragana Vujevića**, od lokalne samouprave dobivene su prostorije za rad Udruge. Riječ je o prostorijama bivše samoposluže koja je inače u sklopu mjesnog Doma kulture. Kako se ne bi gubilo vrijeme, odmah se počelo s uređenjem prostorija, koje su prilagođene potrebama Udruge, a postoji i prostorija za ured, svlačionice

te vlastiti sanitarni čvor, tako da će djelovanje Udruge biti potpuno nezavisno od drugih udruga koje djeluju u sklopu Doma kulture. Prostor je dobio i novu fasadu (bavalić i ličenje).

Veliku potporu ovim radovima, i materijalnu i logističku, dalo je poduzeće *HV Partner* iz Male Bosne. U Udruzi djeluje folklorna sekcija, a nadaju se

da će osigurani prostor za rad utjecati kako na povećanje njihova članstva, tako i na obnovu drugih sekcija. U tom smislu, pozivaju zainteresirane da se priključe Udruzi, napose djecu zainteresiranu za učenje tradicionalnih igara iz svih krajeva naše zemlje.

B. I.

GODIŠNJA SKUPŠTINA HKPD-A JELAČIĆ IZ PETROVARADINA

Još više aktivnosti u 2016. godini

Jednoglasnim usvajanjima izvješća, prijedloga i planova svih točaka dnevnoga reda 13. izborne skupštine HKPD-a Jelačić iz Petrovaradina, koja je održana u subotu, 12. ožujka, članovi Društva pokazali su i ove godine veliko zanimanje za rad ove udruge kulture.

Izvješće o radu Društva u protekloj godini podnio je predsjednik **Petar Pifat**, ističući kako su članovi sekcija organizirali ili sudjelovali u najmanje 25 kulturno-umjetničkih događaja. Među njima posebno je istaknuo izvedbu dječje opere *Šumska kraljica* u osječkom Dječjem kazalištu *Branka Mihaljevića*, objavljivanje povijesne monografije o banu Jelačiću, organiziranje dugo očekivanog malonogometnog turnira u Petrovaradinu, kao i koncertne nastupe u Zaprešiću i Vinkovcima.

Kada je riječ o planu aktivnosti za 2016. godinu, Pifat je izrazio nadu u provedbu još većeg broja aktivnosti Društva.

Kako je najavio, uz redovite manifestacije, u planu je i četverodnevno gostovanje mješovitog pjevačkog zbora u Starom Gradu na Hvaru, proslava 10. obljetnice rada tamburaškog orkestra Društva uz snimanje nosača zvuka, sudjelovanje u obilježavanju 300. obljetnice Svetišta Gospe Tekijske, izvedba dječje opere u Zagrebu itd.

Prema njegovim riječima, u

popis od najmanje 30 događaja treba uvrstiti i organiziranje manifestacije *Srijemci Srijemu* čiji je ovogodišnji domaćin upravo HKPD Jelačić.

Za predviđene aktivnosti bit će potrebna i značajna financijska sredstva, procijenjena na oko 1,9 milijuna dinara, što je za oko 650.000 više sredstava nego što je osigurano u protekloj godini.

Izabran je i novi Upravni odbor Društva kojega sada čine: **Petar Pifat**, **Vladimir Karnaš**, **Ankica Markuš**, **Marina Karavanić**, **Klara Vranjo**, **Milan Mikuljan**, **Darko Jelečanin**, **Zlata Balenović** i **Robert Štimac**. Za članove Nadzornoga odbora izabrani su: **Stanislava Blažević**, **Mirko Turšić** i **Biljana Petrović**.

H. R.

POMOĆ ŽUPE U RADU HKD-A ŠID

Zajednički do boljih uvjeta za rad

Tijekom protekle godine u dvorištu župe Presvetog Srca Isusovog u Šidu izgrađena je bina i adaptiran je objekt župne kuće koji, osim za potrebe vjernika, služi i za rad HKD-a Šid. Time su stvoreni bolji uvjeti za rad ove udruge kao i za djecu koja u prostorijama župne kuće, pohađaju sate vjeronauka.

Za izgradnju bine župa Presvetog Srca Isusovog izdvojila je preko 150.000 dinara. Predviđeno je da se u 2016. godini bina natkrije s metalnom konstrukcijom i limenim krovom, a potom da se postavi

odgovarajuće osvjetljenje i ozvučenje. U planu je i izgradnja parkinga kako bi se omogućio lakši pristup župnom domu, posebice u slučaju organiziranja većih manifestacija. Sredstva za ove investicije planiraju se osigurati na natječajima u Srbiji, ali

i Hrvatskoj.

Predstavnici HKD-a Šid izražavaju veliku zahvalnost župi Presvetog Srca Isusovog i vlč. **Nikici Bošnjakoviću**, kao i vjernicima župe Svete Katarine u Sotu i ostalih filijala, u pomoći u radu. »Bina bi se koristila

kako u okviru aktivnosti unutar župe, tako i u pogledu održavanja raznih kulturnih programa. U bliskoj budućnosti predviđeno je formiranje dramske sekcije pri HKD Šid, a služila bi i za književne večeri i slično«, kaže predsjednik HKD-a Šid **Josip Pavlović**.

Sve aktivnosti koje imaju za cilj osiguravanje još boljih uvjeta rada HKD-a Šid i dalje će se realizirati u suradnji sa župama Šid i Sot, kao i sa župljanima župa i filijala u šidskoj općini, koji su se i do sada rado odazivali svim volonterskim akcijama.

S. D.

HRVATSKE ŽUPANIJE KROZ POVIJEST

Županija krčkih knezova i Bašćanske ploče

Primorsko-goranska županija je jedna od prirodno najraznovrsnijih županija u kojoj se nalazi sjeveroistočni dio istarskog poluotoka, kvarnerski otoci, dio Hrvatskog primorja (povijesni naziv za dio jadranske obale od Rijeke do Karlobaga) i Gorski kotar. U županiji se nalazi 14 gradova od kojih se neki nalaze na otocima: Bakar, Cres, Crikvenica, Čabar, Delnice, Kastav, Kraljevica, Krk, Mali Lošinj, Novi Vinodolski, Opatija, Rab, Vrbovsko, a sjedište županije treći po veličini hrvatski grad i najveća hrvatska luka Grad Rijeka.

Područje današnje Primorsko-goranske županije hrvatska plemena naseljavaju u sedmom stoljeću, te zaposjedaju čitav prostor osim nekoliko utvrđenih otočkih gradova. Na samom početku hrvatske državnosti na području županije odigrala se važna bitka između hrvatskog kneza **Višeslava** s Francima, odnosno s franačkim markgrofom **Erikom**, vladarom Furlanske (pokrajina na sjeveru Italije). U želji da pokori primorske Hrvate, markgrof Erik 799. godine s vojskom iz Istre kreće prema Trsatu gdje mu se suprostavila vojska kneza Višeslava koja je porazila franačku vojsku, a markgrof Erik je ubijen. Zapis o ovom pohodu kao i o smrti markgrofa Erika postoje u franačkom povijesnom djelu *Franački ljetopisi* (*Annales regni Francorum*). S područja današnje Primorsko-goranske županije s otoka Krka potječe stara hrvatska plemićka obitelj koja je postojala od XII. do XVII. stoljeća, knezovi Krčki, koji se od 1430. godine nazivaju **Frankopani**. Prvi je poznati član ove obitelji bio krčki knez

Dujam (1118. – 1163.), a iz ove obitelji proizašlo više knezova i banova koji su upravljali velikim dijelovima srednjovjekovne Hrvatske, te su, osim plemićke

s utjecajima planinske tijekom zimskih mjeseci u vidu jakih kiša, bure i snijega. Otočni dio se sastoji od dva niza kvarnerskih otoka od koji su glavni

obitelji **Zrinski**, bili najznačajniji zaštitnici hrvatske države i njene neovisnosti. Od XII. do XVII. stoljeća većina gradova i mjesta Primorsko-goranske županije je pod vlašću Frankopana i Zrinskih, a posebice se razvija Grad Bakar koji postaje značajna luka i trgovinsko sjedište.

ZEMLJOPISNI POLOŽAJ I GOSPODARSTVO

Prostor Primorsko-goranske županije dijeli se na tri dijela – goransko, primorsko i otočno područje. Najviša planina goranskog područja, odnosno Gorskog kotara jeste Bjelolasica (1534 m), a na Gorskom kotaru se također nalazi i nacionalno park Risnjak s najvišim vrhom od 1528 metara. Primorski dio obuhvaća obalno područje od Opatije do Novog Vinodola, priobalje ima mediteransku klimu

na istočnom nizu Krk i Rab, a na zapadnom Cres i Lošinj. Gospodarstvo županije je vezano za pomorski promet, brodogradnju, drvoprerađivačku industriju (Gorski kotar), uzgoj i preradu ribe kao i turizam koji predstavlja 15 posto dohotka županije, te je u stalnom porastu.

KULTURNE I POVIJESNE ZNAMENITOSTI

Bašćanska ploča i *Vinodolski zakonik* jesu dva iznimno važna kulturno-povijesna spomenika nacionalne povijesti s prostora Primorsko-goranske županije. Na *Bašćanskoj ploči*, tom najznačajnijem spomeniku rane hrvatske pismenosti, u 13 uklesanih redova prvi put na hrvatskom jeziku se spominje riječ »hrvatski« uz ime hrvatskog vladara kralja **Zvonimira** (1075. – 1089.). Njen značaj je

u tomu što se u trećem retku nalazi zapis »Zvonimir, kralj hrvatski«, premda postoje i stariji dokumenti na latinskom jeziku, koji spominju hrvatsko ime, *Bašćanska ploča* je najstariji poznati dokument u kojem je hrvatsko ime upisano hrvatskim jezikom. Ploča je nastala koncem XI. stoljeća, a pronađena je u Bašćanskoj dolini na otoku Krku u crkvi Sv. Lucije, gdje je služila kao plutej (pregrada koja dijeli svetište od prostora za vjernike). *Vinodolski zakonik* jeste glagoljicom pisani hrvatski popis običajnog prava iz 1288. godine, te se svrstava među tri najstarija pisana narodna zakonika u Europi. Od povijesnih građevina treba izdvojiti utvrdu Drivenik pokraj Vinodola na brdu *Glavica*, koja je bila u posjedu dvije hrvatske plemićke obitelji Frankopana i Zrinskih. Svoju povijest Drivenik započinje tijekom XIII. stoljeća kada su predstavnici Drivenika bili jedni od potpisnika *Vinodolskog zakonika*. Pod vlašću Frankopana Drivenik predstavlja važnu utvrdu za kontrolu prometnih cesta prema Vinodolu i za obranu okolnog područja od napada neprijatelja. U svojoj osnovi utvrda je imala četverokutni oblik, gdje se na svakom kutu nalazila okrugla kula a postojao je i polukružni bastion. Unutar same utvrde nalazile su se zgrade sa smještaj vojnika, magacini, podrumi i cisterne za vodu. Stoga je utvrda mogla dugo odolijevati neprijatelju. Od XVI. stoljeća utvrdom upravlja obitelj Zrinskih koja pojačava obrambeni sustav utvrde no nakon smaknuća plemića Frankopana i Zrinskih 1671. godine utvrda je zapuštena.

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Izbori na pragu: što se nudi našoj regiji?!

Mnogi teoretičari i stručnjaci raznih profila, regionalizaciju i decentralizaciju procjenjuju kao vrhunski izraz demokracije. Smatraju da se većina sakupljenih poreznih (i ostalih) dinara građana trebaju utrošiti tamo gdje su i zarađeni, jer ljudi u lokalnu najbolje znaju što im je potrebno. Smatra se da država treba imati samo onoliko novčanih sredstava i ingerencije, koliko je potrebno za neke više zajedničke funkcije kao što je obrana od vanjskog neprijatelja, kontrola državne granice, gradnja regionalnih prometnica, a treba postojati neka minimalna centralna administracija, koja će prije svega kontrolirati novčane tokove, zatim kvalitetu životnih namirnica kao i kvalitetu proizvoda raznih vrsta. Neki, poput anarhista, smatrali su da je država samo jedna organizacija koja zapravo ugnjetava svoje slobodne stanovnike i zato vremenom treba nestati. Liberalne teorije društva često su bile slične anarhističkim idejama, s tim da one ne odbacuju državu kao društvenu tvorevinu, nego na nju gledaju kao na nužno zlo, a »sveto tržište« je mjerilo svih uspjeha. Izvjesno vrijeme socijalističke teorije pokušavali su objediniti decentralizacijske i centralizacijske teorije, negirajući važnost tržišta; bitno je bilo poboljšanje života svih stanovnika. Danas u svijetu, prije svega u SAD, slobodni demokratski izbori smatraju se jednim od najvažnijih tečevina sadašnjice i demokratizacije, radi čega su spremni i rušiti nedemokratske i diktatorske sisteme.

STVARNOST ILI FIKCIJA?!

Ideja izbora, kao najdemokratskijeg društvenog sustava, vezuje se uz zlatno doba atenske demokracije (V. stoljeće p.n.e.). Tijekom povijesti izborna prava se transformirala, jer je prvobitno bilo vezano uz imovinski cenzus. Zatim, ograničavalo se samo na muške članove zajednice. Danas u svim civiliziranim društvima svi građani koji su punoljetni imaju pravo izbora. U razmjerno kratkoj eri razvoja određenih istočnih država (razdoblje

socrealizma), koje su željele ubrzano izgraditi ljepši i bolji svijet na krilima socijalističkih ideja, također su bili održavani izbori na svim razinama. Sudjelovanje na tim izborima bila je maltene pravo i obveza svakog radnog čovjeka i na najviše dužnosti birani su uglavnom najbolji sinovi, odnosno ponekad i kćeri, uglavnom pripadnici jedne partije. Svi znamo kako se ovaj eksperiment završio i ti izbori su smatrani nedemokratskim. Danas je situacija drugačija, ponovno imamo kapitalizam i višepartijski sustav, sudjelovanje na izborima je dobrovoljno... Naš sustav je malo specifičan, jer na svim razinama glasamo za stranačke liste, a ne za određene osobe s

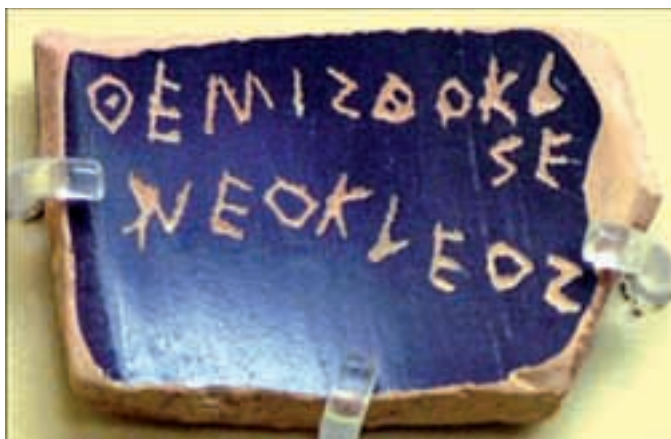
nje da regionalizacija nije najneophodnija, što više i štetna, jer dovodi do dalje fragmentacije države (nacije), s izvjesnim strepnjama možemo čekati ishod travanjskog glasanja, a time i budućnost Pokrajine. S pravom se postavlja pitanje da li stvarno imamo izbora ili ne?

KAKVA TREBA BITI NAŠA DRŽAVA?

Po kazivanju nadležnih, izbori imaju glavni cilj da potvrde reformsko opredjeljenje vladajuće političke elite. Čini mi se kako su reforme društva i gospodarstva konstantni ciljevi vlada, još iz socrealističkih vremena.

Naravno, brod reforme ne plovi pravolinijski, nego u cik-cak liniji, a često i ima kružnu putanju. Krucijalno pitanje za peticu, upućeno političkoj eliti je: kako bi trebala izgledati buduća (bez broj puta) reformirana država? Za sada na ovu temu nisam čuo neki suvisli odgovor. O ulozi države ima raznih teorija, kako smo to naveli u uvodnom dijelu. Pretpostavljam da većina čitatelja, ulogu države ovako ili vrlo slično zamišlja. Po tome, jedna od osnovnih zadaća suvremene države je da od novca koji je sakupljen od građana (porezi,

doprinosi, takse, itd.) zauzvrat osigura sve uvjete za human i suvremeni život onih koji su taj novac i osigurali. Također, treba skrbiti (na temelju kolektivne solidarnosti) o onim članovima društva koji nemaju zaposlenje ili imovinu (koja im donosi zaradu), koji su bolesni, nemoćni i nalaze se u najnižim slojevima društva svojom ili tuđom krivicom. Zato u posljednje vrijeme najčešće slušamo da će se sve uraditi u interesu građana, kako bi oni bolje živjeli. Državi se dodjeljuje maltene božanska moć, odnosno da će od građana izabrani (najbolji) zastupnici i dalje proizvoditi zakone u interesu svijeta nas. Analizirajući samo Zakon o planiranju i izgradnji, sve češće mi pada na pamet jedan od Murphijevih zakona: »ničiji život i imovina nisu sigurni dok zakonodavac zasjeda«.

Glasački listić od crijepa
Atena, V. st. p. n. e.

imenom i prezimenom. Tako je to, počevši od mjesnih zajednica pa sve do republičkog parlamenta. Praktično, izborni sustav je centraliziran, jer u slučaju Republike cijela država je jedna izborna jedinica. Vojvodina je do sada bila malo specifična zbog mješovitog izbornog sustava, mogli ste birati između najmanje dvije osobe (koje ste možda i bolje poznavali). Zahvaljujući zalaganju Lige socijaldemokrata Vojvodine, prošle godine i u Vojvodini je promijenjen sustav glasanja i sada imamo pokrajinske izbore s mogućnošću glasanja za razne stranačke i koalicijske liste. Ovim je promijenjena i (još) jedna specifičnost Pokrajine, jer, iako smo pristale regionalizacije, lista koja će pobijediti, krojit će budućnost Pokrajine, odnosno regije. Kako trenutačno u Republici vlada većinsko mišlje-

HODOČAŠĆE U SUBOTIČKU KATEDRALU

Sveta godina milosrđa

U sklopu Svete godine milosrđa, Subotička biskupija organizira la je hodočašće u katedralu Sv. Terezije Avilske u Subotici. U utorak, 15. ožujka, u katedralu je

hodočastilo više od 1.500 vjernika iz svih krajeva Biskupije. Novi apostolski nuncij u Republici Srbiji mons. **Luciano Suriani**, zajedno s biskupima Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, prisutnim svećenicima i vjernicima su slavili svetu misu.

»Jubilarna godina milosrđa ne bi urodila zrelim plodovima u našem duhovnom životu ako ponovno otkrivanje Božje ljubavi prema nama ne bi u nama istodobno urodila zalaganjem konkretnije ljubavi prema našim bližnjima. Nije dovoljno otkriti da Bog ljubi nas, potrebno je potom otkriti druge našom

braćom. Ponašanje Dobroga oca iz prisposode o izgubljenom sinu ne može a da nas ne povede da nasljedujemo držanje dobrog Samarijanca iz prisposode koju je Isus ispriповvodio mladiću da mu ukaže na tko je zapravo bližnji i kako ga treba ljubiti! Sveti Jakov je vrlo izričit kad tvrdi da ne možemo reći da ljubimo Boga koga ne vidimo ako ne ljubimo bližnjega koga vidimo! Ljubav je ili konkretna ili uopće nije ljubav!« kazao je, među ostalim, u svojoj propovijedi mons. Luciano Suriani.

Talijanski nadbiskup Suriani je prije imenovanja na novu dužnost bio zadužen za praćenje i koordinaciju rada svih diplomatskih predstavništava Vatikana širom svijeta. U diplomatskoj je službi Svete stolice od lipnja 1990. godine. Bio je u diplomatskoj službi u Obali Bjelokosti, Švicarskoj, Boliviji. Od 1995. do 2004. godine radio je u Tajništvu za odnose s državama Svete stolice, a četiri godine proveo je u apostolskoj nuncijaturi u Italiji. Školovao se i na čuvenoj Papinskoj crkvenoj akademiji, gdje se svećenici školuju za diplomatsku službu i rad u različitim diplomatskim tijelima Svete stolice, i doktor je kanonskog prava. Govori španjolski, francuski i engleski jezik.

H. R.

KORIZMENE DUHOVNE VEČE-
RI U SOMBORUBožja ljubav
jača od grijeha

»Puno je situacija u životu kada čovjek dođe pred neki zid, kada se osjeti nemoćim i onda se obično okreće Bogu, a okrenuti se Bogu znači napraviti zakoret u svom životu«, riječi su kojima je svoje predavanje počeo otac **Danijel Čolo**, župni vikar župe Remete u Zagrebu nazivajući svoje predavanje *Božansko milosrđe u obraćanju grešnika*.

»Kako kaže **Pavao**, onaj koji ne učini grijeha sebe učini grijehom pribivši se na križ radi nas. Koji je to paradoks. Isus je završio poput okorjelog kriminalca, jer je u njegovo vrijeme križ bio najsrमतnija osuda. Jedna od Isusovih najistaknutijih osobina je blagovanje s grijesnicima. I upravo su mu to farizeji najviše zamjerali. A s druge strane nije li to potvrda Božanstva koje se očitovao u njemu? I nitko nije bio tako čovjek kao Isus Krist i iskazao vječnu Božju ljubav u sebi prema čovjeku. Isus je prijateljvao s takvim ljudima, ali nije bio dionik grijeha, Isus nije mogao svugdje doći, već tamo gdje je mogao nazreti pukotinu u srcu ljudi koji su htjeli i dopustili da im se on približi. Kaže **Toma Akvinski** da se grijehom čovjek udaljio od Boga, pa ipak takva duša još nije izgubila prisutnost Božju. Bez obzira kako kršćanin živi i ponaša se, milost uvijek ostaje, ali ako čovjek okreće lice Bogu on ne može iskusiti ljepotu i snagu milosti Božije«, kazao je otac Danijel.

Bog i dalje vapi iz grješne duše i u grješniku i dalje tinja žeravica Božijeg milosrđa. I da bi se Isus nastanio i živio, čovjek mora mijenjati svoje životno stanje. Ono što ne odgovara evanđelju, to treba od sebe otkloniti i zato jest potrebna milost i svi ljudi koji su okrenuli svoje živote uradili su to zahvaljujući Božjoj milosti. Bog oprašta sve ono za što se kajemo.

»Milosrđe znači reći ne nekim životnim stanjima koja ne odgovaraju Božjoj ljubavi. I to trebamo mijenjati, ne treba se toga bojati. Naš život na zemlji nije ništa drugo nego priprema za vječnost, kraljevstvo Božje. A to nije ni jelo ni piće, već zajedništvo s Bogom«, kazao je otac Čolo.

Posljednja ovogodišnja Korizmena duhovna večer Duhovnog centra oca Gerarda bit će održana 21. ožujka, a predavač će biti otac **Jakov Kuharić**.

Z. V.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Liturgija Cvjetnice u sebi povezuje dva suprotna događaja. Slavi Isusov svečani ulazak u Jeruzalem, kada ga narod oduševljeno dočekuje, a u službi riječi čita se Muka po Luku, kroz koju pratimo posljednje sate Isusovog života i čitamo kako ga isti taj narod koji ga je slavio, sada osuđuje na smrt. Upravo u toj liturgiji kontrasta krije se poruka Cvjetnice.

OD SLAVE DO PONIŽENJA

Glas o Isusovom učenju i brojnim čudesima koja je učinio u Galileji stigao je i do Jeruzalema. Mesijanska očekivanja u to vrijeme bila su snažna, te im nije bilo teško zaključiti da bi Isus mogao biti Mesija kojeg očekuju. Ta im je pretpostavka bila točna, ali vizija Mesije koju su oni imali nije se gotovo ni malo poklapala s onim kakav je bio Isus, što će oni tek kasnije shvatiti. Ali, tada neće promijeniti svoje vizije nego će odbaciti pravog Mesiju, jer nije onakav kakvim su ga zamišljali.

Isus odlazi u Jeruzalem svjestan svog poslanja, ali i svjestan svega što će mu se dogoditi. Zna da će tamo doživjeti osudu i smrt, da je tim odlaskom njegova sudbina zapečaćena: »Kad su se navršili dani da bude uznesen, krene Isus sa svom odlučnošću prema Jeruzalemu« (Lk 9,15). Ali ipak odlazi, na taj put ga vodi ljubav i poslušnost prema Ocu, kao i neizmjerena ljubav prema ljudima, jer zna da je to jedini način da otkupi čovjeka.

Isusov ulazak u
Jeruzalem

Klicanje svjetine na samom ulasku u Jeruzalem jasno otkriva da oni u njemu vide Mesiju: »Blagoslovljen Kralj, Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Na nebu mir! Slava na visinama« (Lk 19,38). No, ovo klicanje nije moglo zavarati Isusa, on je potpuno svjestan da se ne uklapa u narodnu sliku Mesije i da će vrlo brzo uslijediti odbacivanje. On se ni ne pokušava uklopiti u tu sliku, pa u grad ulazi ponizno jašući na magarcu, a ne ponosno na konju kako bi više odgovaralo Mesiji kakvog su Izraelci očekivali. On je ponizni Sluga Jahvin koji na sebe uzima grijeh svijeta, a kojeg naviješta prorok Izaija (usp. Iz 50,4-7). Narodu nije dugo trebalo da shvati kako su njihova očekivanja iznevjerenja. I tada, umjesto da promijeni svoje mišljenje i prihvati Mesiju, oni ga odbacuju na najokrutniji način ne zapitavši se jesu li pogriješili. Tako je oduševljeno klicanje zamijenjeno okrutnim povcima: »Raspni, raspni ga!« (Lk 23,21-23).

Dok se čudimo ovom narodu i pitamo kako su mogli odbaciti Božjeg Sina, zapitajmo se kako smo ga mi mogli odbaciti. Kao nekad Izraelci, tako i ljudi danas imaju neke svoje slike Boga, imaju neka svoja očekivanja. Kada shvate da je Bog drugačiji, da djeluje drugačije od onoga što čovjek sebi zamišlja, odbacuju ga, jer nisu dovoljno otvoreni za nevjerovatnost Božjeg djelovanja. Poput Isusovih suvremenika ni današnji čovjek ne želi odbaciti svoje slike i prihvatiti pravog Boga koji, upravo po tome što se ne da smjestiti u okvire ljudskih očekivanja, pokazuje svoju svemogućnost i ljubav prema čovjeku.

SLUŽENJE

Ništa što se Isusu dogodilo posljednjih sati njegova života nije slučajno, nije splet nesretnih okolnosti, nego sastavni dio Božjeg plana spasenja. Smisao svega onog što ga čeka on svojim učenicima otkriva na posljednjoj večeri kada je nad kruhom rekao »Ovo je moje tijelo koje se za vas predaje« (Lk 22,19), a nad vinom »Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi koja se za vas proljeva« (Lk 22,20). Na taj način Isus je svoju smrt protumačio kao svjesno prihvaćanje žrtve za ljude. Luka spominje kako su se u tom času učenici počeli prepirati tko je veći među njima, na što ih Isus poučava da je smisao njihovog života u služenju drugima, kao što je i on sam došao na svijet da bi služio čovjeku: »Kraljevi gospoduju svojim narodima i vlastodršci nazivaju sebe dobrotvorima. Vi nemojte tako! Naprotiv, najveći među vama neka bude kao najmlađi; i predstojnik kao poslužitelj« (Lk 22,25). Učenicima u tome upravo on, njihov Učitelj, daje primjer kako se služi ljudima, jer Isus u tom služenju ide sve do smrti.

Živjeti za druge, služiti im i zaboravljati na sebe radi njih jedan je od najtežih zahtjeva koje Isus pred nas stavlja, osobito kada je riječ o ljudima koji nam nisu posebno dragi, koji su nam nešto našao učinili. No, kršćanin vršeći ovaj zadatak ne smije praviti selekciju ni po jednom kriteriju. Nije je ni Isus pravio. On tako liječi uho služi velikog svećenika koji ga je došao uhititi, moli s križa za one koji su ga razapeli pronalazeći opravdanje za njihove postupke: »Oče oprosti im, ne znaju što čine« (Lk 23,34). Kristova ljubav i služenje ne poznaju granice. Tim se primjerom trebaju voditi svi kršćani.

MINI INTERVJU: JOLIKA RAIČ, GLUMICA AMATERKA

Rođena za scenu

Posljednjih godina nema predstave u HKUD-u *Vladimir Nazor* u kojoj jednu od glavnih uloga ne igra **Jolika Raič**. I u posljednjoj predstavi, komediji *Ujež* koja je prošlog vikenda prikazana kako pred domaćom publikom tako i u Hrvatskoj Jolika je u glavnoj ulozi.

Kada ste počeli baviti glumom?

E, evo sada je punih 14 godina. Presretna sam i u glumi sam pronašla sebe. Do te 2002. godine nisam ni sanjala da ću ja stati na scenu, ali dogodilo se. Tadašnja redateljica u *Nazoru* **Marija Šeremešić** zvala me je jer joj je trebala glumica za ulogu majke. Nagovorila me je, došla sam na tu prvu probu i ostala sve do danas. Nije mi teško poslije posla na našem salašu, spremi se, sjesti na bicikl i doći na probu. Jednostavno to je jedan psihička relaksacija.

Kako je izgledalo taj prvi put stati na pozornicu, pred gledatelje. Je li bilo treme?

Ja i danas poslije toliko uloga i predstava ima tremu. Posebno kada su ovako zahtjeveni uloge, kao što je uloga gospođe Lazić u Nišićevoj komediji *Ujež*. Predstavu igramo navečer, a ja se unervozim još ujutru. Mislim da svaki glumac, bez obzira što kaže, uvijek pred svaku predstavu ima tremu.

Za tih 14 godina koliko je bilo uloga koje ste odigrali?

Svake godine dramska sekcija HKUD-a pripremi po jednu predstavu, dakle za tih 14 godina bilo je 14 uloga. Mi uglavnom igramo komedije, pa su i uloge takve. Leže li mi uloge u komediji najviše ne znam jer se u drugim žanrovima nisam oprobala, ali rekla bih da mi takve uloge baš pašu, jer sam po prirodi vedra osoba, pa su u takvim ulogama i najbolje snalazim.

Među tih 14 predstava ima li neka koju ste posebno upamtili?

Ima. To je predstava *Moja draga Micika*. Drugi dio te predstave bio je *Apartman* nepoznatog autora, a kako nam je trebala cjelovečernja predstava ja sam dopisala prvi čin. Tu sam igrala seosku alapaču i to mi je ujedno i najdraža uloga.

Koliko dugo spremate predstavu?

Sve ovisi od predstave, ako je neki zahtjevniji komad na njemu radimo i četiri, pet mjeseci. Poteškoća je što ne mogu svi glumci uvijek biti na svim probama, što malo remeti rad, ali ipak se sve završi. No, bez tri mjeseca rada nema pripremljene predstave.

Koliko Vam znači što evo već drugu predstavu radite s Ljiljanom Tomić Markovinović, koja je profesionalna glumica? Koliko su Vam dragocjeni njeni savjeti?

Dvije godine radimo s njom i njezino stručno mišljenje, savjeti, to što uporno izvlači od nas ono što ona misli da možemo mnogo nam pomaže.

Predstavu *Ujež* dva puta ste igrali na pozornici *Nazora*, gostovali u Hrvatskoj. Koliko vama glumcima znači to što možete da »izigrate« predstavu?

Grehota je da mjesecima spremamo predstavu, a onda da je odigramo jedan ili dva puta. Srećom za ovu predstavu imamo nekoliko zakazanih gostovanja u Hrvatskoj tako da se naš trud i rad isplatio.

Z.V.

IGRA

HALMA

Halma je igra izmišljena u Engleskoj krajem 19. stoljeća. Naziv potječe od grčke riječi za skok. Igra se na ploči koja ima 256 kvadratnih polja (16x16). U svakom kutu ploče nalaze se, s po dvije debele linije, omeđena polja u koja se na početku igre postavljaju figure (okrugle pločice ili pak figure nalik na šahovske pješake). Jedna linija omeđuje 13, a druga tih 13 i još 6 (ukupno 19) polja. Uz ploču za igru postoje 4 garniture figura; svaka drukčije boje. Dvije garniture imaju po 19, a dvije po 13 figura. U igri mogu sudjelovati 2, 3 ili 4 igrača. Kad se igra učetvero, tada su dva i dva partneri; inače svaki igra za sebe. Svaki igrač ima figure druge boje.

Pravila igre

Kad se igra u parovima, jedan par može imati figure postavljene na dva susjedna kuta. Cilj je igrača da dovede svoje figure iz jednog u dijagonalno suprotni kut. Pobjednik je igrač (par) koji to prvi u cijelosti uspije. Početne pozicije razlikuju se s obzirom na broj igrača koji sudjeluje u igri.

- Kad sudjeluju dva igrača oni uzimaju po 19 figura i postavljaju ih u dijagonalno suprotne kutove, na polja omeđena drugom linijom;

- Kad sudjeluju tri ili četiri igrača svaki uzima po 13 figura i postavlja ih u tri, odnosno četiri kuta, na polja omeđena prvom linijom.

Dva igrača vuku naizmjenično, a više njih u krug po jedan potez. Kad je igrač na potezu on može povući samo jednu svoju figuru. Figure se mogu pomicati u bilo kojem smjeru za jedno polje – ravno ili dijagonalno, naprijed ili natrag, na jednu ili na drugu stranu.

Postoje dvije vrste poteza:

- tihi potez - igrač pomiče svoju figuru na susjedno (prazno) polje kako je ranije spomenuto;

- preskakivanje - igrač pomiče svoju figuru preko figure na susjednom polju na prazno polje iza nje. Igrač može preskakati svoju ili protivničku figuru. U jednom potezu može se napraviti i nekoliko uzastopnih preskakivanja. Sve preskočene figure ostaju u igri, ne skidaju se s ploče. Igrač ne može kombinirati u jednom potezu i tihi potez i preskakivanje. Preskakivanje kad je moguće nije obavezno, već igrač izabire potez koji mu najbolje odgovara.

TV PREPORUKA

PETAK 18. OŽUJKA HRT2 20.05

Večernjakova ruža

*dodjela medijskih nagrada
za 2015. godinu, prijenos*

Pratite izravan prijenos Dodjele prestižne medijske nagrade *Večernjakova ruža* iz Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu.

Dodjeljuju se nagrade u kategorijama: TV osoba godine, Radijska osoba godine, TV glumačko ostvarenje godine, Glazbenik godine, TV emisija godine, Radijska emisija godine i Novo lice godine.

Među nominiranim su i mnoga zaštitna lica HRT-a: **Duško Ćurlić, Damir Matković, Ljudevit Grgurić Grga, Jasmina Popović.**

HRT-ove emisije koje se bore za Ružu su: *Crno-bijeli svijet, Plodovi zemlje, The Voice - Najljepši glas Hrvatske, Poligraf.*

U glazbenom dijelu programa nastupaju: **Gibonni, Amira Medunjanin i Vatra.**

Voditelji: **Nevena Rendeli i Ivan Vukušić**

Redatelj: **Zoran Nikolić**

Urednica: **Uršula Tolj**

VRIJEDI PROČITATI

HRVOJE ŠALKOVIĆ

Kombinacija d.o.o

Ovom prilikom, žesće no ikad dosad, primarijus Šalković (uz pomoć plave kuverte i omamljujućeg morfija dirljive ljubavne priče) ne samo da postavlja dijagnozu, već odlučno zasijeca u kancerogeno tkivo kombinacije naše svagdašnje precizno i bitko poput kirurškog skalpela. Na stolu pred nama leže pod anestezijom kao od majke rođeni ama baš svi – od državne uprave, preko kvartovskih reketara do građevinske mafije i odvjetničkih lobija: razobličeni, prozvani i raskrinkani! Hoće li pacijent preživjeti? Saznajte pravu istinu samo u *Kombinaciji d.o.o.*!

Koliko god mozgali što je to trulo u našoj maloj pretpristupnoj republici, točan je odgovor uvijek onaj najjednostavniji. Ta nesretna kombinacija zlo je koje izvire iz novina, prosipa se televizijom i vreba iz kuta svakog većeg građevinskog pothvata.

Hrvoje Šalković se svojim novim romanom uhvatio ukoštac s hobotnicom korupcije, hrabro kao rijetko koji mainstream Hrvat. Nakon nekoliko dobro primljenih književnih uspješnica, Šalković je u novom romanu bitno crniji, znatno ozbiljniji i odrasliji; pričom o ljubavi u doba recesije dokazuje da nije samo lijepo lice iz ženskih časopisa, novinar koji putuje svijetom, Cosmo-muškarac i gonzo-playboy. Skriva se tu puno više – opora društvena kritika, uočavanje spornih detalja na koje smo toliko navikli da ih ni ne primjećujemo i osuda vladajuće dekadencije u našoj metropoli. Uglavnom, poruka je jasna: radi se o Šalkoviću kakvog još niste sreli.

PJESMA ZA DUŠU: *Nek ti bude ljubav sva*
Toni Cetinski

Dolazi kiša sa sjevera
jastuk miriše, al' boli tvoja nevjera
nema te, jutro me probudi
tko te ljubio, sve spalio u očima

Sve mi je s tobom netko uzeo
mene si prodala
za ljubav se bori, a ja nemam snage
ne, ja nemam snage

Nek ti bude ljubav sva
moja je duša umorna
u venama struji tuga najveća
al' iz mene nećeš otići, o, nećeš otići

Ne voliš, više me ne voliš
sto bi godina moja ljubav trajala

Nek ti bude ljubav sva
moja je duša umorna
u venama struji tuga najveća
nek ti bude ljubav sva
moja je duša umorna
al' iz mene nećeš otići, o, nećeš otići

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO ZA OBRAZOVANJE, PROPISE, UPRAVU I NACIONALNE MANJINE – NACIONALNE ZAJEDNICE RASPISUJE:

NATJEČAJ

ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE NABAVE OPREME ZA ŠKOLE OSNOVNOG OBRAZOVANJA I ODGOJA I ŠKOLE SREDNJEG OBRAZOVANJA NA TERITORIJU AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINE ZA 2016. GODINU

Natječaj se raspisuje na iznos sredstava osiguranih Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (»Službeni list APV«, br. 54/15) i to: za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za škole osnovnog obrazovanja i odgoja na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine u iznosu od **29.000.000,00 dinara** i za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za škole srednjeg obrazovanja na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine iznos od **14.408.774,00 dinara**.

Realiziranje financijskih obveza vršit će se sukladno likvidnim mogućnostima proračuna Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu.

UVJETI NATJEČAJA

1. Podnositelji zahtjeva

Korisnici koji imaju pravo sudjelovati u raspodjeli sredstava su škole za osnovno obrazovanje i odgoj i škole za srednje obrazovanje na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija, AP Vojvodina i jedinica lokalne samouprave.

Korisnik može konkurirati najviše do 1.000.000,00 dinara.

Korisnik je dužan prilikom nabave opreme postupati sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama (»Službeni glasnik RS«, broj 124/12, 14/15 i 68/2015).

2. Kriteriji raspodjele sredstava

Kriteriji raspodele sredstava po Pravilniku o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za škole osnovnog obrazovanja i odgoja i škole srednjeg obrazovanja na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine su:

1. značaj planiranog ulaganja u opremu u cilju podizanja kvalitete i moderniziranja izvođenja nastave,
2. neophodnost opreme za organiziranje izvođenja nastave,
3. značaj opreme u povećavanju sigurnosti učenika u školama,
4. broj učenika u školi – broj krajnjih korisnika,
5. stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave na čijem teritoriju se nalazi ustanova obrazovanja i odgoja,
6. izuzetan značaj pojedinih srednjih škola za građane koji žive na teritoriju AP Vojvodine (škole određene Odlukom o određivanju srednjih škola od izuzetnog značaja za Autonomnu Pokrajinu Vojvodinu od 20. prosinca 2005. godine),
7. postojanje drugih izvora financiranja nabave opreme,
8. uspješno realiziranje dodijeljenih sredstava iz proračuna AP Vojvodine prethodnih godina s dostavljenim izvješćem i dokazima o namjenskom i zakonitom korištenju proračunskih sredstava,
9. nabava opreme koja se može pretežito realizirati u tekućoj proračunskoj godini i
10. visina i realnost traženih sredstava za nabavu opreme.

NAČIN PODNOŠENJA ZAHTJEVA

Zahtjevi za dodjelu sredstava podnose se na jedinstvenom natječajnom obrascu Tajništva (jedna ustanova podnosi samo jedan natječajni obrazac). Kompletan natječajna dokumentacija može se preuzeti od 7. ožujka 2016. godine na web adresi Tajništva ww.puma.vojvodina.gov.rs. Zahtjevi se dostavljaju putem pošte na adresu: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice s naznakom »Za natječaj – za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za škole osnovnog obrazovanja i odgoja i škole srednjeg obrazovanja na teritoriju AP Vojvodine za 2016. godinu«, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad, ili se podnose osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (u prizemlju zgrade Pokrajinske vlade).

Uz prijavu na natječaj, podnosi se sljedeća obvezna dokumentacija:

- 1) preslika potvrde o upisu u sudski registar ustanove obrazovanja,
- 2) preslika potvrde o poreznom identifikacijskom broju i
- 3) nevezana ponuda-predračun za nabavu opreme (kalkulacija nabave opreme).

Rok za podnošenje prijave na Natječaj je 31. ožujka 2016. godine.

Tajništvo zadržava pravo da od podnosioca zahtjeva, po potrebi, zatraži dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno da za dodjelu sredstava odredi ispunjenje potrebnih uvjeta.

Nepravodobne ili nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Rezultati Natječaja će biti objavljeni na internet prezentaciji Tajništva.

Zainteresirane osobe dodatne informacije u svezi s realiziranjem Natječaja mogu dobiti u Tajništvu na telefon 021/ 487- 4439, 487- 4348 i 487-4614.

NATJEČAJ

ZA SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U PODRUČJU JAČANJA JEZIČNIH KOMPETENCIJA UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA U AP VOJVODINI ZA 2016. GODINU

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje programa i projekata u području jačanja jezičnih kompetencija učenika osnovnih škola u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na ukupan iznos od **470.000,00 dinara**, za programe i projekte u području jačanja jezičnih kompetencija učenika osnovnih škola u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

Sredstva se dodjeljuju za sufinanciranje programa i projekata u području jačanja jezičnih kompetencija učenika osnovnih škola u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, namijenjenih naročito za:

- organiziranje i realiziranje međuokružnih natjecanja iz poznavanja jezika (mađarski, rumunjski, slovački, rusinski i hrvatski) jezik i jezične kulture za učenike osnovnih škola, koji se obrazuju na materinjem jeziku

UVJETI I PRAVILA NATJEČAJA

1. Pravo sudjelovanja na natječaju imaju osnovne škole, domaćini natjecanja, sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, i to za organiziranje i realiziranje međuokružnih natjecanja iz poznavanja jezika (mađarski, rumunjski, slovački, rusinski i hrvatski) i jezične kulture za učenike osnovnih škola, koji se obrazuju na materinjem jeziku

2. Podnijete prijave razmatra Povjerenstvo koje imenuje pokrajinski tajnik za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljem tekstu: pokrajinski tajnik).

3. Povjerenstvo neće uzeti u razmatranje nepravodobne i nepotpune prijave, prijave koje nisu podnijete od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet natječaja.

4. Prilikom odlučivanja o dodjeli sredstava uzet će se u obzir kriteriji definirani Pravilnikom o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice za sufinanciranje programa i projekata u području jačanja jezičnih kompetencija učenika osnovnih škola u AP Vojvodini:

- Odgovor na temu projekta (ciljevi i aktivnosti projekta su sukladni prioritetima natječaja, ciljevi projekta su jasni, konkretni i ostvarivi, aktivnosti su realne i adekvatne za postizanje ciljeva)
- Utjecaj predloženog projekta (veličina ciljne skupine, stupanj uključenosti ciljne skupine kojoj je projekt namijenjen, vidljivost projekta, održivost rezultata projekta)
- Kompetentnost predlagatelja i dosadašnje iskustvo (dosadašnja iskustva u realiziranju projekata koja doprinose unapređenju obrazovno-odgojnog rada)

5. Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljem tekstu: Tajništvo) zadržava pravo da od podnosioca prijave po potrebi zatraži dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno da za dodjelu sredstava odredi ispunjenje dodatnih uvjeta.

6. Prijave i priložena dokumentacija se ne vraćaju podnositeljima.

7. Rješenje o raspodjeli sredstava donosi pokrajinski tajnik, na temelju prijedloga Povjerenstva.

8. Rješenje pokrajinskog tajništva je konačno i protiv rješenja se ne može uložiti pravni lijek.

9. Rezultati Natječaja se objavljuju na site-u Tajništva, pri čemu Tajništvo nije u obvezi obrazložiti svoje odluke.

10. S podnositeljima prijava kojima su odobrena sredstva, Tajništvo će sklopiti ugovor o sufinanciranju aktivnosti temeljem koga će sredstva biti isplaćena.

NAČIN APLICIRANJA

1. Rok za podnošenje prijava je 31.3.2016. godine.

2. Prijave se podnose isključivo na natječajnim obrascima Tajništva.

3. Natječajna dokumentacija se može preuzeti od **7.3.2016. godine** na web adresi Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs

4. Uz prijavu se obvezno podnose preslike sljedećih dokumenata:

- preslika potvrde o poreznom identifikacijskom broju
- preslika potvrde o registraciji kod nadležnog tijela.

5. Prijave na Natječaj se podnose na srpskom jeziku ili na jeziku/govoru nacionalne manjine – nacionalne zajednice koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

6. Prijave se podnose osobno, predajom na pisarnici pokrajinskih tijela pokrajinske uprave u Novom Sadu (zgrada **Pokrajinske vlade**) ili se upućuju poštom na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, 21000 Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina 16

S NAZNAKOM: ZA NATJEČAJ ZA SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U PODRUČJU JAČANJA JEZIČNIH KOMPETENCIJA UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA U AP VOJVODINI

NATJEČAJ

ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE NABAVE OPREME ZA OSNOVNE ŠKOLE KOJE IMAJU STATUS JAVNO PRIZNATIH ORGANIZATORA AKTIVNOSTI FORMALNOG OSNOVNOG OBRAZOVANJA ODRASLIH NA TERITORIJU AP VOJVODINE ZA 2016. GODINU

Natječaj se raspisuje na iznos od **1.900.000,00 dinara** osiguranih Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (»Službeni list APV«, br. 54/15) za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za osnovne škole koje imaju status javno priznatih organizatora aktivnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih na teritoriju AP Vojvodine za 2016. godinu. Realiziranje financijskih obveza vršit će se sukladno likvidnim mogućnostima proračuna Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu.

UVJETI NATJEČAJA

1. Podnosioci zahtjeva

Korisnici koji imaju pravo sudjelovati u raspodjeli sredstava su osnovne škole na teritoriju AP Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija, AP Vojvodina i jedinica lokalne samouprave i koje imaju status javno priznatih organizatora aktivnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih, odnosno imaju rješenje Pokrajinskog tajništva o ispunjenosti propisanih uvjeta za obavljanje djelatnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih.

Korisnik može konkurirati najviše do 500.000,00 dinara.

Korisnik je dužan prilikom nabave opreme postupati sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama (»Službeni glasnik RS«, broj 124/12, 14/15 i 68/15).

2. Kriteriji raspodjele sredstava

Kriteriji raspodjele sredstava po Pravilniku o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za osnovne škole koje imaju status javno priznatih organizatora aktivnosti formalnog osnovnog obrazovanja odraslih na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine su:

1. značaj planiranog ulaganja u opremu u cilju podizanja kvalitete i moderniziranja izvođenja nastave,
2. neophodnost opreme za organiziranje izvođenja nastave,
3. broj polaznika u školi – broj krajnjih korisnika,
4. stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave na čijem teritoriju se nalazi ustanova obrazovanja;
5. postojanje drugih izvora financiranja nabave opreme,
6. nabava opreme koja se može pretežito realizirati u tekućoj proračunskoj godini i
7. visina i realnost traženih sredstava za nabavu opreme.

NAČIN PODNOŠENJA ZAHTJEVA

Zahtjevi za dodjelu sredstava podnose se na jedinstvenom natječajnom obrascu Tajništva (jedna ustanova podnosi samo jedan natječajni obrazac). Kompletan natječajna dokumentacija može se preuzeti od **7. ožujka 2016. godine** na web adresi Tajništva www.puma.vojvodina.gov.rs

Zahtjevi se dostavljaju putem pošte na adresu: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice s naznakom »Za natječaj – za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za osnovne škole radi obrazovanja odraslih«, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad ili se podnose osobno, predajom na pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (u prizemlju zgrade Pokrajinske vlade).

Uz prijavu na natječaj, podnosi se sljedeća obvezna dokumentacija:

- 1) preslika potvrde o upisu u sudski registar ustanove obrazovanja,
- 2) preslika potvrde o poreznom identifikacijskom broju i
- 3) nevezana ponuda-predračun za nabavu opreme (kalkulacija nabave opreme).

Rok za podnošenje prijave na Natječaj je 31. ožujka 2016. godine.

Tajništvo zadržava pravo da od podnosioca zahtjeva, po potrebi, zatraži dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno da za dodjelu sredstava odredi ispunjenje potrebnih uvjeta.

Nepravodobne ili nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Rezultati Natječaja će biti objavljeni na internet prezentaciji Tajništva.

Zainteresovane osobe dodatne informacije u svezi s realiziranjem Natječaja mogu dobiti u Tajništvu na telefon 021/487-4614 i 021/487-4502.

NATJEČAJ

ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE AKTIVNOSTI, PROGRAMA I PROJEKATA NACIONALNIH VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA U PODRUČJU OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA U AP VOJVODINI ZA 2016. GODINU

Natječaj se raspisuje za financiranje i sufinanciranje aktivnosti, programa i projekata nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u području razvitka i podizanja kvalitete osnovnog i srednjeg obrazovanja na jezicima/govoru nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.

RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na ukupan iznos od 1.325.000,00 dinara, koji se raspodjeljuje:

1. za aktivnosti, programe i projekte u području osnovnog obrazovanja 855.000,00 dinara i
2. za aktivnosti, programe i projekte u području srednjeg obrazovanja 470.000,00 dinara.

Sredstva se dodjeljuju za financiranje i sufinanciranje aktivnosti, programa i projekata nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u području razvitka i podizanje kvalitete osnovnog i srednjeg obrazovanja na jezicima/govoru nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, namijenjenih naročito za

- dotiranje pripreme i izrade testova i zadataka na manjinskim jezicima, za natjecanja na svim razinama, od općinske, preko regionalne do republičke, u organizaciji Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvitka Republike Srbije.

UVJETI I PRAVILA NATJEČAJA

1. Pravo sudjelovati na natječaju imaju nacionalna vijeća nacionalnih manjina sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, i to za aktivnosti, programe i projekte u području razvitka i podizanja kvalitete osnovnog i srednjeg obrazovanja na jezicima/govoru nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.
2. Podnijete prijave razmatra Povjerenstvo koje imenuje pokrajinski tajnik za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljem tekstu: pokrajinski tajnik).
3. Povjerenstvo neće uzeti u razmatranje nepravodobne i nepotpune prijave, prijave koje nisu podnijete od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet Natječaja.
4. Prilikom odlučivanja o dodjeli sredstava uzet će se u obzir kriteriji definirani Pravilnikom o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje aktivnosti, programa i projekata nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u području osnovnog i srednjeg obrazovanja i to:
5. Odgovor na temu projekta (ciljevi i aktivnosti projekta su sukladni prioritetima natječaja, ciljevi projekta su jasni, konkretni i ostvarivi, aktivnosti su realne i adekvatne za postizanje ciljeva)
6. Utjecaj predloženog projekta (veličina ciljne skupine, stupanj uključenosti ciljne skupine kojoj je projekt namijenjen, vidljivost projekta, održivost rezultata projekta)
7. Kompetentnost predlagatelja i dosadašnje iskustvo (dosadašnja iskustva u realiziranju projekata koji doprinose unapređenju obrazovno-odgojnog rada).
8. Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljem tekstu: Tajništvo) zadržava pravo da od podnosioca prijave po potrebi zatraži dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno da za dodjelu sredstava odredi ispunjenje dodatnih uvjeta.
9. Prijave i priložena dokumentacija se ne vraćaju podnositeljima.
10. Rješenje o raspodjeli sredstava donosi pokrajinski tajnik, na temelju prijedloga Povjerenstva.
11. Rješenje pokrajinskog tajnika je konačno i protiv rješenja se ne može uložiti pravni lijek.
12. Rezultati Natječaja se objavljuju na site-u Tajništva, pri čemu Tajništvo nije u obvezi obrazložiti svoje odluke.
13. S podnositeljima prijave kojima su odobrena sredstva, Tajništvo će sklopiti ugovor o financiranju odnosno sufinanciranju aktivnosti po osnovi kojeg će sredstva biti isplaćena.

NAČIN APLICIRANJA

1. Rok za podnošenje prijave je 31.3.2016. godine.

2. Prijave se podnose isključivo na natječajnim obrascima Tajništva.
3. Natječajna dokumentacija se može preuzeti od **7.3.2016. godine** na web adresi Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs
4. Uz prijavu se obvezno podnose preslike sljedećih dokumenata:
 - potvrda o registraciji nacionalnog vijeća kod nadležnog tijela i
 - potvrda o poreznom identifikacijskom broju (PIB).
5. Prijave na Natječaj se podnose na srpskom jeziku ili na jeziku/govoru nacionalne manjine - nacionalne zajednice koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini.
6. Prijave se podnose osobno, predajom na pisarnici pokrajinskih tijela pokrajinske uprave u Novom Sadu (zgrada **Pokrajinske vlade**) ili se upućuju poštom na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice,
21000 Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina 16

SNAZNAKOM: ZA NATJEČAJ ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE AKTIVNOSTI, PROGRAMA I PROJEKATA NACIONALNIH VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA U PODRUČJU OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA

NATJEČAJ

ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE TROŠKOVA PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI I PROJEKATA ZA PODIZANJE KVALITETE UČENIČKOG STANDARDA NA TERITORIJU AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINE ZA 2016. GODINU

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice (u daljem tekstu: Tajništvo) sukladno Pokrajinskoj skupštinskoj odluci o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (»Službeni list APV«, br. 54/15) kao i finansijskom planu Tajništva za proračunsku 2016. godinu, financirat će/sufinancirat će troškove programskih aktivnosti i projekata za podizanje kvalitete učeničkog standarda u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini (u daljem tekstu: AP Vojvodina). Ukupna sredstva predviđena za dodjelu po Natječaju iznose **1.947.500,00 dinara**.

Realiziranje finansijskih obveza vršit će se sukladno likvidnim mogućnostima proračuna AP Vojvodine za 2016. godinu.

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju ustanove učeničkog standarda – domovi učenika srednjih škola, škole s domom učenika, specijalne škole s domom učenika, učenički centri, učenička odmarališta i učenički kulturni centri na teritoriju AP Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija odnosno AP Vojvodina.

Navedena sredstva namijenjena su za:

- organiziranje susreta domova učenika u AP Vojvodini;
- realiziranje programa i projekata iz područja obrazovanja i odgoja, kulture, umjetnosti, sporta;
- realiziranje raznih manifestacija;
- uvođenje i održavanje HACCP i ISO standarda u ustanovama učeničkog standarda i
- ostvarivanje drugih programskih aktivnosti i projekata u funkciji podizanja razine učeničkog standarda.

UVJETI NATJEČAJA:

I. *Raspodjela sredstava vrši se temeljem sljedećih kriterija:*

- značaj programskih aktivnosti odnosno projekata za razvitak učeničkog standarda u AP Vojvodini;
- broj sudionika u programskim aktivnostima i projektima;
- stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave na čijem teritoriju se nalazi ustanova učeničkog standarda;
- postojanje drugih izvora financiranja programskih aktivnosti odnosno projekata;
- uspješno realiziranje dodijeljenih sredstava iz proračuna AP Vojvodine prethodnih godina s dostavljenim izvješćem i dokazima o namjenskom i zakonitom korištenju proračunskih sredstava;
- da se programska aktivnost i projekt mogu pretežito realizirati u tekućoj proračunskoj godini i
- visina traženih sredstava za realiziranje programskih aktivnosti odnosno projekata.

II. *Podnositelj prijave, uz Prijavu, treba priložiti:*

- presliku akta ustanove o upisu u sudski registar kod nadležnog tijela i
- presliku potvrde o poreznom identifikacijskom broju.

Tajništvo zadržava pravo da od podnosioca zahtjeva, po potrebi, zatraži dodatnu dokumentaciju i informacije.

Neće se uzimati u razmatranje nepotpune i nepravodobne prijave.

NAČIN APLICIRANJA

Rok za podnošenje prijave na Natječaj je 31. ožujka 2016. godine.

Zahtjevi se podnose na natječajnom obrascu Tajništva (jedna ustanova podnosi samo jedan natječajni obrazac), koji treba biti ovjeren i potpisan od strane ovlaštene osobe podnosioca zahtjeva.

Prijave s potrebnom dokumentacijom se podnose na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine -nacionalne zajednice – »Natječaj za učenički standard u AP Vojvodini – programi i projekti«, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad.

Obrazac prijave se može preuzeti na zvaničnoj Web prezentaciji Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice: **www.puma.vojvodina.gov.rs od 7. ožujka 2016. godine.**

Rezultati Natječaja će biti objavljeni na internet prezentaciji Tajništva.

NATJEČAJ

ZA POVRAT SREDSTAVA ZA PRIJEVOZ UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA NA TERITORIJU AP VOJVODINE ZA RAZDOBLJE TRAVANJ-PROSINAC 2016. GODINE

Natječaj se raspisuje na iznos sredstava osiguranih Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (»Službeni list APV«, br. 54/15) razdoblje travanj-prosinac 2016. godine u iznosu od **48.219.541,00 dinara**.

Realiziranje finansijskih obveza vršit će se sukladno likvidnim mogućnostima proračuna Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu.

UVJETI NATJEČAJA

1. *Podnositelji prijave*

Korisnici koji imaju pravo sudjelovati u raspodjeli sredstava su općine i gradovi na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine.

2. Kriteriji raspodjele sredstava

Kriteriji raspodjele sredstava po Pravilniku o uvjetima povrata sredstava za prijevoz učenika srednjih škola u AP Vojvodini (»Službeni list APV«, br.39 /15), su:

- broj učenika srednjih škola s područja općine ili grada koji svakodnevno putuju od mjesta stanovanja do škole i
- stupanj razvijenosti općine ili grada u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, utvrđen aktom Vlade Republike Srbije.

NAČIN PODNOŠENJA PRIJAVE

Prijave za dodjelu sredstava podnose se na jedinstvenom natječajnom obrascu Tajništva (s priložima). Kompletan natječajna dokumentacija može se preuzeti od **7. ožujka 2016. godine** na web adresi Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs

Podnositelj prijave, uz Prijavu, treba priložiti:

- presliku potvrde o poreznom identifikacijskom broju i
- presliku potvrde o registraciji kod nadležnog tijela.

Prijave se dostavljaju putem pošte na adresu: **Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice s naznakom »Za natječaj – povrat sredstava za prijevoz učenika«, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad ili se podnose osobno, predajom u pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (u prizemlju zgrade Pokrajinske vlade).**

Rok za podnošenje prijava na Natječaj je 31. ožujka 2016. godine.

Tajništvo zadržava pravo da od podnosioca prijave, po potrebi, zatraži dodatnu dokumentaciju i informacije odnosno da za dodjelu sredstava odredi ispunjenje potrebnih uvjeta.

Nepravodobne ili nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Rezultati natječaja će se objaviti na internet stranici Tajništva.

Dodatne informacije u svezi Natječaja mogu se dobiti u Tajništvu na telefon 021/487 4262 i 487 4819

NATJEČAJ

ZA FINANCIRANJE I SUFINANCIRANJE NABAVE OPREME ZA USTANOVE UČENIČKOG STANDARDNA NA TERITORIJU AP VOJVODINE ZA 2016. GODINU

Natječaj se raspisuje na iznos sredstava osiguranih Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu (»Službeni list APV«, br. 54/15) na posebnom razdjelu Tajništva za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za ustanove učeničkog standarda u AP Vojvodini, u iznosu od **4.750.000,00 dinara**.

Realiziranje financijskih obveza vršit će se sukladno likvidnim mogućnostima proračuna Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2016. godinu.

UVJETI NATJEČAJA

1. Podnosiocima zahtjeva

Korisnici koji imaju pravo sudjelovati u raspodjeli sredstava su domovi učenika srednjih škola, škole s domom učenika, specijalne škole s domom učenika, domovi učenika srednjih škola u osnutku, učenički centri, učenička odmarališta i učenički kulturni centri na teritoriju AP Vojvodine čiji je osnivač Republika Srbija i AP Vojvodina.

2. Vrsta opreme

Korisnici mogu konkurirati za nabavu:

- opreme za smještaj učenika,
- opreme za kućanstvo,
- opreme za obrazovanje,
- računalne opreme,
- opreme za rekreaciju,
- opreme za zaštitu okoliša,
- opreme za javnu sigurnost,
- administrativne opreme i
- druge opreme koja je u funkciji poboljšanja kvalitete usluga smještaja i prehrane kao i odgojno-obrazovnog rada u ustanovi učeničkog standarda.

Korisnik može konkurirati najviše do 500.000,00 dinara.

Korisnik je dužan prilikom nabave opreme postupati sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama (»Službeni glasnik RS«, br. 124/12, 14/15 i 68/15).

3. Kriteriji raspodjele sredstava

Kriteriji raspodjele sredstava po Pravilniku o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice za financiranje i sufinanciranje nabave opreme za ustanove učeničkog standarda u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini su:

- značaj opreme u omogućavanju sigurnog i kvalitetnog smještaja, boravka kao i prehrane učenika u ustanovama učeničkog standarda;
- kapacitet ustanova učeničkog standarda;
- stupanj razvijenosti jedinice lokalne samouprave na čijem teritoriju se nalazi ustanova učeničkog standarda;
- postojanje drugih izvora financiranja nabave opreme;

- uspješno realiziranje dodijeljenih sredstava iz proračuna AP Vojvodine prethodnih godina s dostavljenim izvješćem i dokazima o namjen-skom i zakonitom korištenju proračunskih sredstava;
- nabava opreme koja se može pretežito realizirati u tekućoj proračunskoj godini i
- visina traženih sredstava za nabavu opreme.

NAČIN PODNOŠENJA ZAHTJEVA

Zahtjevi za dodjelu sredstava podnose se na jedinstvenom natječajnom obrascu Tajništva (jedna ustanova podnosi samo jedan natječajni obra-zac). Kompletan natječajna dokumentacija može se preuzeti od **7. ožujka 2016. godine** na web adresi Tajništva www.puma.vojvodina.gov.rs. Zahtjevi se dostavljaju putem pošte na adresu: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine - nacionalne zajednice s naznakom »Natječaj za učenički standard u AP Vojvodini – oprema«, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad, ili se podnose osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (u prizemlju zgrade Pokrajinske vlade).

Uz prijavu na natječaj, podnosi se sljedeća obvezna dokumentacija:

- preslika potvrde o upisu u sudski registar ustanova učeničkog standarda,
- preslika potvrde o poreznom identifikacijskom broju i
- nevezana ponuda-predračun za nabavu opreme (kalkulacija nabave opreme).

Rok za podnošenje prijave na Natječaj je 31. ožujka 2016. godine.

Tajništvo zadržava pravo da od podnositelja zahtjeva, po potrebi, zatraži dodatnu dokumentaciju i informacije, odnosno da za dodjelu sred-stava odredi ispunjenje potrebnih uvjeta.

Nepravodobne ili nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Rezultati Natječaja će biti objavljeni na internet prezentaciji Tajništva.

Zainteresirane osobe dodatne informacije u svezi Natječaja mogu dobiti u Tajništvu na telefon 021/487 4262 i 487 4502.

NATJEČAJ

ZA SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U PODRUČJU OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA U AP VOJVODINI ZA 2016. GODINU

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice će, sukladno Financijskom planu i financij-skim mogućnostima u proračunskoj 2016. godini, sufinancirati programe i projekte u području osnovnog i srednjeg obrazovanja na terito-riju AP Vojvodine u iznosu od **13.415.000,00 dinara**.

Realiziranje finansijskih obveza vršit će se sukladno likvidnim mogućnostima proračuna AP Vojvodine za 2016. godinu.

RASPODJELA SREDSTAVA

A) Ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja i Regionalni centri za profesionalni razvitak zaposlenika u obrazovanju

1. za programe i projekte osnovnog obrazovanja – **5.420.000,00 dinara**,
2. za programe i projekte srednjeg obrazovanja – **3.650.000,00 dinara**.

B) Udruge

1. za programe i projekte na razini osnovnog obrazovanja – **2.265.000,00 dinara**,
2. za programe i projekte na razini srednjeg obrazovanja – **2.080.000,00 dinara**.

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja na teritoriju AP Vojvodine, čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave i Regionalni centri za profesionalni razvitak zaposlenika u obrazovanju sa sjedištem na teritoriju AP Vojvodine kao i udruge sa sjedištem na teritoriju AP Vojvodine koja su kao jedan od ciljeva udruživanja statutom predviđjele aktivnosti u području obrazovanja. Navedena sredstva namijenjena su za sljedeće prioritete:

1. Moderniziranje obrazovno-odgojnog rada

– osuvremenjivanje nastavnog procesa putem inovativnosti i kreativnosti svih sudionika, sigurnost učenika, stručno usavršavanje nastavnog kadra (za nerazvijene i izrazito nerazvijene jedinice lokalne samouprave prema jedinstvenoj listi razvijenosti regiona i jedinica lokalnih samouprava koja se utvrđuje za svaku godinu i objavljuje u »Službenom glasniku RS«), medijsko populariziranje obrazovanja radi isticanja dobrih primjera iz prakse i suvremenih trendova u obrazovanju, takmičenja učenika koja nisu u organizaciji Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvitka (međuregionalna, međunarodna...),

2. Usuglašavanje obrazovanja s potrebama tržišta rada

– unapređivanje poduzetničkog duha, razvitak praktičnih i životnih vještina, profesionalna orijentacija i karijerno vođenje, podizanje kvalitete stručne prakse,

3. Njegovanje multikulturalnosti/interkulturalnosti i tradicije, materinjeg jezika pripadnika nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica

– stvaranje uvjeta da se učenici pripadnici različitih nacionalnih zajednica bolje međusobno upoznaju kao i da steknu dodatna znanja o povjesti, kulturi i drugim važnim činjenicama o suživotu, jačanje međunacionalnog poverenja,

4. Podrška inkluzivnom obrazovanju i prevencija ranog napuštanja formalnog obrazovanja

– društveno uključivanje i napredovanje učenika (sa smetnjama u razvitku, specifičnim poteškoćama u učenju i učenika iz društveno osjet-ljivih skupina), kao i

– učenika s izuzetnim sposobnostima, razvitak talenata sukladno njihovim obrazovno – odgojnim potrebama (prilagođavanjem načina i uvjeta rada, obogaćivanjem i proširivanjem nastavnih sadržaja).

5. Poticanje izvannastavnih aktivnosti

– organizirano i stručno vođeno slobodno vrijeme učenika u izvannastavnom razdoblju i tijekom školskih odmora putem edukativnih kampova, susreta učenika, sekcija, sportskih, znanstveno – tehničkih, kulturnih i drugih sadržaja).

ZAJEDNIČKI UVJETI NATJEČAJA:

I. *Raspodjela sredstava vrši se na temelju sljedećih kriterija:*

1. Odgovor na temu programa/projekta

- Ciljevi i aktivnosti programa/projekta su sukladni prioritetima natječaja
- Ciljevi programa/projekta su jasni, konkretni i ostvarivi
- Aktivnosti su realne i adekvatne za postizanje ciljeva
- Primijenjen je inovativni pristup u planiranju aktivnosti kojima se prenose znanja i iskustva škola i udruge građana na širu društvenu zajednicu

2. Utjecaj predloženog programa/projekta

- Veličina ciljne skupine
- Stupanj uključenosti ciljne skupine kojoj je program/projekat namijenjen
- Vidljivost programa/projekta
- Održivost rezultata programa/projekta
- Uključenost partnerskih institucija u realiziranju programa/projekta

3. Kompetentnost predlagatelja i dosadašnje iskustvo

- Dosadašnja iskustva u realiziranju programa/projekata koji doprinose unapređenju obrazovno-odgojnog rada.

II. *Podnositelj prijave, uz prijavu na natječaj, treba priložiti:*

- 1) presliku akta o upisu u sudski registar, odnosno presliku rješenja o upisu u registar kod Agencije za gospodarske registre za udruge,
- 2) presliku potvrde o poreznom identifikacijskom broju,
- 3) udruge građana podnose i izvadak iz AGR kojim se dokazuje da je podnositelj prijave registriran za poslove u području obrazovanja (izvadak se dobiva u sjedištu ili organizacijskoj jedinici AGR-a, a ne putem online pretrage),
- 4) presliku izvadka iz statuta udruge ili osnivačkog akta (u kome je utvrđeno da se ciljevi udruge ostvaruju u području koje je predviđeno ovim natječajem), overeno kod nadležnog tijela.

ODLUČIVANJE O ZAHTJEVIMA I NAČIN APLICIRANJA

O dodjeli sredstava korisnicima odlučuje pokrajinski tajnik nadležan za poslove obrazovanja na prijedlog Povjerenstva za provedbu natječaja, koje razmatra pristigle zahtjeve. Tajništvo zadržava pravo da od podnositelja zahtjeva, po potrebi, zatraži dodatnu dokumentaciju ili informacije. Prijava na natječaj se podnosi u pisanom obliku, na jedinstvenom obrascu koji se objavljuje na internet stranici Tajništva i koji sadrži cilj, aktivnosti, korisnike, financijski plan i održivost programa i projekta s rokom njegovog završetka.

Jedna pravna osoba može podnijeti najviše dvije prijave.

Tajništvo će sufinancirati pojedinačne programe/projekte maksimalno do 80% od ukupno traženog iznosa po programu/projektu, a najviše do iznosa od 400.000,00 dinara po programu odnosno projektu.

Sredstva za sufinanciranje programa/projekata u području osnovnog i srednjeg obrazovanja će se dodjeljivati samo za one programe/projekte koji će se pretežito realizirati tijekom tekuće 2016. godine.

Rezultati natječaja se objavljuju na internet stranici Tajništva.

Rok za podnošenje prijava na natječaj je 31. 3. 2016. godine.

Prijave s potrebnom dokumentacijom se podnose na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice, Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad
»Natječaj za sufinanciranje programa i projekata u području osnovnog i srednjeg obrazovanja u AP Vojvodini«

Povjerenstvo neće razmatrati:

- Nepotpune prijave (prijave koje ne sadrže kompletnu dokumentaciju potrebnu za prijavu na natječaj, koje nisu potpisane i ovjerene pečatom, s nepopunjenim stupcima, popunjene grafitnom olovkom, prijave koje nisu podnijete na odgovarajućem obrascu ili sadrže nerazumljive i nečitljive podatke);
- nepravodobne prijave (prijave poslane nakon roka koji je označen kao posljednji dan natječaja);
- nedopuštene prijave (prijave podnijete od strane osoba koje su neovlaštene i subjekata koji nisu predviđeni natječajem);
- prijave korisnika koji je podnio više od dva zahtjeva za sufinanciranje programa projekata po ovom natječaju (podnositelj prijave dužan je sam izabrati projekt
- s kojim konkurira, u slučaju da bude poslano više od dva projekta Povjerenstvo neće vršiti odabir i dokumentacija će biti odbijena);
- prijave u kojima nije jasno naznačen jedan prioritet (korisnik je dužan opredijeliti se za jedan prioritet, u slučaju da se zaokruži više od jednog prioriteta Povjerenstvo neće uzeti zahtjev u razmatranje);
- prijave koje se ne odnose na natječajem predviđene namjene u članku 10 ;
- prijave korisnika koji u prethodnom razdoblju nisu opravdali dodijeljena sredstva putem financijskih i narativnih izvješća;
- programe odnosno projekte čije se realiziranje ne može pretežito ostvariti tijekom tekuće proračunske godine.

Obrazac upitnika s prilogima, se može preuzeti od 7. ožujka 2016. godine na zvaničnoj Web prezentaciji Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine nacionalne zajednice: www.puma.vojvodina.gov.rs.

U NEKO LIKO SLIKA

Križni put

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Narasla krila

Piše: Branko Ivković

Faljnjs, čeljadi moja. Jeto nama prolića, jeste da još nailazi kiša, al se promalja pomolo i sunce, a da ne divanim da ne triba tušta ložit pa će valjda i u šupi dotrvat bar do svetog Jose. Počo sam već pomolo i raduckat po avliji. Ima

se fajin tog dotirat u red, sve zaraslo u vraga, i šenflik u ogradi, a o dračićima da ne divanimo. Sve moram okresat i dovest guvno i dračinjak u red. Jeto to je moja kampanja, čeljadi. Mi ode na salašu u Ivković šoru se ne moramo sekirat i praviti kojikaka izabiranja. Kad nam dođe do fantazije, lipo se samo spuštimo u avliju i oma posla koliko voliš. Jeto na priliku ja sad uvatio mog Peru i Josu kad su već dokoni da njim skrenem mozak s politike, pa mi pomogli sić krila piležu i morkačama. Otac i njev, furtom kako i puštim iz košinjca, oni se oma late prilićanja u komšiluk jel vamo u bašču, a ova moja opet se za cviče više sekira neg za mene. I tako se mi zavukli u okrugli košinjac, polagano vaćamo, a Josu siće. Jedared se cirika sve se zacinio – veli ni pet ni šest: »Šta vi velite kad bi mi vako mogli i ovim našim glavašima? Kad nam naoru, a mi lipo makazetine pa frć-frć, odjekarimo njim krila i nema nigdi turat nos iz avlije. Al bi to bilo zdravo dobro. Kogod krene mudrovat i fantazirat, a čovik lipo makaze iz džepa i frć... gotova fantazija, iš tamo iza tačaka i čuti.« Hm, veli Periša sam sebi u bradu: »Ja mislim, moj Josu, da su oni nama običnima baš to uradili a mi se nismo tog ni sitali, ta je to. Lipo uzeli makaze i odjekarili nam cinu svinja baš redovno, pa litos nam odjekarili cinu žita, a jesenos kuruza, sad čitam u novini da će ove godine to uradit s cincokretom. Jedan niki zdravo važan izdivanio da ima cincokreta zadosta za cilu godinu, još i onu drugu, ko veli da ga ne tribamo ni sadit.« Ta šta ovi divane, mislim se ja, pa nije baš sve odjakareno. Na priliku nisu odjekarili cinu poreza, pa struje, pa najavljuvaju i grijanje ovima u tim velikim kućama di živi više čeljadi neg kod nas u cilom šoru da će otić u nebesa. No, doduše to nas ne dotiče vrlo. Jeto, barem čukanjica imamo. »Ha-ha-ha, izem ti i ove čukanjice, kugod od mišlingera, Braniša moj sad posiju kuruze a ne sade, pa kad su na gusto ko kadgod mišlinger ni čukanjica nije velika. Mani ti, kadgod kad se sadilo na koračaj pa po dva pod motiku, to su bile čukanjice, sve po tri reda žila vire iz zemlje.« Hm, dobro kaže čovik, al kadgod je rodilo svega dvajst meteri klipa na lancu, a sad divane čeljad da ima di ko po sedamdest-osamdest na jutru. E to ondak vridi, pa nek su male čukanjice, al samo da čutke ne raspe kombaj po njivi. »Ko ti kriv što si se pogospodio, moj Periša. Ded lipo ko kadgod zaoštri klin, pa napravi šiljak i red po red oberi rukom, pa ćeš ondak vidit koji je to poso. Mani pripovitke, Josu, već sići ta krila. Kako vidim posli ovi najnoviji izbora mi ćemo se morat opet latit šiljka«. Svi smo se zamislili. Ajd, zbogom.

BAČ IVIN ŠTODIR

I paore moru drugi učiti

Godina ope počela kako ne treba. Ugrijalo ko da došlo proliće, a istom se mačke ganju. Bač Ive to ne meriše na dobro. Vočke jako rano potirale, rane i procvale, a onda, ko što znade ka se štogoda krene po zlu, dva tri jutra zaredom ošinijo mraz. Po danu ladni vitar, pa ni čele ne možu letit. A davno mu pokojni dada reko da više ne sadi rane. On i njegova frustukovali, njemu skuvala kruva u sose, al ni namastila, neg samo malo posolila i popapрила. Njoje nasikla slanine i luka, veli mora se čuvat o gripe. Samo što su frustukovali, Taksa sto lajat da se pokida. Izašo u gank, vidi pretelj Tuna dotiro nerasta. Bela se bune, pa mu poručijo nek naide. Mačak se isto uzbunijo, popo na duđu, na najvisokiju granu. Bač Iva oma ošo u stražnji dvor. Malu kapiju ostavijo otkušitu i otvorijo kočak. Bela izašla, a ni nerasta ni tribalo tirat natrag, otrčo sam. Namerisali se izdaleka. Brzo obavili što je tribalo, pa pretelj Tuna unišo u kujnu popit aldumaš. Sili zastal, bač Ivina pretelju naljala bukaricu katarke, veli da je rano frustukovo, a njemu mlika. Otkako došo natrag iz bolnice, ni ni ponjušijo nikako piće, a odreko se i dosta jića što ji najviše volji, doktorica mu ji zabranila. A ne bi voljijo da ga na kontrole vako matoroga mora kaštigovat. »Ajd, nek Bog da da se sritno oprasi i još sritnije ji otrani! A potli nek ti posluži srića i nek to budu lipi gebelji!« veli pretelj Joza i izdune bukaricu. »Bome, pretelje, džabe nam lipi gebelji. Eno imademo u kočaku četveroj, vada su svaki po meter i po, a niko ni da ji pogleda. Jedino bijo mesar iz komšijckoga sela, on bi do devedes dinara za kilu. E, po to ji baš nećemo dat, žali bože rane što su potrošili. A vamo na televizije samo laju da će brundati dovest nikakoga Švabu, pa će taj naučit naše paore kako triba uranit gebelje«, veli bač Ivina i nalje mu još jednu bukaricu. »E, što bi on nas došo učiti, ni po jada, al dobiće o države na iljade lanaca najbolje zemlje, dobiće i lipi novaca da napravi velike kočakeve za ranit svinje i marvu i da uzme u nadnicu naše ljude. A znadete već kake će to bit nadnice, baram deset put manje neg što daje rabadžijama u njegove države. A vamo i to malo što smo već i sami uranili država ni kadra kupiti«, veli Bač Iva i drži bukaricu u ruki. Jedva i otpijo malo mlika, baš mu ne ide. »E, pretelje moj, ne može država na sve strane. Pa jesi ti vidijo koliko su mesa nadonašali i iz komšiluku, a bome i izdaleka? A to je sve puno starije o voga iz naši kočakeva. Već je više put i omrzavano i smrzavano. Zoto su sve i dobili podništo, a za dosta toga jim i platito da podaju u šinteraje. Bome, lipo su zaradili, pa neće samo gubit vrime na naše paore. Ajd, kažu da triput Bog pomaže!« veli pretelj Tuna i sam nalje još jednu bukaricu. Mačak se skinijo sa duđe, dovuko u kujnu isto njuškati praznu zdilicu. Bač Iva ispod oka pogleda njegovu i naljo mu mliko iz bukarice. Ni ga mogo popiti, odjedamput mu stalo prisidat. Vada ne ide na sosu.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Shakespeare:** Novac je ključ koji otvara sva vrata.
- **Ciceron:** Više vrijedi promišljeno raditi nego pametno misliti.
- **Epiktet:** Ne žalosti čovjeka sriomaštvo, nego želja.

KVIZ

Anka Krizmanić

Koje godine i gdje se rodila hrvatska slikarica Anka Krizmanić?
 Od kada datiraju njezini prvi značajniji radovi?
 U kojoj godini je započela s ozbiljnjom slikarskom naobrazbom?
 Kako se zvao njezin prvi drvorez?
 Gdje je nastavila umjetničko školovanje?
 S kojim tehnikama je radila?
 Gdje je sve izlagala svoje radove?
 Kada i gdje je umrla Anka Krizmanić?

Rodila se 10. ožujka 1896. godine u Omišju.
 Od 1908. godine i srednjoškolskih dana.
 1910. godini u Krizmanovoj slikarskoj školi.
 Portret sestre Jelke.
 U Dresdenu.
 Olovka, tuš, akvarel, bakrorez.
 Dresden, Paris, Zeneva...
 Umrla je 2. studenoga 1987. godine u Zagrebu.

FOTO KUTAK

I, što kažete, nedjelja je?

VICEVI

Pita učiteljica Pericu:

- Otkud tebi toliko izostanaka s matematike?
- Ne znam. Nisam bio prisutan!

U pola noći muž ustaje iz postelje.

- Kuda ćeš - upita ga žena
- Idem vidjeti jesu li svi prozori zatvoreni.
- Aha. Donesi i meni jedan komad kolača!

POGLED S TRIBINA

Suci

Od kako je počeo proljetni dio prvenstva 1. HNL, umjesto nogometa i rezultata, nekako u prvom planu su se našli suci. I njihove pogreške o kojima se sve više raspravlja i polemizira putem medija. Nedosuđeni ili krivo dosuđeni penali, označena zaleđa koja to nisu ili pak ne prekinute akcije kada su ona bila očividna, različiti kriteriji prema određenim momentima, te još dosta toga drugoga podiglo je veliku prašinu. Revoltirani uslijed nekoliko takovih pogrešaka koje su po njima izravno utjecale na rezultate susreta u kojima su bili oštećeni,

predstavnici splitskog *Hajduka* zatražili su angažiranje stranih sudaca za predstojeće duela u polufinalu Hrvatskog nogometnog kupa. No, odgovor iz krovne kuće hrvatskih nogometnih sudaca glasi:

»Komisija je izrazila čvrst stav da su usprkos pojedinačnim pogreškama, kakve se događaju i u drugim ligama, hrvatski suci i više nego dovoljno kvalitetni suditi ključne utakmice Hrvatskog kupa i prvenstva«.

Da cijela stvar bude pomalo i tragikomična, u posljednjem prvenstvenom kolu upravo je *Hajduk* stigao do minimalne pobjede protiv *Zagreba*, nakon vrlo diskutabilnog jedanaesterca dosuđenog zbog po mnogima nepostojećeg prekršaja. I ponovno se digla halabuka, usporeni snimci i detaljne analize. Umjesto nogometa i nogometaša, u glavnoj, nažalost negativnoj, ulozi su suci. Što svakako nije dobro.

Na koncu, jedno pitanje. Znete li koliko hrvatska ima nogometnih sudaca u tzv. Elitnoj skupini?

Šest. Pored jamačno najpoznatijeg među njima, **Ivana Bebeka** među najboljima se nalaze još: **Fran Jović**, **Tihomir Pejcin**, **Marijo Strahonja**, **Ante Vučemilović** i **Mario Zebec**.

Na popisu 18 sudaca koji su odabrani za predstojeće EP u Francuskoj nema niti jednog od njih.

D. P.

NOGOMET

Pobjede vodećih

Dinamo i *Rijeka*, novim pobjedama, nastavljaju utrku za naslov prvaka Hrvatske. Aktualni prvak je na domaćem travnjaku svladao *Lokomotivu* (3:2), dok su Riječani slavili na gostovanju kod *Istre* 1961 (1:0).

KOŠARKA

Zvezda povela

Pobjedom protiv *Cedevite* u produžetku (97:88) *Crvena zvezda* je povela s 1:0 u prvom susretu polufinala doigravanja za naslov prvaka ABA lige. Zagrebačka momčad je imala priliku riješiti susret u svoju korist, jer je imala posljednji napad u regularnom dijelu, ali je **Pullen** promašio šut za pobjedu. Drugi susret igrat će se 22. ožujka u Zagrebu.

RUKOMET

Popis igrača za olimpijske kvalifikacije

Izbornik hrvatske rukometne reprezentacije **Željko Babić** objavio je prošireni popis rukometaša na koje računa u pripremama za olimpijske kvalifikacije koje će se igrati od 8. do 10. travnja u Herningu (Danska). Pored domaćina na turniru još sudjeluju Norveška i Bahrein, a vizu za Rio osigurat će dvije prvoplasirane momčadi.

TENIS

Čilić u osmini finala

Najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** je pobjedom protiv Argentinca **Mayera** (6:4, 6:3) izborio plasman u osminu finala ATP turnira iz serije Masters koji se igra u Indian Wellsa. **Borna Ćorić** je na istom turniru porazom od Čeha **Berdycha** (1:6, 6:7) zaustavljen u 3. kolu.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com .	Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.	Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.
Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m ² na placu od 670m ² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.	Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čačšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljinu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.	Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.
Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.	Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.	Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.
Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m ² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.	Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjaviceeve, čaršavi, muške čačšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.	Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.
Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m ² , stambena površina je 40 m ² . Tel.: 064 0125719.	Prodaje se dvosoban stan (51 m ² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Proizivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.	Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.
Prodaje se trosoban stan od 73 m ² , dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.	Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.	Prodajem stroj šivanje marke <i>Bagat</i> s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.
Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.	Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.	Prodajem ručno štrikaći stroj <i>Empisal</i> skoro nov – stolni. Katarina Turkal.
Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.	Potrebiti radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369	Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m ² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.
		Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.
		Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.
		U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.
		Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi*

VAŽI DO 25. 3. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARADORDEV PUT 2 TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

NOGOMET

Poraz Bačke 1901

SUBOTICA – Nogometaši najstarijeg kluba u državi porazom protiv *Omladinca* iz Novih Banovaca (0:1) su započeli nastavak prvenstva u Srpskoj ligi skupina Vojvodina. U sljedećem 17. kolu u subotu 19. ožujka od 14.30 sati *Bačka 1901* ponovno igra na svom terenu, a protivnik je *Radnički* iz Nove Pazove.

Odličan start Tavankuta

TAVANKUT – Minimalnom pobjedom protiv *Srbobrana* (1:0), Tavankučani su s tri osvojena boda uspješno započeli proljetni dio natjecanja u Bačkoj zoni. U nedjelju 20. ožujka slijedi gostovanje protiv *Zadrugara* u Srpskom Miletiću

Pobjeda Dinama u Erdutu

ERDUT – NK *Dinamo* iz Sonte uspješno je apsolvirao posljednju pripremnu utakmicu prije nastavka natjecanja u Međuopćinskoj nogometnoj ligi Sombor – Apatin – Kula – Odžaci. Plavi su u nedjelju otputovali u Erdut, Republika Hrvatska, na uzvratnu prijateljsku utakmicu protiv NK *Erdut*, člana II. Županijske nogometne lige Osijek. Za razliku od utakmice u Sonti, u kojoj su pora-

ženi rezultatom 0:2, Dinamovci su pokazali zavidnu efikasnost i zabilježili pobjedu od 4:3.

I. A.

Uspješna generalka Dunava

MONOŠTOR – U posljednjoj pripremnoj utakmici pred nastavak prvenstva Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula

– Odžaci i teško gostovanje u Crvenki, nogometaši *Dunava* su u Bačkom Monoštoru zabilježili čistu pobjedu od 3:0 protiv kombinirane ekipe *Radničkog* iz Sombora.

I. A.

KARATE

Uspjeh karatista

BEREG – Mladi karatisti iz Berega, članovi KK *Ravangrad* iz Sombora uspješno su sudjelovali na Prvenstvu Bačke za poletarce, juniore i nade održanom prošlog vikenda u Budisavi. **Mladen Matiz** osvojio je u sportskim borbama u kategoriji 2004. godišta do 50 kilograma prvo mjesto, a u katama u uzrasnoj kategoriji 2004. godine i E klasi **Valentina Ostrogonač** bila je druga, a **Luka Ostrogonač** u kategoriji 2006. godišta peti. Osvajači medalja plasirali su se na Prvenstvo Vojvodine koje će 9. travnja biti održano u Indiji.

Z. V.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

DANIJEL MANDIĆ, TRKAČ

Volim trčati u prirodi

»**M**oj interes za trčanje datira još od studentskih dana kada sam svake godine išao na Fruškogorski maraton i mogu reći aktivno se bavio ovom disciplinom. Potom je uslijedila jedna duža vremenska stanka, a prije četiri godine sam se ponovno aktivirao, te mi sada trčanje ide sve bolje, kaže na početku razgovora **Danijel Mandić**, profesor u Tehničkoj školi **Ivan Sarić** u Subotici.

UTRKE I PRIPREME

Svoju trkačku pasiju Danijel najviše voli upražnjavati na planinskim stazama, pa bira utrke koje se često održavaju na prostorima nedirnete prirode.

»Posljednjih godina najviše sudjelujem na planinarskim maratonima od 50 i više kilometara, a za nešto više od mjesec dana planiram prvi puta sudjelovati na maratonu po Istri dugom 110 km. Start utrke je u Lovranu, a cilj u Umagu. Vremenski okvir ove utrke predviđen je na 33 sata, a vjerujem kako bih je mogao završiti u 24 sata. Sve ispod tog vremena bih smatrao odličnim rezultatom«.

Sudjelovanje u utrci dugoj 110 km iziskuje ozbiljne tjelesno-kondicijske pripreme. Na koji način se obavlja priprema za ovako ozbiljnu i zahtjevnju kilometarsku dionicu?

Kondicijske pripreme su u punom tijeku, u mom slučaju to je trčanje u Dudovoj šumi i stubištu stambene zgrade u kojoj živim, zbog adaptiranja na visinsku razliku. Kada odem u Sombor, kod suprugine obitelji, onda treniram skupa sa svojim

šogorom **Gašparom Matarićem** i rado slušam njegove savjete, a skupa ćemo sudjelovati na utrci u Istri. U sklopu mojih priprema sam nedavno sudjelovao na polumaratonskoj utrci koju je organizirao AK *Tron* na Paliću. Vrlo sam zadovoljan postignutim vremenom (1:47,50 h), što je za 12 minuta bolje od mog prvog istrčanog polumaratonu prošle godine u Somboru. Početkom travnja ću ići na jednu utrku od 35 km na Matri (Mađarska), što će mi biti posljednja provjera pred utrku u Istri. Tjedno istrčim u prosjeku oko 40-45 km, bude nekad i malo više, no sve ovisi od obveza jer na prvom mjestu je ipak moja obitelj, pa posao. Kada uspijem pronaći prostor, onda na red dolazi trčanje«.

GODINE

Zanimljivo je svakako istaknuti kako Danijel u svojoj 38. godini sve više trkački napreduje, potvrđujući istinu da u ovoj disciplini ne postoji starosni limit.

»Po mojim godinama ispadam stariji nego što bih trebao biti za trkačka natjecanja, ali pobjednik prvog izdanja najduže utrke u Istri na 100 milja bio je Amerikanac star pedeset i više godina. Praksa pokazuje kako stariji trkači zbog iskustva i kvalitetnog treninga postižu zapažene rezultate. Sve to mi daje daljnji poticaj da se nastavim baviti trčanjem. S druge strane, kada ne trčim osjetim kako sam više nervozniji, počinjem se nezdravo hraniti, te mi sve utječe na opću kvalitetu života. Bavljenje sportskom aktivnošću je zdravo i svatko bi trebao pronaći nešto

Obitelj ide skupa sa mnom i oni su moji najveći navijači

što je najbolje za sebe. Ja sam se pronašao u trčanju, jer trčati u lijepom, prirodnom ambijentu uz upoznavanje novih sredina i ljudi je jedna lijepa i kvalitetna aktivnost. Bez obzira na dob«, ističe Danijel.

OBITELJ

Naš sugovornik ističe kako na sve utrke koje su udaljenije od Subotice putuje skupa sa svojom suprugom i djecom, nastojeći da svi budu na okupu i zajednički uživaju u sportskim aktivnostima u prirodi.

»Nastojim sve članove svoje obitelji uključiti u sportske programe koji se događaju tijekom natjecanja na kojim sudjelujem,

jer uvijek ima i nekih kraćih, pratećih utrka primjerenih njihovoj dobi. Uz to, oni su mi najveći navijači koji me bodre tijekom mog nastupa, a tako će biti i tijekom utrke u Istri za koju se trenutno naporno pripremam«, s ponosom je naglasio profesor Danijel Mandić, pasionirani trkač i zaljubljenik u prirodu.

Dražen Prčić

VESLANJE

Danijel Mandić je član veslačke ekipe somborskih lađara koja svake godine sudjeluje na *Neretvanskom maratonu lađa*.

Apostolski nuncij mons. Luciano Suriani na hodočašću u subotičkoj katedrali